COLONIAL OFFICE CAPE TOWN

De Zuid-Afrikaan

VEREENIGD MET DE VOLKSVRIEND.

DEEL 49. KAAPSTAD, ZATURDAG, 26 JULIJ, 1879. No 4,538

DE "ZUID AFRIKAAN" EN "VOLKSVRIEND."

De inteekening op dit blad is in de Stad £1 1s. en in de Buitendistrikten £2 per jaar, vooruit betaalbaar. Aan elken inteekenaar worden twee volle bladen per week toegezonden.

☞ Zij die voor het Blad wenschen te bedanken moeten drie maanden vooruit kennis geven van hun voornemen.

Agenten voor de "Zuid-Afrikaan en Volksvriend."

Alice	Geo. Murray.
Aliwal Noord	
Avontuur	W. A. Joubert.
Beaufort West	P. Teske.
Bethulie	J. C. de Waal.
Brits Town	Thos. P. Theron.
Burgersdorp	
Colesberg	J. L. Knobel.
Ceres	C. J. v. d. Merwe, J.R.zn.
Caledon	R. C. de Villiers.
Calvinia	L. H. Goldschmidt. / W. J. Terry.
Cradock	J. J. J. van Rensburg.
Clanwilliam	J. H. Norgarb.
Durban	P. F. Lindenberg.
Dal v. d. Selden	B. Keet.
Fransche Hoek	J. J. le Roex, P. du P.z.
Fraserburg	Geo. Hodgson.
George	J. Kretzen.
Graaff-Reinet	P. A. Luckhoff.
Heidelberg	D. P. Marais, A.zn.
Humansdorp	A. L. Chiappini.
Hope Town	M. C. Louw.
Hanover	De Villiers & Centlivres.
Hopefield	A. F. Stiglingh.
Kroonstad	H. J. Morkel.
Krakeelrivier	Ign. L. Ferreira.
Ladysmith (Riversdale)	A. G. H. van Velden.
Lady Grey (Aliwal N.)	C. C. Cloete.
Malmesbury	B. Wethmar. / C. de Greeff, D.zn.
Middelburg	Jas. Bennie.
Murraysburg	J. J. J. Maritz.
Mosselbaai	E. Meyer, N.zn.
Maclean	
Montagu	W. A. Joubert.
Natal	A. van Velden.
Namaqualand	J. S. Hauman.
Nazareth	P. J. Naudé.
Oudtshoorn	H. van der Spuij.
Philadelphia	A. Spengler.
Paarl	T. Roos, T.zn. / D. J. A. van der Spuij.
Potchefstroom	C. M. Douthwaite.
Pretoria	— Faure.
Pearston	A. J. Myburgh.
Piquetberg	K. de Lint.
Porterville	W. F. Zepp.
Riversdale	J. S. Raubenheimer.
Richmond	J. L. Conradie.
Robertson	L. H. Keet.
Riebeek West	F. Russouw.
Somerset West	Johan Theunissen.
Stellenbosch	J. Mader.
Swellendam	G. Reinecke.
Saldanhabaai	J. C. Stephan.
Schietfontein	— Sterrenberg.
Sutherland	H. W. v. d. Merwe.
Somerset Oost	J. H. Hofmeyr.
Tulbagh	H. Fagan.
Tarkastad	Geo. Barker.
Uitenhage	G. de Korte.
Utrecht (Transvaal)	H. L. Neethling.
Villiersdorp	F. Lion Cachet.
Victoria West	H. J. Wernich.
Wijnberg	G. de Kock.
Winburg	C. Bredell.
Wellington	E. G. Malherbe. / J. F. Pentz & Co.
Worcester	G. de Wet.
Willowmore	A. W. Dill.

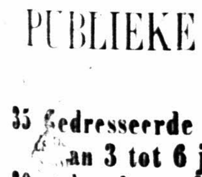

PUBLIEKE VERKOOPING

VAN

35 Gedresseerde Trek en Rij-Paarden, van 3 tot 6 jaar.
30 Geleerde en Jonge Ezels van 2 tot 6 jaar.

OP HET

Dorp Malmesbury.

Op Dingsdag, 29 Juli aanst.,

Zullen opgemelde Paarden en Ezels, in den Vrijstaat ingekocht en met groote zorg opgebragt, publiek verkocht worden op het Dorp Malmesbury.

P. J. F. BAARTMAN.

Paarl, 17 Julij 1879.

J. S. MARAIS & Co., Afslagers.

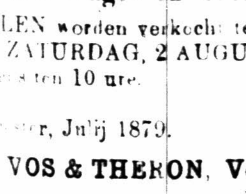

120 Slagt- en Trekossen

Zullen worden verkocht te WORCESTER op ZATURDAG, 2 AUGUSTUS AANST., 's morgens ten 10 ure.

P. JACOBS.

Worcester, Julij 1879.

DE VOS & THERON, Vendu-Adms.

KLEEDING VOOR KNAPEN EN JONGELIEDEN.—Van Goed Marine-Serge, Tweed en Laken, tegen Matige Prijzen; alsook Sterke Winterlaarzen voor Knapen, Jongelieden, Mans en Vrouwen. Overjassen en Ulsters voor Heeren, uitmuntende kwaliteit. Pilot en Witney Rijgjassen Inverness Mantels voor Jongens en Mans. 10 Kisten Fransche Schoenen en Pantoffels voor Dames, 500 Paar Overschoenen, Jongenskleeding, een uitgebreid assortiment, van nieuwen smaak, en Zeemanspakken.—PACKHAM & Co., Standard Kleedermagazijn.

50 Uitmuntende Jonge Potberg Ezels, 1 en 2 jaar oud.

Op Vrijdag, 1 Augustus a.s.,

Zullen opgemelde Ezels, in extra conditie, publiek verkocht worden te RIEBEEKS-KASTEEL, op de plaats Jonkershoek, van de heeren JAN en WILLEM MARAIS.

REIJNEKE & WALTERS.

Paarl, 19 Julij 1879.

J. S. MARAIS & Co., Afslagers.

40 Uitgezochte Potberg Ezels, van 2 en 3 jaar.

Op Donderdag, 7 Aug. a.s.,

Zullen opgemelde Ezels publiek verkocht worden uit de Marktkraal te Wellington. Zij zijn in goede conditie en geschikt voor dadelijk gebruik.

ABRM. J. BASSON, C.zn.

Paarl, 24 Julij, 1879.

J. S. MARAIS & Co., Afslagers.

PUBLIEKE VERKOOPING

VAN

UITSTAANDE SCHULDEN.

In den Insolventen Boedel van JAN FREDERIK BAARTMAN, H.zn., Togtganger.

In den Insolventen Boedel van ISAAC J. DE VILLIERS, O.zn., van de Paarl.

Uitstaande Schulden van bovengemelde Boedels zullen publiek worden verkocht,

In Front van de Paarlsche Bank,

Op Maandag, 28 dezer,

TEN ELF URE PRECIES.

DE VILLIERS, FAURE & Co., Afslagers.

Paarl, 24 Julij 1879.

High Sheriff's Office.

High Sheriff's Office, Cape Town, 24th July, 1879.

In Execution of the Judgment of the Supreme Court, the following Sale will take place:—

Division of Oudtshoorn.

ANDREW MILLER, versus JOSEPHUS JOHANNES NORTJE.

On Thursday, the 14th August, 1879, at 10 o'clock a.m., at defendant's Residence, Roode Heuvel, Kamnatie, 12 Oxen, 2 Cart Horses, etcetera.

JAMES M. CROSBY, High Sheriff.

Kantoor van den Baljuw, 24 Julij, 1879.

In Executie van Gewijsden van het Hoog Geregtshof, in de bierondergemelde Zaak, zal de volgende Verkooping plaats hebben:—

Afdeeling Oudtshoorn.

ANDREW MILLER versus JOSEPHUS JOHANNES NORTJE.

Op Donderdag, den 14den Augustus 1879, des voormiddags om 10 uur, ter woonplaatse van den Gedaagde op Rood-heuvel, Kamnatie,—12 Ossen, 2 Karpaarden, enzoovoort.

JAMES M. CROSBY, Baljuw.

UIT DE HAND TE KOOP.

EENE EERSTE KLASSE

Wijn-, Zaai- en Struisvogel-plaats.

Bovengenoemde Plaats is gelegen aan de Klapmuts, nabij Stellenbosch, is beplant met eene groote hoeveelheid Wijngaardstokken in volle dragt, alsmede alle soorten Vruchtboomen, heeft uitgestrekte Zaailanden, is bij uitnemendheid geschikt voor Struisvogels en volop voorzien van WATER.

Doe aanzoek bij den Ondergeteekende, bij wien alle informaties te bekomen zijn.

P. J. BOSMAN, Afslager.

Stellenbosch, 23 Julij 1879.

Getrouwd, met Speciale Licentie, door den WelEerw. Professor HOFMEYR, Oom der Bruid, DAVID PIETER LE ROUX, jongste zoon van den heer JOSIAS J. LE ROUX, Paarl, met JOHANNA JACOBA HOFMEYR, oudste dochter van den heer JOHANNES JACOB HOFMEYR, van Kaapstad.

24 Julij 1879.

DOODSBERIGT.

Overleden, aan zijne Woning, op heden ochtend, in den ouderdom van 81 jaren, 3 maanden en 7 dagen, de WelEd. heer JACOBUS PETRUS THERON, Sr. Diep betreurd.

J. P. THERON, Jr.

Tulbagh, 18 Julij 1879.

STALLING EN VOEDER.

Bij den Ondergeteekende is altijd te bekomen Goede Stalling en Voeder voor Paarden, enz., met beste behandeling en tegen billijke prijzen.

D. J. ACKERMAN, Jr.

Malmesbury,
Tegenover het Commercial Hotel,
21 Julij 1879.

WEGGELOOPEN,

Van Klapmuts Statie, op 17 dezer, een Blaauwschimmel Merrie, omtrent 8 jaren oud, en een Vaal Bruine do. Heeren Schutmeesters en anderen, bij wie deze dieren mogen komen aanloopen, gelieven daarvan kennis te geven aan de heeren DE VILLIERS, FAURE & Co., van de Paarl, of aan den Ondergeteekende, door wien alle billijke kosten zullen worden betaald.

P. H. E. FAURE.

Piquetberg Road Statie, 22 Julij 1879.

SNOEK PEKELAAR,

Te Koop in de Pakhuizen van

LONG, CORBITT & Co., 30, Langestraat.

Julij 23.

EEN CONCERT

Ten behoeve van de Fondsen van de Stellenbossche "Public Library" zal gegeven worden op VRIJDAG, den 1sten Augustus 1879, door de Stellenbossche "Musical and Literary Society."

Deuren open ten 7 ure.

Te beginnen ten half acht ure.

A. J. L. HOFMEYR, Conducteur.
J. D. KESTELL, Hon. Sec.

Komen Aanloopen.

Een Schimmel Ruin Paard, 4 jaren oud, regterbout onduidelijk gebrandmerkt.

M. C. WAHL.

Joostenberg, Paarl, 21 Julij, 1879.

UNION BANK.

BERIGT AAN AANDEELHOUDERS.

Er zal eene Buitengewone Algemeene Vergadering van Deelhebbers worden gehouden ten Kantore van deze Bank op

Donderdag, 4 September a.s.,

'S VOORMIDDAGS ELF UUR,

Ten einde een Direkteur te verkiezen in plaats van den heer JOHN PHILIP, wiens plaats vakant geworden is wegens zijne afwezigheid uit de Kolonie voor den tijd van meer dan drie maanden.

De namen der Kandidaten, die men op gezegde Vergadering ter verkiezing wenscht voor te stellen, moeten door twee stemgeregtigde Eigenaars schriftelijk aan de Direkteuren worden bekend gemaakt niet later dan Donderdag, den 7den Augustus aanst., des voormiddags 11 uur.

Op last van Direktie,
ALEX. BROWN, Kassier.

Kaapstad, 21 Julij 1879.

VOORLEZING.

Ds. STEGMANN, daartoe verzocht zijnde, zal ten 7 ure, op DINGSDAG AVOND, 29 dezer, in het Z. A. Zending Gesticht, Langestraat, het een en ander uit zijne bevindingen op de onlangs afgelegde reis door Natal, Transvaal en de Diamantvelden mededeelen. Eenige Koorzangen door de Kinderen, onder de leiding der Onderwijzeressen, zullen gezongen worden. Men heeft besloten Toegangkaartjes uit te reiken tegen 1 Shilling, de opbrengst waarvan ten dienste van de Ned. Geref. Zending-Zondagschool gesteld zal worden.

Kaartjes zijn te bekomen bij den Boekhandelaar ROSE, Langestraat, en aan de deur.

E. LUCKE, vroeger Langestraat, No. 53,

NU VERHUISD

Naar de Pleinstraat, No. 18.

PARAFFINE-KAGCHELS,

Van het beste Maaksel, met Verglaasd IJzeren Kookgereedschap, te verkrijgen in groote verscheidenheid.

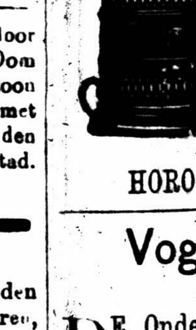
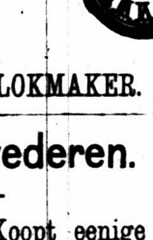

HOROLOGE- EN KLOKMAKER.

Vogelstruisvederen.

De Ondergeteekende Koopt eenige hoeveelheid STRUISVEDEREN, en betaalt de volle waarde.

E. G. ASPELING.

No. 20, Burgstraat.

KAAPSCHE HANDELSBANK.

Algemeene Jaarlijksche Vergadering.

BERIGT AAN AANDEELHOUDERS.

Ingevolge Artikelen 24 en 26 der Akte van deze Bank,—Geschiedt hierbij kennisgeving, dat in het Bankgebouw, Adderleystraat, No. 19, op

Maandag, 1 September a.s.,

'S VOORMIDDAGS OM ELF UUR,

de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van Aandeelhouders zal gehouden worden, om van de Direkteuren een Rapport en Staat van de Zaken der Bank te ontvangen, een Dividend vast te stellen en drie Direkteuren te kiezen in plaats van de heeren R. M. ROSS, F. PORTER, en J. W. VAN DE VEN, die volgens Artikel 24 van de Akte aftreden en herkiesbaar zijn.

Ter verkiezing van Direkteuren tot aanvulling der vakaturen, moeten de namen der voor te stellen Kandidaten schriftelijk aan de Direktie worden bekend gemaakt voor of op den 7den Augustus aanst.

Op last van de Direktie,
TOBIAS MOSTERT, Kassier.

Kaapsche Handelsbank, 21 Julij 1879.

Berigt aan Crediteuren en Debiteuren.

In den Boedel van wijlen NICOLAAS STEPHANUS VAN SCHOOR, in leven wonende te Koeberg.

Crediteuren en Debiteuren in den bovengemelden Boedel gelieven opgave van hunne vorderingen of betaling van hunne schulden te doen ten kantore van de Heeren HOFMEYR & ZOON, in de Houtstraat, binnen zes weken na dagteekening dezes.

TOB. J. VAN SCHOOR, Executeur Datief.

Koeberg, 21 Julij, 1879.

ZUID AFRIKAANSCHE

Wijnbouwersvereeniging

(GELIMITEERD).

De Jaarlijksche Vergadering van Aandeelhouders zal gehouden worden in de Nieuwe Pakhuizen der Vereeniging nabij de Batterij Amsterdam, op

Woensdag, 6 Augustus a.s.,

Ten einde Rekening en Verantwoording te ontvangen van de aangelegenheden en zaken der Vereeniging, opgemaakt tot den 30sten Junij 1879; om drie Direkteuren te verkiezen in plaats van de WelEdele Heeren Seb. van Renen, A. B. de Villiers en Daniel de Waal, die bij beurtwisseling aftreden maar bevoegd zijn voor herkiezing; en om twee Auditeuren te verkiezen voor het aanstaande jaar, en om algemeene zaken te behandelen.

De Vergadering zal worden geopend om 11 uur.

Op last van de Direktie,
WILLIAM BALL, Secretaris.

Kaapstad, 1 Julij 1879.

Met referte naar het bovenstaande,—Geschiedt hierbij kennisgeving, dat de volgende Heeren behoorlijk zijn genomineerd om de Vakaturen in de Direktie aan te vullen:—De heeren SEB. VAN REENEN, A. B. DE VILLIERS, P. J. zoon, en DANIEL DE WAAL.

WM. BALL, Secretaris.

Kaapstad, 14 Julij, 1879.

SOUTH AFRICAN Wine Grower's Association

(LIMITED.)

The Annual General Meeting of Shareholders will be held in the New Stores of the Association, near the Amsterdam Battery,

On WEDNESDAY, the 6th August next,

for the purpose of receiving an Account and Statement of the Affairs and Business of the Association, made up to the 30th June, 1879; to elect three Directors in the room of SEB. VAN RENEN, Esq., A. B. DE VILLIERS, Esq., and DANIEL DE WAAL, Esq., who retire by rotation but are eligible for re-election; to elect two Auditors for the ensuing year, and for General Business.

The Chair will be taken at 11 o'clock.

By order of the Board,
WILLIAM BALL, Secretary.

Cape Town, 1 July, 1879.

With reference to the foregoing,—Notice is hereby given that the following Gentlemen have been duly nominated to fill the Vacancies in the Direction:—Messrs. SEB. VAN REENEN, A. B. DE VILLIERS, P. J. son, and DANIEL DE WAAL.

WILLIAM BALL, Secretary.

Cape Town, 14th July 1879.

KOLONIALE PRODUKTEN.

Heidelbergsche Roltabak
Heidelbergsche Bladtabak
Boschjes-Thee.

Te Koop tegen de Laagste Marktprijzen.

SERVAAS VAN DER BIJL & Co., Strandstraat.

PIANOS.

Byrne & Co. hebben outpakt eenige fraaije Duitsche Pianos. Deze Instrumenten, de eerste van die soort ingevoerde fabrikaten van NEUMEIJER te Berlin, met al de laatste verbeteringen, bezitten de volgende uitmuntende eigenschappen:—

1. Zij zijn gemaakt van de beste materialen, versterkt door een ijzeren raamwerk.
2. Zij zijn gemaakt volgens het overspan-beginsel, waardoor zij een beteren toon krijgen dan alle andere Cottage Pianos.
3. Zij bezitten de dubbele werking en zijn zoo veel mogelijk driesnarig.

MEN KOME EN ZIE.

KOPEREN INSTRUMENTEN.

B. en Co., die de Stellenbossche, Paarlsche en Calvinische Muziekgezelschappen voorzien hebben van Koperen Instrumenten, zijn bereid andere Muziekgezelschappen goedkoop te voorzien van goede Instrumenten.

21, Adderleystraat, Kaapstad.

DE

"Cradocksche Afrikaner,"

De goedkoopste en grootste Courant in de Oostelijke Provincie,

Bevat het Belangrijkste nieuws van alle deelen der Wereld.

£1 JAARLIJKS.

Betaalbaar in geld of postzegels.
Uitgegeven te Cradock door
W. E. TURKINGTON.

D. H. VILJOEN,

Geregistreerd Land-, Wet- en Commissieagent, AFSLAGER EN GEZWOREN VERTALER

BIJ HET

HOOGE GEREGTSHOF.

BRITS TOWN.

STRUISVOGELS.

VIER FLINKE MANNETJES STRUISVOGELS, 5 Jaar,

Voor alle doeleinden geschikt, zijn te Koop bij

J. D. J. UIJS, Sr.

Tijgerberg, Durban, 18 Julij 1879.

Parijsche Tentoonstelling, 1878.

Met Medaille Bekroonde Pianos.

Pas ontpakt een prachtig assortiment BEKROONDE PIANOS van CHALLEN & SON, in fijn Italiaansch Notenhout, Dubbele en Enkele Aktie, geheel in Metaal gevat, gepaneelde met Goud ingelegde Fronten, hetzelfde Model als die welke op de Parijsche Tentoonstelling van 1878 de "Medaille d'Honneur" behaald hebben.

DARTER & SONS,

EENIGE AGENTEN,

Adderley- en Kerkstraat.

GETUIGSCHRIFTEN.

"De Pianos, bij de heeren CHALLEN & SON gefabriceerd, zijn zeer voldoende Instrumenten.
ANTON RUBINSTEIN."

"Ik denk, dat de heeren CHALLEN & SON er in geslaagd zijn, tegen matige kosten Painos te leveren van *uitmuntende bewerking* en *zuiveren toon*. Hunne Pianettes vooral verdienen opmerking, als merkwaardig zoowel wat goedkoopte als uitstekende hoedanigheden betreft. De in Parijs door de heeren CHALLEN & SON geëxposeerde Instrumenten deden niet alleen hun, maar de geheele Engelsche afdeeling groote eer aan.

JOHN STAINER, M.A., Muc. Doc., Hon. R.A.M., F.O.C., Engelsch Juror op de Parijsche Tentoonstelling, 1878.

WEGGELOOPEN,

Van de Plaats van den Ondergeteekende, sedert 16 April, een Wijfjes Vogelstruis, circa 4 jaren oud, Licht Vaal, met lange Witte Pluimen. Bovenlip gebrekkig, een weinig korter en dunner dan naar gewoonte.

Schutmeesters en anderen, die eenige informatie omtrent gemelde Vogel kunnen geven, zullen door den Ondergeteekende met alle billijke kosten vergoed worden.

P. J. VAN DER MERWE, W.zn.

Goudini, distrikt Worcester, 8 Julij 1879.

Hond Weggeloopen of Gestolen.

Van de plaats Vlaggeberg, Stellenbosch, Weggeloopen of Gestolen: een groote licht-roode WACHTHOND, omtrent 1 jaar oud, met zwarten bek en staart eenigzins gekruld. Die dezen Hond teregt brengt, zal een Pond Sterling belooning ontvangen, en die denzelve ophoudt zal in regten worden betrokken door den Eigenaar

DANIEL DE WAAL.

AARDAPPELEN.

Ontvangen per "Lapland,"

Een Versche Bezending

AARDAPPELEN,

TE KOOP BIJ

BARRY, ARNOLD & Co., Burgstraat.

Eene Plaats te Koop.

In de afdeeling Stellenbosch, op omtrent gelijken afstand van de Stations Klapmuts en Stellenbosch, een Hoogst Kostbaar Landgoed van omtrent 800 Acres, grenzende ten Oosten, Zuiden en Westen, aan 1000 of 2000 Acres Kostbaar Kroonland, beplant met omtrent 100,000 Wijnstokken, 200 Limoenboomen, 1000 differente Vruchtboomen en een groot Eikenbosch; geschikt voor den Landbouw op groote schaal, Melkerij en Struisvogelteelt. Er is goede Weide voor Grootvee, Schapen en Bokken. Het Landgoed bezit Woonhuis en Buitengebouwen en heeft een **Standhoudenden Stroom Loopend Water** gaande door de plaats heen.

Te bevragen bij G. L. MEIRING, Gouvernements Landmeter, hoek van de Dorpstraat en Andringastraat te Stellenbosch.

CAGLIONI'S

Groote Gevarieerde Voorstelling

ZAL EEN BEZOEK BRENGEN AAN:

DURBAN—Op Woensdag, 23 Julij.
MALMESBURY—Donderdag en Vrijdag, 24 en 25 Julij.
PAARL—Maandag en Dingsdag, 28 en 29 Julij.
WELLINGTON—Woensdag, 30 Julij.
TULBAGH—Donderdag, 31 Julij.
CERES—Vrijdag, 1 Augustus.
WORCESTER—Maandag en Dingsdag, 4 en 5 Augustus.

Orchest Direkteur:—De Heer GEO. DAWES.

BENGAALSCH LICHT, Enz.

Phonograaf, Microphone, enz.—De Heer WAGNER.

Bijzonderheden in Handbiljetten.

Photographisch Studio

VAN

DEN HEER BARNARD,

Adderleystraat, Kaapstad,

TEGENOVER DEN WINKEL VAN DEN HEER BURMESTER.

KABINET en KAARTPORTRETTEN van de fijnste bewerking
OPKLEUREN, in echten Kunstenaarsstijl
MINIATUURPORTRETTEN voor SLOOTJES
OVERBRENGEN van Portretten op LEVENSGROOTTE.

In alle Departementen wordt het werk verrigt door ervaren ARTISTEN, en alle zorg wordt aangewend om in elk geval goede Portretten af te leveren.

PORTRETTEN

Van de voormalige en tegenwoordige MINISTERS, PARLEMENTSLEDEN, den MODERATOR en de GEESTELIJKEN van de Ned. Gereformeerd Kerk, enz., enz., enz.

Een groote verscheidenheid Gezigten in Kaapstad, Simonsstad, Swellendam, enz.

Bezoekers van Buiten worden uitgenoodigd, de tentoongestelde Portretten in de uitstalvertrekken te komen bezigtigen.

S. B. BARNARD.

ONDERLINGE

Maatschappij van Levensverzekering

VAN

DE KAAP DE GOEDE HOOP

(MUTUAL).

BERIGT AAN LEDEN.

Hierbij wordt kennis gegeven, volgens de Akte dezer Maatschappij, dat de VIER-EN-DERTIGSTE JAARLIJKSCHE ALGEMEENE BIJEENKOMST zal gehouden worden op

Maandag, 4 Augustus a.s.,

'S MIDDAGS TEN 12 URE,

in de Zaal van het Gebouw der Maatschappij, voor het ontvangen van de Rekening en het Verslag van den Staat van Zaken en Verrigtingen van de Maatschappij, opgemaakt tot den 31sten Mei 1879; voor het verkiezen van drie Direkteuren in de plaats van hen die aftreden; voor het benoemen van twee Auditeuren en voor het afdoen van algemeene aangelegenheden.

De Kandidaten, voor de verkiezing benoemd zijn de aftredende Directeuren, de Heeren SOLOMON, MARQUARD en BOLUS.

Op last der Directie,
J. C. GIE, Secretaris.

Kaapstad, 8 Julij 1879.

Onderlinge Maatschappij van Levensverzekering van de Kaap de Goede Hoop. (MUTUAL).

Aangezien zich in den Raad van Direkteuren eene vakature heeft voorgedaan, door het gedurende den tijd van drie maanden afwezig zijn van den heer H. M. ARDERNE, zullen de Direkteuren voor die vakature nominatien inwachten tot op DINGSDAG, den 29sten dezer, des namiddags 3 uur.

Op last van de Direktie,
J. C. GIE, Secretaris.

Kantoor Mutual, Kaapstad, 14 Julij, 1879.

150 Zware Slagtossen,
75 Do. do. Koeijen,
150 Trek en Jonge Ossen,

ZULLEN te Koop worden aangeboden VROEG in de maand AUGUSTUS AANST., Datum en Plaats van Verkooping nader te worden bekend gemaakt. Het bovengenoemde Vee is in UITMUNTENDE CONDITIE, zijnde opgebragt door den welbekenden Togtganger

W. H. FISHER.

15 Julij 1879.

280 Slagt- en Trekossen en Koeijen.

DE heeren J. S. MARAIS & Co. zullen verkooping houden van het bovengenoemde te KLAPMUTS, omtrent het midden van Augustus aanst., dag en datum bij latere advertentien te worden bekend gemaakt.

M. L. BENSUSAN & Co.

Opening van de Stations Prins Albert en Fraserburgweg.

HIERBIJ wordt bekend gemaakt, dat de linie tusschen de Stations GROOTFONTEIN en FRASERBURGWEG voor het publiek verkeer zal geopend zijn van af den 11den der volgende maand.

JAMES DELL,
Direkteur van Dienst.

Kantoor van den Direkteur van Dienst,
25 Julij 1879.

DE LAATSTE NIEUWIGHEID.

LAARZEN, GEMAAKT VAN LEDER,

Gelooid door de "Westelijke Looijerijmaatschappij" te Wellington,

EN VERVAARDIGD IN HARE

LAARZENFABRIEK.

Te Koop in het Groot en Klein, in de Langemarktstraat, No. 95, Hoek van de St. Georgestraat, Kaapstad, tegen redelijke Prijzen.

Bewerking en Duurzaamheid wordt gewaarborgd.

R. BROADWAY, Bestuurder.

F. LANDSBERG, ZOON & CO.

HEBBEN NU ONTVANGEN

GROOTE Bijvoegingen tot hun voorraad, persoonlijk uitgezocht door den Heer MOSTERT, nu in Engeland, bestaande uit:—

Koord—8 Draad, Spoorweg, Dicht bijeen
Linnen—Witte en Ongebleekte Punjums, Hemden Linnen, Witte en Bruine Baftas, enz.
Geruit—Geel, Blaauw en Wit, Gekleurd, verschillende Breedten
Sits—Chocolade kleur, Duitsche, Crums, Gekleurde, Zwarte, enz.
Voersits—Kassemier, Fancy Gekleurd, Zwart, Zwart en Wit, enz.
Kombaarzen—Hollandsche Wollen, Roode, Katoenen, enz.
Kousenwaren—Heeren, Dames en Kinderen, in groote verscheidenheid
Hemden—Gekeperd, Oxford, enz.
Beddetijk—8/4 Blauw en Wit, 8/4 Fancy Blaauwe Tijk, enz.
Flannellen—8/4 Witte, Gedrukte, Roode, enz.
Broekengoed—Tweed, Bedford Koord, Gambroon, Drill, enz.
Brooks Rolletjes—Naaimachine Garen en alle kleuren Garen
Geweren—W. RICHARDS, A. MARTINI, Sniders en Hagel Geweren
Zadels—Toomen, Halters
Gemaakte Kleederen—Tweed, Zwart Lakensche en Corduroy Pakken, Jackets, Onderbaatjes en Broeken
Doeken—Nieuwe Patronen, Turksch Roode, Witte, enz.
Tabbertsgoed—een assortiment
Alpaccas en Coburgs—Zwarte en Gekleurde, verscheidene qualiteiten
Mans Hoeden—*Squatters, African, Yankees*, Leghorn, Stroo, enz.
Mans, Dames en Kinder Stevels
Mans Hemden—*Geborduurde Witte, Gekleurde Wollen, Bruine, Oxford*, enz.
Oliewaren—Kastoor, Klapper en Salade Olie, Zalm, Sardijntjes, Jams, H. & P. Beschuit, Macaroni, enz.
Breekwaren—Borden, Kommen, Schotels, Toilet Stellen, Bekers, Potten, enz.
IJzerwaren—Ledekanten, Koffie Molens, Worstmachines, Brood Potten, Ketels, Scharnieren, Zeep en Neger Potten, Wagen Remmen, Omslag Booren en toebehooren, Sikkels, Schapen Scharen, enz.
Messenwerk—*Joseph Rogers'* Zakmessen, *Singleton's* Zakmessen, Messen en Vorken, Lepels, enz.
Glaswaren—Karaffen, Suiker en Room Potten, Glazen, Wijn Kelken, Zoutvaatjes, enz.
Harmoniums, Concertinas, Accordeons, Muziek Doozen, Harmonicas
Blikken Koffers in Stellen, Zeildoek, 28 lb., 30 lb. en 33 lb.
Reukwaren—Pomade, Eau de Cologne, Parfumerie Geschenken.

Hebben altijd voorhanden:

Koffie, Suiker, Rijst, Thee, Zeep, Kaarsen, P. Gort, Sago, Gespleten Erwten, Thee Suiker, Gember, Wolzakken, Graanzakken, Teer, Wagensmeer, Gekookte en Raauwe Olie, Roode Menie en Wit Lood, Verwen, Spijkers, Amerikaansche Bezems, Bijlen en Hand Bijlen, Water Vaatjes, Klokken, Stoelen,

Die zij voor lage Marktprijzen aanbieden.

KENNISGEVING.

EEN IEDER bij wien de Kafferm il "Merrenjien" moge aankomen of wie haar tegenkomt, wordt vriendelijk verzocht haar dadelijk in hechtenis te nemen of kennis te geven aan den Ondergeteekende. Zij is den 16den Julij weggeloopen met een partij Kafferjongens, twee van welken een pas hebben van J. J. S. DE VILLIERS. Die van deze kennis geeft zal beloond worden.

C. J. ACKERMANN.

Banhoek, Stellenbosch,
17 Julij 1879.

HET "ORANJEVRIJSTAATSCH FAMILIEBLAD" is een tijdschrift dat vele belangwekkende, leerzame en amusante stukken bevat. Aangezien het een bijvoegsel tot *De Express* is, zoo wordt het "voor niet" uitgegeven, en zal binnen kort door geheel Zuid-Afrika, van noord naar zuid, en van oost naar west worden gelezen. Op het oogenblik is het *Familie-blad* zeer belangwekkend, aangezien daarin de Hollandsche vertaling van het bekwame werk van den heer ALFRED AYLWARD: "De Hedendaagsche Transvaal," voorkomt. *De Express* wordt uitgegeven door eene maatschappij van Oranje Vrijstaatsche Burgers en bevat, behalve het nieuws van den Vrijstaat, ook alle belangrijke berigten uit Natal, de Transvaal, Kaapkolonie, Diamantvelden en Europa. Inteekeningsprijs voor *De Express* £1 7s. 6d. in 't jaar. Applikaties te worden gemaakt ten kantore van *De Express*, Bloemfontein, O. V. Staat.—[ADV.]

N. J. D. GORDON,
TANDHEELKUNDIGE,
PAARL.

VERKOOPINGEN.

VEE EN LOSSE GOEDEREN.

DE VILLIERS FAURE EN CO.

Julij 28.—Paarl. uitstaande schulden, van J. F. Baartman en I. J. de Villiers.

J. S. MARAIS EN CO.

Julij 29.—Malmesbury, Paarden en Esels, van P. J. F. Baartman.

Julij 30.—Wellington, Ossen, van E. H. Martin.

H. FAGAN.

Aug. 1.—Klein Bergrivier, Vee en Losse Goederen, van A. J. Stats.

DE VOS EN THERON.

Aug. 2.—Worcester, Ossen van P. Jacobs.

DE LINT EN RETIEF.

Aug. 8.—Grootvallei, Malmesbury, Paarden, van S. P. van Ellewee.

BARRY EN NEVEN.

———Roodewal, dist. Robertson, Struisvogels, van P. J. du Toit.

De Zuid-Afrikaan.

ZATURDAG, 26 JULIJ 1879.

KOLONIAAL WERKHOUT.

DE Regering heeft, meenen wij, drie ernstige misslagen begaan in de door haar genomen maatregelen om de openbare werken van koloniaal timmerhout te voorzien. De Commissaris van Kroonlandrijen "gelooft," dat hij uit de bosschen van Kuysna dwarsleggers kan bekomen, een weinig billijker dan hij ze elders koopen kan. Als nu een partikulier een bosch bezat en het kapte voor eigen gebruik, omdat hij "dacht," het hout dan een weinig goedkooper te zullen hebben, dan hij het elders koopen kon, en bij de kosten van eigen hout niet de waarde rekende, waarvoor hij het verkoopen kon, zou hij zeer bespot worden wegens zijn dwaasheid, en nog des te meer, als hij met het vellen van zijn eigen hout ook zijn landgoed bedierf. Dit is het juist, wat de Regering nu doet. Onze bosschen, zoodanig als ze zijn, vereischen zorgvuldige bescherming en oppassing. Hunne vernieling en de ruiming der met hout bewassen kloven zou, door de waterbronnen bloot te stellen aan de stralen der zon, gelijk ieder weet, den toevoer van water naar de distrikten waarvan zij een deel uitmaken, ernstig doen afnemen.

Verondersteld, evenwel, dat door het slopen onzer schrale koloniale bosschen goedkooper sleepers te bekomen waren dan ze gekocht kunnen worden, weet men dan ook dat ze even duurzaam zullen zijn? De weinige ervaring, die wij er van opgedaan hebben, is niet gunstig. Er zijn enkele soorten koloniaal hout, uitmuntend geschikt voor dat doel, wat duurzaamheid betreft, maar zijn deze de soorten, die men goedkoop krijgen kan?

Eindelijk, is het voorzigtig van het Gouvernement, pligten op zich te nemen, die aan partikuliere onderneming behooren te worden overgelaten? Indien er koloniaal werkhout van geschikte kwaliteit goedkoop te krijgen is, hoe komt het dan, dat men zulks niet reeds sedert lang gedaan heeft? Onder de kolonisten ontbreekt het niet aan ondernemende lieden, altijd op den uitkijk naar voordeelige spekulatien, en die door hun persoonlijk toezigt ongetwijfeld het hout voor billijker prijs konden leveren, dan het Gouvernement met zijn bezoldigde beambten onder heel weinig toezigt, hoe ook genaamd. De geheele affaire schijnt een misslag te zijn.

PER SPOOR REIZENDE LEDEN.

WIJ vertrouwen, geen gevaar te loopen van schuldig geacht te worden aan minachting van het Parlement, als wij zeggen, dat het eenigzins onkiesch schijnt, als de leden zichzelven speciale privileges toekennen. De heer Kirkwood schijnt die opvatting niet te deelen. Hij heeft het voorstel gedaan en de Wetgevende Vergadering heeft het aangenomen, om den Parlementsleden een vrijpas toe te staan op de koloniale spoorwegen. De zaak op zich zelve is niet van groot gewigt. De inkomsten zullen een honderd pond of wat per jaar aan spoorweg-ontvangsten verliezen, en de leden des Parlements zullen vrij wat meer gebruik van de spoorwegen maken dan zij thans doen. Vaak brengt een lid heel wat tijd en geld ten offer aan zijne positie, en ongetwijfeld doen velen het uit louter vaderlandslievend gevoel voor het land en niet uit oorzake van eerzucht of ijdelheid. Wij misgunnen den leden volstrekt niet eene redelijke erkenning van hunne diensten, maar wij zijn tegen manieren van betaling, die uit haren aard zelven onzeker zijn in bedrag en ongelijk, wat de verschillende personen betreft. Die vrijpassen worden een bron van grooten last voor de spoorweg-beambten en geven aanleiding tot allerlei soort van ongeregeldheden. Indien de leden niet voldoende betaling erlangen, zelfs na hetgeen aan hunne renumeratie in deze zitting is toegevoegd, betaal hun den toch in vredesnaam meer geld. Speciale voorregten maken op zijn best genomen een ergerlijken vorm van betaling uit.

RAPPORT VAN DEN WATERBOUWKUNDIGEN INGENIEUR.

HET RAPPORT van den heer Gamble is teleurstellend, niet wegens iets verkeerd van zijne zijde, maar omdat er uit blijkt, hoe weinig er in de Kolonie gedaan wordt tot bewaring van water. Het is te vergeefs, dat wij onze kaapsche schapen door merinos vervangen of angoras in de plaats stellen van onze gewone bokken, of struisvogels in die van horenvee. Zulke veranderingen bevoordeelen slechts bijzondere personen, maar openen geen vooruitzigt op een duurzamen vooruitgang van de Kolonie. Indien deze Kolonie ooit iets meer zal worden dan een schraal schapenland met een zoom van zuurveld daaromheen, dan zal zulks moeten geschieden door den aanleg van besproeijingswerken. Zoolang daarmede niet een begin gemaakt wordt, kan de voorspoed der Kolonie niet als zeker beschouwd worden. Het rapport van den heer Gamble is ontmoedigend, vermits het doet zien, dat er in dat opzigt niets gedaan is. Verscheidene plaatsen zijn er aangewezen, waar waterbouwkundige werken mogelijk zijn, maar noch het Gouvernement, noch partikulieren willen te dier zake een vinger verroeren. Werken van dien aard konden, even als met spoorwegen geschiedt, redelijkerwijze door het Gouvernement ondernomen worden. In allen gevalle zou eene Regering, die de taak op zich neemt van houthandelaars en houthakkers aan de Knysna, moeijelijk kunnen staande houden dat besproeijingswerken, die de uitgave van tienduizenden ponden vorderen, en die de welvaart van uitgestrekte distrikten op het oog hebben, aan de onderneming van partikulieren moeten overgelaten worden.

PREEKBEURTEN OP MORGEN. — Groote Kerk, Ds. Stegmann; Engelsch, Ds. Stegmann; 's avonds, Ds. P. Roux. Nieuwe Kerk: 's morgens en 's namiddags, Ds. Luckhoff.—Te Papendorp, Ds. P. Roux. Te Groenepunt, Eerw. Knobel.

IN DE DUITSCH E. L. KERK zal morgen voormiddag ten 10 ure worden gepreekt in de Hoogduitsche en des avonds ten half 7 ure in de Hollandsche taal.

DRIEANKERBAAI.—Morgen zullen beide diensten, 's morgens in het Hollandsch, en 's avonds in het Engelsch, worden waargenomen door prof. Marais.

Ds. J. J. P. JORDAAN is tot leeraar van Ladysmith beroepen met 17 stemmen tegen 9 voor Ds. A. Moorrees.

DE WEGBELASTING voor de Kaapsche Afdeeling, te weten ½ p per £ sterling op de vaste goederen, is betaalbaar gesteld op 1 September aanst.

STRUISVOGELS NAAR ZUID AMERIKA.—De Fransche bark *Regina Coeli* is Dingsdag uitgeklaard naar Mauritius, nemende met zich, onder anderen, 14 struisvogels, gewaardeerd op £280.

TROE TROE, CLANWILLIAM, 18 Julij 1879.—Fraaije regens hier en in den omtrek gevallen.—Voor paarden en vee worden goede prijzen betaald. Aan koopers van paarden ontbreekt het niet.—*Medegedeeld.*

VICTORIA WEST.—Dingsdag werd het vonnis des doods voltrokken op Klaas Tities, die met den laatsten Rondgang ter dood veroordeeld is wegens moord gepleegd op de plaats Prieskaspoort, op een jongen zoon van den heer Smit.—*Nieuwsbode.*

PAARDEN.—De *Era* zegt: Woensdag is de heer Rothkogel uit Richmond naar Kaapstad vertrokken met tusschen de 60 en 70 paarden door hem voor het Gouvernement voor dienst, naar wij meenen in Natal, opgekocht.

RONDGAANDE HOVEN.—In de *Gazette* van gisteren wordt aangekondigd, dat de Westelijke Rondgang zal worden geopend te Worcester, op Donderdag 4 September aanst., en de Oostelijke te King Williamstown op Dingsdag den 3den dier maand.

ZELFMOORD.—Een jong mensch te Port-Elizabeth, Drainfield geheeten en bevorens op een handelskantoor aldaar geplaatst, heeft zich door middel van een revolverschot van het leven beroofd. Men weet van geen bepaalde aanleiding dan het feit, dat hij buiten betrekking geraakt was.

BOERENVEREENIGING.—De *Cradock Register* zegt: Hier is een boerenvereeniging opgerigt, ten minste in zoo verre, dat er een provisioneel comité is aangesteld, om regulatien en bepalingen op te maken, die binnen kort aan eene algemeene vergadering zullen worden voorgelegd.

EEN RAADSEL.—Indien een vracht hout kost £4 en een schapenbout 3s. 6d. en een zak aardappelen 20s. en andere artikelen die elken dag noodig zijn, in evenredigheid even duur, hoelang is dan een inteekenaar van de *Colesberg Advertiser* geregtigd om zijne rekening onbetaald te laten?—*C. A.*

AANSTELLINGEN.—De heer Horace Cole tot Vrederegter voor het distrikt Simonsstad, en de heer C. E. Pope tot dito voor Victoria Oost; de heer W. Hare tot ontvanger van Wegbelasting voor Wijnberg; de heer F. J. van der Riet tot dito voor Simonsstad; de heer G. W. Smith tot distriktsgeneesheer van Victoria West.

HET IS WAAR, blijkens een correspondentie in de gisteren ontvangen *Volksstem*, dat de heer P. J. Joubert in de Transvaal, weigert om goedwillig belasting te betalen, en het blijkt ook dat hij weigert, als vrederegter den eed van getrouwheid aan Hare Majesteit de Koningin te onderteekenen, beiden omdat hij zich onder protest beschouwt.

PAARDEN.—Berigten van Mauritius zeggen dat de veeziekte aldaar een groote menigte ossen wegsleept, en dat dientengevolge de vraag naar paarden heel groot is. Op de laatste verkoopingen van Australische paarden werd 400 ropijen per stuk betaald, en de prijs is nu veel hooger. Misschien kan deze wenk nuttig zijn voor onze koloniale handelaars in dat edele dierenras.

DE HEER P. A. MYBURGH, L. W. V., verzoekt ons te melden dat hij zijn motie om het breede spoor op de Stellenbosschen lijn met het smalle te vervangen geenszins aan het *Volksblad* verschuldigd is. Reeds op den dag waarop de heer Laing kennis gaf van de motie voor opneming van een gedeelte der lijn, was hij overeengekomen met zijn collega om dat voorstel te bestrijden met het amendement dat hij Woensdag avond doorkreeg.

IN DE VOLGENDE INSOLVENTE BOEDELS is Woensdag voor den Meester vergadering gehouden: Weduwe Pieter van Breda, eerste, waarop eene schuld van £11 8s werd bewezen. Simon Petrus Bergh, eerste en finale, waarop eene schuld van £11 12s 6d werd bewezen en waarbij William Brittain tot eenig Curator werd aangesteld. Augusto Cagli, waarop verdere schulden werden bewezen tot een bedrag van £113 11s 11d.

VERKOOPING VAN PLAATSEN IN GAIKALAND.—De Commissaris van Kroonlanderijen las Woensdag in den Wetgevenden Raad het volgende telegram voor van den Civielen Commissaris te King William's Town:—"De verkooping der plaatsen in Gaikaland juist afgeloopen; totale erfpacht £4,357, dat meer is dan de dubbele inzet daarvan. De verkooping slaagde in allen deele. De opkomst was goed. Boevengenoemd bedrag staat gelijk met eene schulddekking van £87,000."

JOHN DUNN.—Een Natalsch correspondent schrijft aan de Londensche *Daily News*:—"John Dunn, die een schoon, welgemaakt man is, is als tolk aangesteld in plaats van wijlen den Ed. heer Drummond. Er is niemand die de Zulutaal zoo goed verstaat als hij. Op weg naar Fort Pearson zag ik mej. Dunn No. 1 en verscheidene van zijn andere vrouwen, die een huis bewonen nabij de Tongati, werwaarts ze veiligheidshalve door Dunn zijn overgebragt. Sommigen zagen er goed uit en waren netjes in Europesche dragt gekleed; maar de mooiste en jongste is nog geen 17 jaar oud, en Dunn heeft haar getrouwd op 26 Maart ll. Dit is de vrouw voor welke hij tien koeijen betaald heeft; verscheidene der andere waren hem present gedaan door verschillende opperhoofden toen hij in Zululand woonde. Deze af te wijzen zou niet alleen beleedigend geacht, maar ook gevaarlijk geweest zijn."

ONDERWIJS.—Wij vernemen dat de heer P. S. Mader, tweede zoon van onzen bekenden vriend te Stellenbosch, de betrekking heeft bekomen als Hoofdonderwijzer der Eerste Klasse Publieke School te Malmesbury.—Wij wenschen hem alle succes in zijne nieuwe betrekking.

DRUK WERK IN HET DOK.—In weerwil van het ongunstig jaargetijde zijn de werkzaamheden in het Dok in den laatsten tijd toegenomen. De ont-, inen overscheping in de maand Mei ll. bedroeg een totaal van ruim 33.223 ton, en in de daaropvolgende maand Junij steeg zij tot 40,299 ton.

DE AANKLAGT TEGEN DRIE BURGERS.—Alweder, en wel op Maandag 7 dezer, zijn voor den Magistraat van Victoria West een paar getuigen gehoord omtrent de Koegas-affaire. Joseph Brackett verklaarde zich te houden aan zijne op 11 Februarij voor den Specialen Commissaris der Noordergrenzen afgelegde getuigenis. Van de beweerde feiten die de punten van aanklagt uitmaken, wist hij alleen iets van hooren zeggen, en had er niets van gezien, en evenmin had hij bevelen hooren geven om de gewonden dood te schieten. Maar omtrent het gevecht in het bosch verklaarde hij dat kapt. van Niekerk last gegeven had om als de vijanden op de burgers vuurden, hen dood te schieten, maar in het tegenovergestelde geval ze gevangen te nemen. Hij zelf, de getuige, behoorde bij de partij die het bosch inging en had verscheidene schoten gehoord voordat de burgers een enkel geweerschot gelost hadden.—John Francis, die mede eene verklaring voor den Specialen Magistraat had afgelegd en ook aan de expeditie in het bosch had deel genomen, zeide niets van het schieten op gewonden te hebben bijgewoond. Hij wist ook niet dat er gewonden of gevangenen waren doodgeschoten. Alleen wist hij, dat er teen het bevel om het vuren te staken gegeven was, nog eenige schoten gelost werden.

DE "EENDRACHT."—Dit Liefhebberij Tooneelgezelschap voerde Donderdag avond ll. ten tooneele: *De Wraak eens Vaders*, een treurspel in drie bedrijven. Een talrijk publiek, waaronder een groot aantal van de respectabelste ingezetenen van de stad, was opgekomen om de opvoering van dit beroemde Treurspel bij te wonen. En die opvoering voldeed in sommige opzigten zeer goed aan de verwachting. Als altijd onderscheidden zich de heeren P. Faddegon en Jno. Combrinck, niet alleen door hunne bekende rolvastheid, maar ook door duidelijkheid en verstaanbaarheid. De heer Hemmes, Cipier in de gevangenis, kweet zich ook zeer goed van zijne taak; doch de heer Kist, als Alba, had wel iets strenger, gebiedender en hardvochtiger kunnen zijn om een flaauw denkbeeld te geven van dien onverbiddelijk gestrengen bloedhond der 16e eeuw. Van de overige spelers zullen wij zwijgen, ofschoon sommige hunner zich aan grove misslagen, die door het publiek niet onopgemerkt zijn gebleven, schuldig maakten. De voorstelling werd gevolgd door een prachtig Kinderballet, dat, even als bij vroegere gelegenheden, uitermate voldeed en den kleinen, zoowel als den leider, den heer Jno. Combrinck, tot eer verstrekte. Het muziekkorps "Spes Bona," liet zich tusschenbeide hooren, maar gaf weinig bewijs dat "door oefening de kunst verkregen wordt." *Medegedeeld.*

HOPE TOWN, 18 JULIJ 1879.—Het Avondmaal alhier op den 6 Julij ll. gevierd was gezegend en aangenaam. Ds. Hofmeijr van Hanover nam de diensten voor onzen leeraar waar, tot groote stichting der gemeente. Ook wekte hij in zijne betrekking als Zendings-en School inspector van den Ring de gemeente op tot meerdere belangstelling en ijver in deze zoo hoogst gewigtige zaken. Des Zaturdags te voren werd hier een Bazaar gehouden ten voordeele van de kas der Zendingscommissie onzer kerk. Hoewel er slechts een paar zusters waren, die met Mejufvr. Rousseau voor deze zaak van week tot week arbeidden, en er nog nooit te voren alhier een Bazaar voor de Zendingzaak was gehouden, was de belangstelling van velen bij die gelegenheid zeer groot, zoodat er eene som bijeengebragt werd van ongeveer £50 sterling. Wel mogen Mejufvr. Rousseau en hare medehelpsters dankbaar zijn voor zulk een ruimen zegen op haren arbeid genoten. Alle lof komt toe aan de twee en drie zusters die den moed gehad hebben om deze zaak door te zetten, en van week tot week haar klein werkgezelschap te houden, gelijk wij ook onzen dank betuigen aan allen, zoowel op de buitenplaatsen als anderen op het dorp, die in deze medegewerkt hebben. Ook kunnen wij niet nalaten onzen dank toe te brengen aan onzen ijverigen vendu-afslager, den heer van Coller, voor de zoo vriendelijke wijze waarop hij gratis zijne diensten in den avond verleende, om de goederen van de hand te zetten.—*Correspondent.*

EENE AANKLAGT van even ernstigen als vreemdsoortigen aard heeft op 16 dezer een onderwerp van voorloopig onderzoek uitgemaakt voor den Magistraat van Graaff-Reinet. De heer Meindert Noome bragt tegen drie arbeiders op zijne plaats Palmietfontein, geheeten Charles Beijers, Simon Beijers en Arie Beijers, de beschuldiging in, dat zij in den nacht van 11 dezer hem met het berokkenen van ernstig ligchamelijk leed bedreigd hadden. De omstandigheden, als door den heer Noome in hoedanigheid van getuige medegedeeld, zijn beknoptelijk deze. Op den bewusten avond om 8 uur bevond hij zich te bed, en hoorde de drie gevangenen digt bij zijn huisdeur praten. Arie vroeg aan Carolus in welke kamer getuige sliep, en Carolus antwoordde het niet te weten. Toen Arie hoorende zeggen: "zult gij mij geld geven als ik zijn hoofd vasthoud?" en in den waan verkeerende, dat de gevangenen een gat onder in den muur groeven—wat echter niet het geval was—haalde getuige een revolver, dreigde te zullen schieten als de gevangenen niet weggingen en loste een schot. Inmiddels hoorde hij paardengetrappel en de stemmen van twee anderen, die hij voor Pieter Beirowski en Stephanus Fouchee hield, welke laatste (naar de heer Noome meent) toen het schot gelost werd, uitriep: "O God, hij had mij haast getroffen!" Getuige begaf zich toen buiten het huis en vuurde nog een tweede schot. Vervolgens ging hij op de stoep waar Arie en Carolus bij hem kwamen. Hij vertelde wat hij gehoord had, maar niet dat hij hen verdacht hield. Dat was 3 uur in den morgen. Hij zond hen in huis om koffij te zetten, ging weer op de stoep, en toen plotseling in huis terugkeerende hoorde hij Carolus zeggen: "Zullen wij hem op den kop slaan?" Hij werd toen bang en zond ze weg, maar weer op stoep komende stonden ze nog in de nabijheid over hem te praten. Getuige ging toen op het bed liggen, maar bij het aanbreken van den dag waren zij alweder bij zijn huis. Toen het dag werd vond hij de sporen van twee paarden en van twee vreemdelingen, maar de andere sporen waren met boschjes uitgewischt. Carolus zeide dat de vreemde sporen niet van de blanken waren, die het nachtelijk bezoek gebragt hadden, maar wel die van Swarts. Verder viel er toen niets voor. Maar des avonds om 8 uur weer stemmen hoorende en met zijn revolver uitgaande, vond hij Simon en Carolus onder zijn bokken, de een den ander toeroepende: "Vang die, die is vet!" Hij schoot op hen maar miste. Hij ging in huis en hoorde ze takken slepen en in de rigting van het struisvogelkamp gaan en zag, door het deurlicht kijkende, dat ze een der vogels plukten. Teen Arie hem daar bemerkte en zulks aan de anderen vertelde, zeide Simon, dan moeten wij hem steken, en herhaalde dat twee malen, terwijl ze alle drie naar den stal gingen. Ze beraadslaagden daar over de personen en de wapenen die in huis waren en de beste wijze om binnen te komen, en maakten het zoo bont met hun praten, dat getuige, eindelijk regt bang geworden zijnde, op stoep zekeren Joseph te hulp riep en aan Carolus als loon voor het maken van een kamp al zijne bokken aanbood, mits deze zijn leven en der in huis zijnde kinderen wilde sparen. Eindelijk kwam de bedoelde Joseph voor den dag en toen rukten de gevangenen uit.—Jan Stock, de politiediender die de beschuldigden in hechtenis genomen had, verklaarde niets bij hen gevonden te hebben. Hij had naar sporen gezocht maar er slechts een, en nog wel gedeeltelijk uitgewischt, gevonden. Merken van takken waren er niet te zien. Getuige had ook de struisvogels geinspecteerd, maar kon niet zeggen dat ze geplukt waren. Er was ook geen spoor van uitgraving in den muur, maar wel kogelgaten door het venster en de deuren. De gevangenen hadden aan geen der bei de getuigen vragen te doen en werden aangehouden. De heer Noome is de eenige blanke die op Palmietfontein woont en was buiten een paar kinderen de eenige persoon in huis.

NIEUWE INSOLVENTIES.—Hendrik Frans Snijman, van Beaufort West, boer, schulden £578 10s, tekort £368. George Simpson, van Pampoenkraal, Afd. George, boer, schulden £156 15s, tekort £111 2s. Frans Johs. de Klerk, van Muisvlakte, Afd. Somerset Oost, boer, schulden £119, tekort £58 5s. Abraham Lombard, van Kliprivier, distrikt Oudtshoorn, schulden £479 10s, tekort £437 4s. Charles M. E. de la Cornillère, overleden, vroeger van Rondebosch, onderwijzer van talen, schulden £327 18s 8d, tekort £299 3s 8d.

DE VRIJWILLIGERS VAN KING WILLIAM'S TOWN.—In zake de welbekende bewering van den heer Goold in het Parlement ontving de *Cape Times* Woensdag het volgende telegram uit bovengenoemde stad:—"Ontken ten allersterkste de bewering, dat de koopliedenen alhier hunnen adsistenten niet wilden veroorloven vrijwilligerdienst te doen in de kazerne." Den volgenden dag echter ontving de heer Goold eene dépêche van Kapt. Giddy, luidende aldus:—"Sommigen hebben zeker geweigerd; van één vrijwilliger is het salaris afgetrokken voor de dagen, die hij in de kaserne heeft doorgebragt."

HET STELLENBOSSCHE GYMNASIUM bezit thans, behalve zijn "onderwijzers," drie professoren, die vallen onder de bepalingen der acte voor Hooger Onderwijs. Het zal echter weldra dat getal tot vijf opvoeren. De heer Mansfeldt wordt, namelijk, bevorderd tot professor in het Nederduitsch en andere moderne talen, en tevens gaat men het professoraat in de natuurkunde stichten. Bovendien zal een kundig onderwijzer voor het Hollandsch in het voorbereidende departement worden benoemd. De Direktie van het Gymnasium schijnt vast besloten haar instituut aan het hoofd van koloniale opvoedkundige inrigtingen te plaatsen. Geen ander instituut in de Kolonie bezit meer dan drie professoren.

MISBRUIK VAN STERKEN DRANK.—Dingsdag avond laat had hier een treurig voorval plaats. Iemand die op de Buitengracht digt bij den Somersetweg woont, zijn huisdeur openende, zag een man op de stoep vallen. Hij haalde licht en ontdekte dat de ongelukkige in verregaanden staat van dronkenschap verkeerde, en een bottel bij zich had waarin sterke drank geweest was. Een diender, wiens hulp ingeroepen was, ging een stootwagen halen, maar toen men den beschonkene in zittende positie trachtte te brengen, bleek het dat hij reeds dood was. Later bleek dat dit ongelukkige slagtoffer van onmatigheid zekere P[illegible] [illegible]rd Pemblebery was, een in de Houtstraat wonende schoenmaker, die van zijn vrouw gescheiden leefde.

HET PARLEMENT.

WETGEVENDE RAAD.

WOENSDAG, 23 JULIJ.

HET NIEUWE PARLEMENTSGEBOUW.

De Raad ging in Comité over eene boodschap van de Wetgevende Vergadering betreffende het nieuwe Parlementsgebouw.

De heer Hardwick was tegen de uitgaven, dewijl hij dacht dat deze niet de tijd was om zoo iets voor te stellen, want er waren thans lieden op de Oostelijke grenzen die bijna van honger omkwamen. Hij had Kaapstad dertig jaren lang gekend, zag de verbeteringen aldaar, en wist dat de menschen hier in betrekkelijke weelde leefden. Bovendien, hoe wisten de leden dat het niet binnen weinige jaren noodig zou zijn de Parlementshuizen er op na te houden in een ander gedeelte des lands?

De heer Ebden trachtte aan te toonen hoe noodig het was dat het Parlement van dit land een geriefelijk gebouw had om er zijne beraadslagingen in te houden.

De heer Wood klaagde erg over den nood der Oostelijke kolonisten, en wijdde uitvoerig uit over de handelsaangelegenheden des lands. Hij dacht dat, als de zaken des lands konden worden behartigd in de thans bestaande gebouwen, er geene reden bestond om eene zoo groote som gelds, als werd voorgesteld, uit te geven voor nieuwe Parlementshuizen.

De heer Neethling sprak ten gunste van het plan, en was van gevoelen dat het het land tot lof zou strekken, als zijn Parlement in een behoorlijk gebouw bijeenkwam.

De heer Quin was van oordeel dat men een nieuw gebouw moest hebben, doch vond het daarvoor gevraagde bedrag te groot.

De heer Geard was ook tegen het hooge bedrag van £120,000. Hij maakte gewag van het groote en geriefelijke Stadhuis te Port Elizabeth dat slechts £30,000, en van het Kaapstadsche Spoorwegstation, dat maar £60,000 had gekost. Hij was van gevoelen dat het land, onder de tegenwoordige omstandigheden, niet geregtigd was zulk eene uitgave te doen.

De Tresorier-Generaal duidde aan dat men niet voorstelde £120,000 uit te geven; men wilde slechts eene Commissie aangesteld hebben.

De heer Hudson was voor de beperking der uitgave tot £80,000.

De Minister van Kroonlanden gewaagde van de klagt dat dit werk niet kon worden ondernomen wegens den onder de grensboeren heerschenden nood. Nu kon niemand grootere sympathie koesteren voor die menschen dan spreker; want hij was zelf een boer, en was bekend met al de moeijelijkheden waarmede de boeren te worstelen hadden; maar toch was hij van gevoelen dat de thans bestaande Parlementsgebouwen niet overeenkomstig waren met de omstandigheden dezer kolonie. £80,000 was een te klein bedrag voor gebouwen van dezen aard. De thans gebruikte gebouwen konden worden gebezigd voor ander werk, en op die manier zou er geen bepaald verlies zijn, in zoo ver die daarin waren betrokken. Hij keurde de poging af die werd aangewend om te toonen dat de Regering Kaapstad wilde begunstigen ten nadeele van andere plaatsen, en haalde tot staving zijner bewering aan de voorbeelden van Port Elizabeth en Oost Londen, waaraan de Regering zooveel besteedde. Deze wenschte billijk te zijn jegens elk deel der kolonie. Een geriefelijk Parlementsgebouw was benoodigd, en spreker hoopte dat de Raad de door de Wetgevende Vergadering genomene resolutie zou bekrachtigen.

Nadat nog heel wat was gepraat, drukte de heer Ebden zijn leedwezen uit over het feit dat men van deze kwestie eene van Oost tegen West wilde maken. Spreker had gehoopt dat die kwestie was op zij geschoven, sedert de tegenwoordige Regering blijken had gegeven van haar verlangen om het land te behandelen als ééne kolonie. Hij hoopte dat de Raad de resolutie der Wetgevende Vergadering zou bekrachtigen.

De Minister van Kroonlanden zei dat, dewijl het gebruikelijk was om aan het Parlement alle nieuws voor te leggen waardoor de vooruitgang des lands werd aangeduid, hij deze gelegenheid zou te baat nemen om een telegram voor te lezen, dat hij pas had ontvangen van den Civielen Commissaris van King William's Town. Daaruit zou blijken, in weerwil van hetgeen de leden op dien namiddag hadden gehoord over den nood op de grenzen, dat de aldaar wonende lieden nog vertrouwen hadden in het land. Het telegram maakte gewag van de verkooping van plaatsen in Gaikaland. Het verkochte land was omtrent een derde gedeelte van het Regeringseigendom in die streek. In het telegram werd gemeld dat de geheele erfpacht voor de Gaika-plaatsen £4,357 was, of meer dan het dubbele van den inzetprijs. De verkooping was met groot succes bekroond, en er was eene goede opkomst. Het bovengemelde bedrag stond gelijk met eene afbetaling van £87,000.

De heer Geard zei dat dit een voortreffelijk resultaat was, en het bedrag behoorde aan te duiden dat diende te worden besteed aan het nieuwe Parlementsgebouw.

Het oorspronkelijke voorstel werd ten slotte aangenomen met 11 tegen 7 stemmen, welk besluit aan den Raad werd medegedeeld die het bekrachtigde.

WET OP KRANKZINNIGEN.

De amendementen in deze Bill werden overwogen en goedgekeurd, en de derde lezing werd vastgesteld voor de volgende bijeenkomst van den Raad.

HET BANKWEZEN.

De Raad ging thans in Comité over de Bill op de beperkte verantwoordelijkheid der Banken.

De heer Auret sprak ten gunste der Bill, welker raadzaamheid, of ongeveer noodzakelijkheid, hij ten volle erkende. Hij toonde aan hoe noodig het was dat aandeelhouders zouden worden beschermd, en lichtte dit met eenige voorbeelden toe. Hij stelde voor bij wijze van amendement, dat geen aandeelhouder verantwoordelijk zou zijn voor meer dan het dubbele bedrag van het deel der aandeelen in het opbetaalde kapitaal.

De heer Ebden dacht, dat men de koloniale Banken niet in eene ongunstiger positie behoorde te plaatsen dan de Engelsche. Daar was de Standard Bank die naar dit land was gekomen met Engelsch kapitaal, en de aandeelhouders waren slechts verantwoordelijk voor het bedrag van het inbetaalde kapitaal.

De heer Auret trok zijn amendement terug ten gunste van eene nieuwe bepaling, voorgesteld door den Tresorier-generaal, die behelsde, dat de verschillende bepalingen van Wet No. 23 van 1861, behalve die vervat in de laatst voorgaande sektie welke herroepen is, van nu af zullen toepasselijk zijn op alle Vennootmaatschappijen, opgerigt in deze kolonie, zoowel voor Banken als andere doeleinden, mits, evenwel, dat, waar het bedrag inbetaald op eenigerlei bankaandeelen, de helft zal te boven gaan van het nominele bedrag van zulke aandeelen, de executie, of eenig ander proces, vermeld in de 12de Sektie van zoodanige Wet, in het geval van deelhebbers in eenige Bankmaatschappij, opgerigt onder de bepalingen dezer Wet, worde uitgereikt tegen eenigen van zoodanige deelhebbers, voor het bedrag alreede inbetaald op zulke aandeelen.

Deze nieuwe bepaling werd goedgekeurd en voortgang gerapporteerd.

De Raad verdaagde kort voor 5 ure tot den volgenden dag.

DONDERDAG, 24 JULIJ.

HET LICENTIESTELSEL.

De heer Quin vroeg of eenige maatregelen waren genomen om gehoor te geven aan het adres aan den Gouverneur gerigt door den Raad in het afgeloopen jaar, met betrekking tot dit stelsel, en de Tresorier Generaal antwoordde dat de Regering de zaak had overwogen, doch tot nog toe tot geen besluit was gekomen.

"TICKET-OF-LEAVE" STELSEL.

Op een vraag van den heer Hardwick antwoordde de Tresorier Generaal dat de Regering niet van plan was iets te doen aan een stelsel van dien aard.

HEKKEN.

Op voorstel van den heer Burger werd besloten een adres te zenden aan den Gouverneur met het oog op eene wijziging der bestaande Wet, ten einde personen die een weg of pad gebruiken, waarop een draaihek bestaat, te dwingen dit te sluiten wanneer zij er door gegaan zijn.

DE WET OP KRANKZINNIGEN

werd voor de derde maal gelezen.

DE WET OP BANKEN.

Een amendement van den heer Ebden werd aangenomen behelzende dat eene Bank die noten uitgeeft of te eeniger tijd in circulatie heeft, die haar inbetaald kapitaal in waarde te boven gaan, zal verbeuren en aan de Regering betalen eene boete gelijkstaande met zulk meerder bedrag.

De Raad verdaagde tot Dingsdag.

WETGEVENDE VERGADERING.

WOENSDAG, 23 JULIJ.

PETITIES.

De heer S. Wright had eene petitie uit Grahamstad ten behoeve van een spoorweg naar de Kowie. De heer Keyter een van een aantal wijnboeren uit Oudtshoorn over de Accijnswet, die zij afgeschaft wilden zien. De heer S. Wright had een andere van denzelfden inhoud als de eerste, maar uit Albanie.

STRUISVEDEREN.

Er werd tamelijk wat gepraat over het door den heer Moodie ingediende voorstel tot het nemen van betere maatregelen tot bescherming der struisvogelboerderij, en de heer Irvine was er voor, dat licenties behoorden te worden uitgenomen, waardoor werd getoond of de verkoopers van struisvederen hiervan de wettige eigenaars waren.—Aangenomen.

DE REGTSPLEGING.

Het Huis ging wederom in comité over de Bill tot verbetering der Regtspleging, onder voorzitterschap van den heer Watermeijer; en de heer Stigant had bezwaar tegen zekere bepaling der Wet wat betrof de regtspleging en wel wat het Hof van Appèl betrof, wanneer Grikwaland West werd gehecht aan de kolonie.

De heer Stockenstrom was tegen het bepaalde benoemen van een Hoofdregter te Grahamstad; het zou beter zijn de benoeming van zulk een Regter aan de andere Regters over te laten.

De Prokureur-generaal was voor de in de Bill gemaakte bepaling en betoogde, dat de benaming van Hoofdregter van het Oostelijke Distriktshof eene soort van waardigheid medebragt, en hoe men ook over titels en soortgelijke dingen mogt oordeelen, men moest de wereld nemen zoo als zij was, en deze hechtte nog al iets aan titels. Doch spreker had er niets tegen, dat de benaming, waarover werd geklaagd, werd geschrapt, en dat geen Hoofdregter voor het Oostelijke Hof officieel werd benoemd.

De heer Stockenstrom herhaalde zijne bewering, dat het misschien gevaarlijk zou zijn om den Hoofdregter van het Oostelijke Hof te laten benoemen door de Regering. Wat het Hof van Appèl betrof, was spreker ten gunste van de aanstelling van vier uit de zes Regters; maar dan moesten natuurlijk de oudste Regters, die de meeste ondervinding hadden opgedaan, vooral in aanmerking worden genomen.

De heer Scanlen wenschte te weten of het doel der Regering was, meer Hoogere Geregtshoven in het leven te roepen, die heel wat zouden kosten.

Er werd nog een boel gepraat over de bepalingen der voorgelegde Bill, en na eenige verdere discussie werd het amendement van den heer Stockenstrom, dat er geen Hoofdregter zou zijn voor het Oostelijke Hof, na verdeeling, aangenomen met 29 tegen 28 stemmen, welke uitslag met groote pret werd vernomen.

Na eenige verdere discussie, zeide de heer Sauer, dat hij wenschte te weten van den Prokureur-generaal, of de Regering, door aan het Oostelijke Hof een Hoofdregter te ontzeggen, beroofd zou zijn van het regt om een Regter over dat Hof te benoemen.

De Prokureur-generaal zeide, dat zulks het geval was.

De heer Sauer was van oordeel, dat de Regering het regt behoorde te hebben, om bij elke vakature een Regter aan te stellen om te presideren over dat Hof.

De heer Stigant hebbende voorgesteld, dat de bepaling zou overstaan, werd zijn voorstel verworpen met 45 tegen 13 stemmen, en

De heer Paterson zeide, dat de heer Manuel, die om eene verdeeling had gevraagd, met de "ayes" had gestemd.

De voorzitter achtte het billijk, om aan een lid te vergunnen zijn gevoelen te veranderen tot op het laatste oogenblik (groote pret).

De heer Manuel zeide, dat de heer Paterson het mis had, hij had met de "noes" gestemd (gelach).

Na eenig verder gepraat zeide de Prokureur-generaal, dat hij de vestiging eener Federale Unie in Zuid Afrika verwachtte, en dat er derhalve een krachtig Hof van Appèl behoorde te zijn voor de geheele Unie. Hij sprak verder ten gunste van de vroegere inrigting van het Oostelijke Hof onder de bepalingen der Bill, terwijl hij tegelijkertijd aan de hand gaf, of het niet beter zou zijn de zaak van een Hof van Appèl daar te laten en dit over te laten aan het Hooge Geregtshof zoo als thans het geval is.

Eindelijk verdaagde het Huis te 6 ure.

WOENSDAG AVOND.

DE BILL OP DE REGTSPLEGING.

Deze Bill werd in Comité-Generaal afgehandeld met zeer geringe veranderingen, na een paar standjes waarin de heeren Merriman, Stockenström en Scanlen aan den eenen kant deelnamen tegen den Prokureur-Generaal aan den anderen kant.

DE STELLENBOSSCHE SPOORWEG.

De discussie werd hervat over het Regeringsvoorstel, om, ten einde de werkkosten op dezen spoorweg te bezuinigen, het gedeelte der lijn tusschen Stellenbosch en Mullersvlei-junctie op te nemen, en op de rest het breede spoor met het nauwe te vervangen.

De heer Mijburgh betreurde het dat men zich alweder met de Stellenbossche lijn en met de Stellenbossche regten kwam bemoeijen. Zoodra er iets met spoorwegzaken verkeerd was kwam de Regering Stellenbosch als een schijf gebruiken. Nu heette het dat de Stellenbossche lijn een tekort van £4,000 per jaar leverde; maar spreker meende dat 's heeren Laing's voorstelling van den zakentoestand veel te donker was. Immers, de Stellenbossche lijn leverde over de £500 per mijl op tegenover slechts £270 per mijl door de Malmesburysche. De Regering had de onkosten van dienst veel te hoog berekend. Zij had daaromtrent een onderzoek moeten instellen, alvorens met haar voorstel naar het Huis te komen. Dat de lijn thans niet betaalde was enkel te wijten aan het ongerief dat de Regering den ingezetenen van Stellenbosch en de omstreken aandeed, ten gevolge waarvan de lijn niet zoo algemeen werd gebezigd als anders wel zou geschieden. Voorts waren al de oude Wellingtonsche locomotieven en waggons op de lijn geplaatst, die meer vereischten aan reparatie dan het daaruit verkregen werk waard was. Zoo waren de locomotieven zoo zwak, dat een daarvan geen ordinaire vracht ballast kon trekken, en men voor dat doel een tweede locomotief moest laten komen. Om dezelfde reden moest het arbeidsvolk overtijd maken, ja zelfs den ganschen Zondag werken, en wel tegen dubbel loon. Hij herinnerde het Huis dat de spoorweg niet was aangelegd voordat Stellenbosch aangeboden had subguarantie te betalen, en dat het dat aanbod had gedaan in de verstandhouding dat de lijn zou loopen door het distrikt. De lijn had altoos goed gewerkt, totdat de Regering de "loopline" ging aanleggen, waardoor Stellenbosch erg had geleden, daar het werd afgesneden van direkt verkeer met het binnenland, en bovendien extra-kosten moesten worden aangegaan door een afzonderlijke locomotief te gebruiken op het eindje wegs van 7 mijlen tusschen Stellenbosch en Muldersvlei. Desniettemin werden passagiers van Stellenbosch naar Klapmuts niet minder dan twee uren opgehouden op de heen- en terugreis van 10 mijlen. En personen die van Klapmuts naar Eerste Rivier gingen, moesten niet minder dan twee dagen aan de heen- en terugreis besteden. Spreker verzette zich ten sterkste tegen de voorgestelde verandering, en wel niet in zijn eigen belang, want dat zou daardoor eer worden gesteund, maar wel in dat van het gansche distrikt. Hij beriep zich op het regtvaardigheidsgevoel der leden, om het volgende amendement te ondersteunen:—"Dat de Stellenbossche spoorlijn meer economisch dient bewerkt te worden, en dat, met dat doel, de breede door de smalle spoorwijdte dient te worden vervangen."

De heer Van Zijl secondeerde dit amendement.

De heer Hofmeyr, het amendement ondersteunende, ging de geschiedenis van het ontstaan des spoorwegs na, met al de spoorwegcomités en langwijlige onderhandelingen tusschen 1854 en 1857. In dit laatste jaar werd de Kaapstad-Wellingtonsche Spoorwegacte gepasseerd, waarin werd bepaald "dat de spoorweg zou loopen van Kaapstad *door Stellenbosch* en de Paarl naar Wellington." Het Parlement wist destijds natuurlijk even goed als nu dat die Stellenbossche route een omweg eischte van ruim 14 mijlen. Maar waarom koos het dien omweg? Omdat Stellenbosch zonder denzelven met de subguarantie niets wilde te maken hebben, en het Parlement bang was om zonder subguarantie het werk te ondernemen. Wel, in 1861 werd eene Acte gepasseerd "voor de regeling van spoorwegen in deze kolonie," en daarin werd bepaald dat op alle spoorwegen "billijke gerieven" aan het publiek zouden worden verschaft, voor het vervoer van passagiers, zoowel als van goederen. En in de Spoorwegaankoop-Acte van 1872 werd op nieuw bepaald dat de Regering die voorwaarde zou moeten nakomen. Nu had de heer Mijburgh al verteld hoe erbarmelijk de Regering zich nu reeds van die verpligting kweet; maar welk soort van "billijke gerieven" zou zij verschaffen, indien zij haar voorstel om de lijn van Stellenbosch naar Muldersvlei op te nemen, doordreef? Deze, dat indien een passagier van Stellenbosch naar het omtrent 8 mijlen oostwaarts gelegen Muldersvlei wilde, hij eerst 9 mijlen westelijk naar Eerste Rivier zou moeten, dan 9 mijlen noordelijk naar Durban, dan regtsomkeer maken naar het oosten om 14 mijlen af te leggen over Kraaifontein, en alzoo te Muldersvlei aankomen na 32 mijlen, in plaats van 8, en eenige uren in plaats van een half uur te hebben gereisd. Passagiers, die van het binnenland naar Stellenbosch wilden, zouden denzelfden kruistogt moeten doen; of erger nog, daar zij per Wellingtonschen trein eerst ten half 9 ure te Durban Station aankomen, en daar de Kaapstadsche trein drie kwartier vroeger van dat station vertrekt, zouden zij een kans hebben daar tot op de aankomst van den namiddagtrein te moeten toeven. Dat was het "billijk gerief" dat uit het opnemen van het spoor zou voortvloeijen. Hij was er van overtuigd dat indien een passagier, met de wet in de hand, bij het Hof over dat ongerief ging klagen, hij flinke schadevergoeding zou erlangen. Wel is waar, het Parlement was almagtig. [Ds. De Villiers: o!] Hij bedoelde het woord natuurlijk in een beperkten, in een Parlementairen zin (gelach.) Het Parlement kon een acte passeren om zijn Eerw. vriend zonder vorm van proces te onthoofden; en zoo kon het ook de Spoorwegwet veranderen om het kontrakt van 1857 te vernietigen. Maar het laatste zou niet minder schreeuwend onregtvaardig dan het eerste zijn. Waarom zou het spoor dan worden opgenomen? Omdat, zeide de Regering, de opbrengst der lijn tusschen Kaapstad en Muldersvlei, over Stellenbosch, slechts £13,538 bedroeg tegenover eene uitgave van £17,664, alzoo een tekort latende van £4,126. Maar van waar dat te kort? De Stellenbossche opbrengst bedroeg toch, naar spreker had uitgecijferd, £520 per mijl, d.i, bijna evenveel als de Oostelijke, tegenover slechts £272 per mijl door Malmesbury. De uitgaven waren het, waaraan het haperde. Die bedroegen maar eventjes £679 per mijl, terwijl de Malmesburysche lijn slechts £342, de Westelijke hoofdlijn £475, en zelfs de Middenlandsche niet meer dan £603 per mijl eischte. De Stellenbossche lijn had even als de Malmesburysche slechts twee treinen per dag en hare "gradients" waren niet zwaarder. Waarom kostte hare dienst dan zooveel meer? Eerstens, omdat Stellenbosch de breede en Malmesbury de smalle spoorwijdte had, en de dienst op de eerste altoos meer kostte dan op de laatste. Tweedens, omdat, zooals de heer Mijburgh reeds had aangemerkt, Stellenbosch al de oude afgerammelde waggons der Wellingtonsche lijn, die enorm veel aan reparatie kostten, had geërfd. Derdens, omdat wegens het bestaan van twee spoorwijdten, de Stellenbossche treinen, als afzonderlijke treinen, de twaalf mijlen van Durbanweg naar Kaapstad moesten afleggen. Hoe nu deze gebreken verholpen? Eenvoudig door, als in het amendement aangegeven, de smalle spoorwijdte op de Stellenbossche lijn in te voeren. Uit den brief van den heer Dell, te vinden op pagina 5, van het heden middag ter tafel gelegde dokument, bleek, dat door dien maatregel niet alleen het gansche te kort van £4,000 uitgewischt, maar bovendien nog een winst van £787 verkregen zou worden. En die winst zou nog vermeerderd worden, indien de Regering, overeenkomstig het in October ontvangen verzoek, een zijlijn ging leggen bij de 46ste Crossing. Wel is waar, de heer Dell beweerde, dat door het spoor tusschen Stellenbosch en Muldersvlei op te nemen een verdere winst van £2,910 per jaar zou verkregen worden; maar de spreker nam de vrijheid dat te betwisten; want indien men het oog sloeg op pagina 9 van het dokument, zou men er een brief vinden van den heer Pauling, waarin deze heer de totale kosten der dienst tusschen Stellenbosch en Muldersvlei berekende op slechts £2,408. Hoe kon er dan £2,900 worden uitgespaard door die lijn op te nemen? Men moest dus al dadelijk een afslag van £500 maken op de berekening van den heer Dell. Maar dat was niet al. De heer Dell berekende, blijkens pagina 6, de opbrengst van het vervoer van Eersterivier en Stellenbosch naar Muldersvlei op ongeveer £1,200 per jaar; maar, vreemd genoeg, scheen de gedachte niet in zijn brein te zijn opgekomen, dat indien de lijn werd opgenomen, dezelve dan geen £1,200 meer kon opbrengen, om de eenvoudige reden, dat men zich dan van andere vervoermiddelen aan Muldersvlei zou bedienen. De winstrekening van den heer Dell diende daarom met nog ongeveer duizend pond besnoeid en gebragt te worden op omtrent £1,300. En dan had men nog het gevaar, dat men, om geen onredelijk oponthoud te Durbanweg te veroorzaken, soms twee treinen van daar zou moeten laten loopen, hetgeen een nog verdere en belangrijker inbreuk op de winstrekening zou maken. Dit alles in aanmerking nemende, geloofde de spreker niet, dat men vrijheid had de winst, die te maken was, te begrooten op meer dan £1,000 per jaar. En daarbij kwam nog dit, dat, blijkens pagina 1 en 2 van het dokument, de heer Brounger een plan in het hoofd had waardoor op een kapitaal van £32,000 niet minder dan 32 percent jaarlijks zou worden gemaakt. De ingenieur wilde, namelijk, dat de lijn van Durbanweg tot op een afstand van 5 of 7 mijlen van Stellenbosch zou worden opgenomen en het spoorijzer worden gebruikt om aan dat punt een spoorweg naar Somerset West te maken. Nu wilde hij (de heer Hofmeyr), dat plan noch goed- noch afkeuren. Maar men wist, dat er niet alle dagen 32 percent met spoorwegen kon worden gemaakt. En of het plan nu al veel of niets waard was, één ding was duidelijk, te weten, dat er niets van kon komen, indien het voorstel om de Stellenbosch-Muldervlei-lijn op te breken doorging. Deze was nu eene reden te meer om niet in dat voorstel te treden. Hij liet het nu aan het Huis over om te beslissen, of het regt en billijk zou zijn om een lijn, die was gelegd onder omstandigheden als de Stellenbossche, en waarop zooveel subguarantie was betaald, te gaan opnemen, enkel en alleen, omdat er kans was daardoor een miserabele £1,000 per jaar uit te sparen.

De Commissaris voor Publieke Werken herhaalde de argumentatie waarvan hij zich had bediend in zijne openingsaanspraak.

De heer Merriman gispte de onbeslistheid der Regering, die nu dit dan weder dat voorstelde. Hij meende, dat de smalle spoorwijdte genoegzaam in de omstandigheden zou voorzien.

De heer Oron-Wright ondersteunde het amendement ten sterkste. Indien men alle spoorwegen ging opnemen die niet winstgevend waren, dan wilde hij wel weten wat er zou worden van den Beaufort-spoorweg.

De heer M. J. Louw volgde aan denzelfden kant.

Ter stemming gebragt, werd het amendement zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

DONDERDAG, 24 JULIJ.

PETITIES.

Eene petitie werd ingediend door den heer Mijburgh van een groot aantal ingezetenen van het distrikt Durban en de nabijheid tegen de vermindering van het invoerregt op koren, meel, enz.

Eene petitie werd ingediend door den heer Watermeijer van ingezetenen van het distrikt Hanover ten gunste van de verlenging van den telegraaf door die plaats over Philipstown naar Hopetown.

De heer Kirkwood diende eene petitie in van ingezetenen van Port Alfred ten gunste van den aanleg van een spoorweg van die plaats naar Grahamstad.

De heer Mijburgh diende eene petitie in van ingezetenen van het distrikt Durban, ten gunste van de afschaffing der Accijnsbelasting.

De heer Wood diende eene petitie in van ingezetenen van Bathurst ten gunste van den aanleg van een spoorweg van Port Alfred naar Grahamstad.

EENIGE KENNISGEVINGEN VAN VOORSTELLEN

werden gedaan, waaronder een was van den heer Brown, om in de Bill tot verbetering der Regtspleging de woorden Oostelijk Distriktshof te veranderen in die van "Tweede Afdeeling van het Hooge Geregtshof."

RAPPORTEN.

Een rapport werd ter tafel gelegd met betrekking tot de petitie van de Kaapstad-Zeepuntsche Tramwaymaatschappij.

EENIGE PAPIEREN

werden ter tafel gelegd door het Ministerie.

DE ONLUSTEN OP DE NOORDERGRENZEN.

Op eene vraag van den heer Merriman antwoordde de Koloniale Secretaris, dat tot nog toe, om de eene of andere reden, de papieren omtrent deze zaak niet gedrukt waren.

BANDIETEN OP DE SPOORWEGEN.

De heer Proctor vroeg den Minister van Kroonlanden en Publieke Werken, of, zoo als het gerucht liep, er eenig plan bestond aan den kant der Regering om bandieten aan het werk te zetten op de Beaufortsche spoorweglijn, en, zoo ja, onder welke voorwaarden en welk toezigt?

De Minister van Publieke Werken zeide, dat de Regering over het geheel niet van plan was zoo iets te doen; doch dat hij (de Minister) wegens oogenblikkelijk gebrek aan arbeiders, een honderdtal bandieten van den Zeebreker te Kaapstad naar de werken op den spoorweg had gestuurd.

MOOIROSI'S BERG.

Op eene vraag van den heer Powell antwoordde de Koloniale Secretaris, dat de Regering er zeker aan gedacht had, om Mooirosi's berg te nemen zonder verlies van menschenlevens; maar het was nog al moeijelijk om het gewenschte doel te bereiken zonder iets van dien aard.

INBOORLINGENLOKATIES.

Op eene vraag van den heer Frost antwoordde de Minister van Inboorlingzaken, dat de Regering de aanbevelingen van den Afdeelingsraad van Queen's Town wenschte uit te voeren door de Wet op inlandsche lokaties van kracht te maken door de afdeeling heen, maar dat zij de zaak nog onder overweging had.

UITSTEL VAN BETALING.

Op eene vraag van den heer Goold antwoordde de Koloniale Secretaris, dat het waar was, dat eenige Kaapsche Rijdende Scherpschutters misschien eenige maanden lang geene soldij hadden gekregen; doch dat de Regering, zoodra zij daarvan hoorde, voorziening had gemaakt in de zaak.

KAAPSTADSCHE WATERVOORRAAD.

Op voorstel van den heer J. Ayliff, werd besloten, dat het Comité op de Bill voor den aankoop van Oranjezigt zou bestaan uit de heeren Kirkwood, de Wet, Reitz, P. Watermeijer en den voorsteller.

Op voorstel van den heer Sauer, werd besloten, om de petitie van den heer G. H. van Breda omtrent deze zaak te verwijzen naar de vroeger verkozene Commissie, en om den petitionaris verlof te geven om te worden gehoord door middel van een advokaat.

PORT ELIZABETHSCHE TRAMWAY.

De hr. Kirkwood kreeg een voorstel er door, dat de leden der verkozene Commissie over deze onderneming zouden zijn de heeren Sauer, Stigant, Walker, McKay, en de voorsteller.

GRAAFF-REINETSCHE MUNICIPALITEIT.

De heer Te Water kreeg verlof om eene Bill in te dienen tot incorporatie der Graaff-Reinetsche Municipaliteit.

LUITENANT HOLDEN.

Er werd heel wat gepraat over de afzetting van dezen officier, van de Kaapsche Rijdende Scherpschutters, en eindelijk werd besloten, dat de papieren in de zaak zouden worden ter tafel gelegd.

CORRESPONDENTIE.

Op voorstel van den heer Solomon werd besloten, te vragen om alle correspondentie tusschen de Regering en de Magistraten en anderen met betrekking tot de ontwapening der inlanders en andere zaken betreffende deze lieden.

DE STANDARD BANK.

De heer Paterson vroeg om kopijen van de schikkingen gemaakt door de vorige en tegenwoordige Regering met de Standard Bank voor het houden van de publieke bankrekening der kolonie.

De Koloniale Secretaris legde uit, dat de Regering zich aan de Standard Bank slechts had verbonden met zes maanden kennisgeving, en dat, als er eene andere Bank was, die betere termen aanbood dan de Standard Bank, welke laatste, intusschen, door hare vertakkingen door de geheele kolonie heen, der Regering de meeste gerieven aanbood, er geen bezwaar zou bestaan, aan den kant der Regering, om die termen aan te nemen.

Voorstel aangenomen.

SPOORWEGEN.

De heer Moodie stelde voor, dat het Huis in comité zou gaan om eene resolutie te overwegen, behelzende, dat het wenschelijk was, dat eene takspoorweglijn zou worden aangelegd van Worcester over Robertson naar Montagu, wanneer eenige nieuwe takken of verlengingen worden ondernomen.

De voorsteller gaf hoog op van de voordeelen, die zouden worden afgeworpen door den aanvang van een spoorweg door die streek, zoowel wat het passagiers- als het goederenvervoer betrof, en maakte ook gewag van het, volgens het rapport der ingenieurs, groote gemak, waarmede deze lijn kon worden aangelegd. Verder gewaagde spreker van de groote vergemakkelijking van het vervoer uit die streken naar Kaapstad, die daardoor zou worden bewerkstelligd en wel over Eersterivier.

De heer J. Barry ondersteunde het voorstel, en wel niet alleen wegens het voordeel daardoor verschaft aan het vervoer van passagiers en goederen, maar ook van den post, en hoopte, dat het Huis hem en zijn collega in de zaak zou ondersteunen.

De Minister van Publieke Werken dacht, dat de vorige sprekers wat al te voorbarig waren met hunne voorstellen, daar de Regering nog geen tijd had gehad om de door haar gelaste opmetingen voor te leggen. Spreker had ook eerst gedacht, dat het beter zou zijn spoorlijnen aan te leggen door de vruchtbare distrikten Montagu, Robertson, enz., in plaats van door de dorre Karroo; maar hij was later tot eene andere gevolgtrekking gekomen, en de Regering was van gevoelen, dat vooreerst geene taklijnen behoorden te worden aangelegd, en dat het eerste wat men moest doen, was de Beaufortsche met de Graaff-Reinetsche lijn te verbinden, en die lijn zoo spoedig mogelijk voort te zetten naar de Oranjerivier. Doch over twee jaren zou men voorzeker in staat zijn aan den aanleg van verdere spoorwegen te gaan denken, en dan kon de streek waarvan in het voorstel werd gewag gemaakt, ook worden bedacht.

De heer Merriman ried den heer Moodie aan zijn voorstel terug te trekken, niet omdat hij niet met hem sympathiseerde, maar eenvoudig, omdat men vooreerst reeds genoeg spoorwegen op handen had, waarvan eenige voorzeker niet zouden betalen. Spreker maakte in het bijzonder gewag van den Malmesburyschen spoorweg, die naar men eerst beweerde, zoo goed zou betalen, dewijl die door een korenvoortbrengend distrikt liep, en die toch in het geheel niet betaalde.

De heer T. Louw maakte den vorigen spreker opmerkzaam op eenige misslagen in den staat van de rekening der Malmesburysche lijn, waaruit moest blijken, dat de verliezen op die lijn niet zoo groot waren als men ze wilde doen voorkomen.

De heer M. J. Louw dacht, dat men vooreerst genoeg te doen had met den aanleg van spoorwegen, doch was tevens van gevoelen, dat eene spoorlijn van Worcester in de rigting van Montagu en Robertson goed zou betalen en goedkoop kon worden aangelegd.

De heer Marais was van oordeel, dat het woord "verlengingen" uit het voorstel moest worden weggelaten; maar hij was er bepaald voor, dat als eene taklijn werd voorgesteld, eene als de aan de hand gegevene diende te worden aangelegd.

Met deze wijziging werd het voorstel aangenomen.

KROONBOSSCHEN.

De heer Vintcent vroeg om kopijen van alle instrukties in den laatsten tijd uitgevaardigd aan den houtvester aan de Knysna, betreffende het kappen van hout door dien ambtenaar voor rekening der Regering. De voorsteller uitte zijn gevoelen, dat het best was om het kappen van het hout in de Kroonbosschen aan de Knysna toe te vertrouwen aan private lieden, daar deze natuurlijk beter daarmede wisten om te springen en tot grooter voordeel voor het land, dan de Regering.

De Commissaris van Publieke Werken zeide, dat er weldra papieren zouden worden ter tafel gelegd, waaruit zou blijken, dat men dwarsleggers voor de spoorwegen goedkooper kon krijgen uit de bosschen aan de Knysna dan van elders. Het was, derhalve, beter te wachten totdat die papieren ter tafel werden gelegd.

De heer Robertson dacht, dat men de aanwending van het hout liever aan de Regering moest overlaten, maar de heer Powell was van oordeel, dat de Regering er niet toe bestemd was om zaagmolens op te rigten.

Nadat er nog was gepraat over het al of niet wenschelijke om de Regering de houtkap- en zaagster te laten blijven, werd het voorstel aangenomen.

WEGEN, PASSEN EN BRUGGEN.

De heer W. de Smidt, jun., deed het volgende voorstel:—Dat het raadzaam en wenschelijk is, dat omtrent alle hoofdwegen en belangrijke bergpassen, hetzij op hoofdwegen of niet, of belangrijke bruggen, ter eerster instantie behoort te worden beslist door de Koloniale Regering, en dat die werken behooren te worden opgemeten en aangelegd door ambtenaren, onder instrukties van den beambte, die aan het hoofd staat van het Departement van Publieke Werken, of door een anderen beambte of beambten goedgekeurd door den Commissaris van Kroonlanden en Publieke Werken, en dat de Afdeelingsraden de toestemming der Regering zullen verkrijgen, vóórdat zij overgaan tot de opmeting of den aanleg van zoodanige publieke werken.

Hierover werd nog al wat gepraat, en de heer Robertson vond het wat al te erg, dat den Afdeelingsraden, die het meest afwisten van hetgeen hunne distrikten vereischten, daardoor al te zeer werden gekortwiekt in hunne magt.

Eindelijk werd het voorstel teruggetrokken.

VRIJ REIZEN PER SPOOR.

De heer Kirkwood deed het voorstel, dat het Huis in comité zou gaan om de volgende motie in overweging te nemen:—Dat dewijl het wenschelijk is, dat leden van het Parlement van de Kaap de Goede Hoop, krachtens hun ambt, het voorregt genieten van ten allen tijde te mogen reizen op eenigen der spoorwegen, het eigendom der kolonie, nu voltooid of hierna te worden voltooid en geopend, dit Huis van gevoelen is, dat de Regering behoort te worden gemagtigd om dienovereenkomstig voorziening te maken.

De voorsteller haalde een menigte voorbeelden aan om te bewijzen welke kennis eenige leden van het Huis zouden opdoen door nu en dan een reis te doen per spoor, waardoor natuurlijk nog al wat gelach werd veroorzaakt; en

De heer Everitt zag niet in waarom de voorsteller er niet had bijgevoegd "gratis," dan kon men iets van het voorstel begrijpen; want zoo als dit er thans stond, gaf het niets nieuws aan de hand; iedereen kon "krachtens zijn ambt" of anderszins thans per spoor reizen als hij er voor betaalde.

De heer Human dacht niet dat de leden heel veel van het land konden zien door per spoor te reizen door het land. Wat kon men daarvan zien b.v. op de ellendige lijn naar Beaufort West? Neen, dat zou van eenig nut zijn, als de lijn was aangelegd door de vruchtbare distrikten Oudtshoorn, Riversdale, Robertson en Montagu; dan konden de leden ten minste iets zien van het land.

De heer Paterson haalde de voorbeelden aan van Engeland en Australië om te begrijpen hoe wenschelijk het was dat Parlementsleden werden in staat gesteld kosteloos te reizen per spoorweg, ten einde hunne ondervinding omtrent den toestand des lands te vermeerderen.

De heer Stockenström had gedacht dat de heele geschiedenis een grap was geweest; maar nu hij zag dat die in allen ernst was gemeend, wilde hij eenvoudig zeggen dat het al heel raar was van den heer Paterson om de schatkist te gaan bezwaren, al was het ook maar met nog zoo weinig, met verdere kosten, terwijl diezelfde heer reeds zoo erg had geklaagd over de schrikkelijke toename der uitgaven. Het was ook de pligt van Parlementsleden om niet voor hun eigen geldelijke belangen te zorgen,

De heer Brown vond het plannetje niet zoo onaardig, en de heer Moodie was er ook voor; doch de heer Robertson was er sterk tegen, vooral dewijl de leden, wanneer zij vrije spoorwegkaartjes hadden, tijdens de zitting al te veel zouden aan den zwier gaan, in plaats van op hunne plek te zijn in het Huis; maar de heer Irvine was er voor; en de heer Marais was van oordeel dat het wat al te raar was om Parlementsleden krachtens hun ambt vrij te laten reizen op de spoorwegen, en het was toch al te gek om eene bepaling van dien aard te maken, daar het al heel moeijelijk was te zeggen, wat precies wel en niet "krachtens hun ambt" was. Hij was ten sterkste tegen het voorstel.

Nadat er nog het een en ander gepraat was over de zaak, werd deze in stemming gebragt, en verdeelde het Huis zich, onder natuurlijk heel wat pret, over het voorstel, en de uitslag was dat dit werd aangenomen met 29 tegen 22 stemmen.

INLANDSCHE VROUWEN EN KINDEREN.

De heer Brown stelde voor:—"Dat de brief gelezen door den Kol. Secretaris met betrekking tot het vervoer van inlandsche vrouwen en kinderen uit Kaapstad, ter tafel worde gelegd."

De voorsteller maakte gewag van eenige mededeelingen verschenen in de *Christian Express*, waarin erg werd geklaagd over de zoogenaamde mishandeling welke aan de onlangs te Kaapstad ingevoerde Kaffervrouwen en kinderen zou zijn wedervaren, en zeide dat zulke vertelsels een allernadeeligsten invloed moesten uitoefenen op de gemoederen der thans reeds ontevredene inlanders; en daarom deed hij zijn voorstel.

De Koloniale Secretaris was van oordeel dat Mama, de "opgevoede Kaffer," hoogst onbetamelijk had gehandeld met in een nieuwsblad zulk een brief te schrijven over zulk eene zaak, terwijl hij in de Civiele dienst was (de man is namelijk Kaffertolk in het Kaapstadsche Magistraatshof) maar dit beteekende niet zoo veel in vergelijking met de uitwerking van zulk een brief die nog wel was geschreven in de taal der inlanders. De man had daardoor een misdrijf tegen den Staat gepleegd.

Het voorstel werd aangenomen.

DE LANDBAKENSWET

werd voor de derde maal gelezen, en het Huis verdaagde.

VRIJDAG, 25 JULIJ.

EENIGE PETITIES

werden ingediend, waaronder er een paar waren van inlanders in het distrikt Queenstown, enz. om het herstel van beweerde grieven door hen geleden ten gevolge van den Kafferoorlog.

EENIGE KENNISGEVINGEN

van voorstellingen werden gedaan.

DE VERKIEZING VOOR NAMAQUALAND.

Het rapport ingebragt door het comité naar aanleiding van de petitie van den heer St. George Boyes tegen de verkiezing van den heer C. P. Watermeijer, hield in dat de verkiezing van dezen heer onwettig was, zijnde hij ten tijde der verkiezing geen geregistreerd kiezer en een loontrekkend dienaar der Kroon.

De heer Paterson diende eene petitie in van den heer St. George Boyes omtrent dezelfde zaak, en na wat gepraat zei de Speaker dat er op het oogenblik eene tijdelijke vakature bestond voor Namaqualand, en men besloot de zaak finaal te overwegen op Maandag.

DE WET OP DE REGTSPLEGING.

De in deze wet gemaakte amendementen werden in comité overwogen en de heer Paterson wilde hebben dat alle verouderde plakaten in de bestaande wet, zoo als dat van Karel V. zouden worden geschrapt. Deze plakaten waren niet langer de wet van Holland en ook niet die van Engeland.

De Prokureur-Generaal dacht dat de heer Paterson het Huis wat al te plotseling op het lijf was gevallen met zulk een voorstel als al te doortastend; maar de heer Paterson zeide dat het Plakaat van Karel V slechts eene reeks van wetten was, o. a. met betrekking tot ooren- en neuzenafsnijden en andere zaken; en hij was voor de algeheele afschaffing dier bepalingen.

De Prokureur-Generaal was ook sterk ten gunste der Engelsche Wet; maar men moest ook het goede in andere stelsels erkennen; en, als zich zaken voordeden in de Kolonie, die alleenlijk door de Engelsche wet konden worden beslist, dan zou deze zeker worden gevolgd.

Het amendement van den heer Paterson werd daarop verworpen.

De andere amendementen werden goedgekeurd, en de derde lezing der Bill werd vastgesteld op Maandag.

ANGLO-AFRIKAANSCHE TELEGRAAF.

Het Huis ging in Comité over de Bill op dit onderwerp, met den heer Moodie als voorzitter.

Na tamelijk wat discussie over de voorwaarden van betaling aan de maatschappij van aanleg, in geval er storingen mogten plaats hebben in de werking der lijn, en na het geven van eene uitlegging door den Prokureur-Generaal dat het kontrakt reeds was gesloten, de kabel werd gelegd, het Huis dus met handen en voeten was gebonden, en het dus niet mogelijk was aan het kontrakt te gaan tornen, werd de Bill met eenige amendementen gerapporteerd en de derde lezing bepaald op Maandag.

DIVERSEN.

De Speaker gaf het Comité in de zaak van den heer Hay *vs.* Goold, met betrekking tot de verkiezing van laatstgenoemde, er van langs omdat het den heer Hay had laten vragen stellen aan den heer Goold, iets wat niet te pas kwam.

Er werd nog al wat gepraat over het voorstel om den Parlementsleden £90 in plaats van £50 elk te geven voor iedere zitting. De heeren Human, Keijter en Mijburgh spraken er tegen, doch het voorstel ging door.

De Bill op de pensioenen van weduwen van ambtenaren werd afgehandeld, en die op verbeterhuizen voor jeugdige misdadigers ging ook door; echter slechts, nadat de heer M. J. Louw zich daartegen had uitgelaten, niet wegens het beginsel der wet, maar wegens de daaraan verbondene onkosten, wegens de omstandigheden dezer kolonie, die geheel en al verschilden van die van Engeland waar zulke inrigtingen heel mooi mogten beantwoorden, doch waar men met eene geheel andere bevolking te doen had; en nadat de heer Fuller ten gunste der Bill had gesproken als een weldadigen maatregel; en de heer Powell zich had verklaard tegen het opeenhoopen van jeugdige overtreders in gevangenissen, die, in plaats van hen te verbeteren, een broeinest van ongeregtigheid voor hen zouden worden. De heer Hofmeyr was niet tegen de Bill, maar achtte het toch beter om niet zoozeer aan te dringen op lange opsluiting in een verbeterhuis, de smet waarvan een jongen of meisje voor hun leven bleef aankleven, terwijl een korte gevangenisstraf al heel gauw vergeten werd.

De Bill werd voor de tweede maal gelezen, en de behandeling in Comité bepaald op Woensdag.

De Bill op de Verbetering der Regtspleging werd, nadat er een paar amendementen in waren gemaakt, afgehandeld.

De Bill op Landerijen van Immigranten werd toen in behandeling genomen, en de heer T. Louw hield eene welsprekende rede om aan te toonen dat de immigratie, zoo als die tot nog toe door de Regering was ter hand genomen, in het geheel niet had beantwoord, waarop het Huis verdaagde te 6 ure.

AVONDZITTING.

DE IMMIGRATIE-BILL.

De discussie over de tweede lezing dezer Bill werd voortgezet door den heer Thos Louw, die voortging met het amendement van den heer de Wet (om het gansche immigratiestelsel naar een Comité te verwijzen) te ondersteunen. Vóór het amendement spraken nog de heeren M. J. de Villiers, Hofmeyr en Marais, en er tegen de heeren Fleming, Frost, Hockley en Vintcent.

Daarna werd het amendement met 18 tegen 35 stemmen verworpen.

VOOR stemden:—Jos. Barry, Bergh, A. de Smidt, J. I. de Villiers A.Pz., G. P. de Villiers, M. J. de Villiers, de Wet, Goldschmidt, Hofmeyr, Human, Keyter, M. J. Louw. T. Louw, Marais, Merriman Proctor, van Rensburg en van Zyl.

TEGEN:—Auret, W. en J. Ayliff, T. D. Barry, W. de Smidt, Everitt, Farmer, Fleming, Frost, Fuller, Goold, Hockley, Irvine, Kirkwood, Laing, Mackay, Moodie, P. A. Myburgh, Orpen, Reitz, Robertson, Sichel, Sprigg, Stigant, Te Water, H. Tennant, Timm, Upington, Vintcent, Philip Watermeijer, Wilman, Wood, S. C. Wright en E. C. Wright.

Vreeselijk ongeval aan het Dok.

Gisteren morgen te tien minuten na zeven ure waren eenige arbeiders met een stoomkraan, behoorende aan de heeren McKenzie & Co. bezig met het lossen van lading uit de in het dok liggende *Tantallon Castle*, toen plotseling de ketel barstte, en wel met dit gevolg dat zes menschen vreeselijk werden bezeerd. Men schrijft het ongeval toe aan het feit dat de machine was gelaten onder de zorg van een kleinen jongen, en de ketel niet genoeg water bevatte. De ontploffing was zoo vreeselijk, dat de ketel, volgens berekening, 500 of 600 yards hoog over het schip heen werd geslingerd, en een stuk daarvan teregt kwam in den achtersteven van de *Glenvaron*, waarin het bleef vaststeken. — De volgende lieden moesten naar het Hospitaal worden vervoerd wegens bekomene kwetsuren: Joseph Dolman, een koelie, wonende in de Bergsteeg, met eenige sneden aan het hoofd en geheel geschroeid; Charles Elliott, een arbeider, wonende boven in de Houtstraat, wiens benedenlijf en beenen ook vreeselijk geschroeid waren; Haveley, een koelie, ook met hoofd en gezigt geheel geschroeid; Henry Barry, een lid der Waterpolicie, die erg gewond werd aan gezigt en hals. James Murphy, een neger met één been, werd ook ietwat toegetakeld, doch niet zoo erg dat hij naar het Hospitaal behoefde te worden vervoerd. Van den blanken jongen, die de machine bestuurde, en die, tijdens de vreeselijke pijn die hij leed, den naam opgaf van Wolmarans, was de linkerarm gebroken, en het vel was hem letterlijk van het ligchaam geschroeid. Wij zagen op de draagbaar, waarop de ongelukkige knaap naar het kantoor der Waterpolicie werd vervoerd, eenige rafels, gelijkende op tabakstengels, die, naar ons verzekerd werd, van het ligchaam des lijders waren afgevallen. Men koesterde weinig hoop op het behoud van den jongen.

Het is te hopen, dat een doortastend onderzoek zal worden ingesteld in zake dit ongeval, en dat de nalatigheid, waardoor het schijnt te zijn te weeg gebragt, aan den kant van wie het ook zij, naar behooren zal worden vergolden.

CORRESPONDENTIE.

[WIJ STELLEN ONS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE GEVOELENS ONZER CORRESPONDENTEN.—RED.]

BEROEPEN VAN PREDIKANTEN.

Aan den Redakteur.

Mijnheer,—Het was mijn voornemen reeds vroeger aan de begaerte van *een Predikant*, die het stuk dat in uw blad dd. 31 Mei jl. voorkomt, getiteld: "Het Beroepen van Predikanten" te voldoen, doch ik heb dit uitgesteld totdat ik de volle zekerheid der zaak konde te weten komen.

De gelegenheid heb ik daartoe eergisteren gevonden, daar er eene gecombineerde kerkeraadsvergadering gehouden werd tot het kiezen van eenen leeraar voor de gemeente Ladysmith, in plaats van Ds. Albertijn, die bedankt heeft.

Na de kiezing heb ik gemeld stuk aan de volle vergadering voorgelezen, en gevraagd of eenig lid der vergadering, regeerend of oud-kerkeraadslid, in correspondentie is geweest met eenige der familiebetrekkingen van Ds. Albertijn? De vraag wordt algemeen ontkennend beantwoord. De aandacht der vergadering wordt nu bepaald bij de beschuldiging zelve "Volgens afspraak nemen twee zwagers, enz., enz., na zijne eerste bedanking." Elk lid drukte zijne grootste verbazing en verontwaardiging over dezelve uit, en onderteekende de volgende verklaring: "De beschuldiging is niets anders dan leugen en vuile lastertaal. Wij verklaren dat zulk eene handelwijze niet anders dan een ongeoorloofde knoeijerij is, en beschouwen haar als beneden de waardigheid van een ieder, wien de gewigtige taak is toevertrouwd als het beroepen van eenen leeraar voor eene gemeente. Met de grootste verontwaardiging werpen wij de beschuldiging van ons, en verklaren haar nog eens als leugens en vuilen laster, wat ons persoonlijk betreft.—B. J. Kloppers, J. D. de Wit, A. J. van Zijl, J. C. Oosthuizen, P. J. Fouchee, J. A. de Wit, J. W. van der Vijver, P. M. Brink, J. Oosthuizen, H. v. d. G. van Blommestein, S. P. de Wit, D. J. Crafford, F. J. Bruwer, J. A. B. van Zijl, J. J. Nel, M. C. van Tonder, J. C. Lotz, G. B. Snijman, A. D. van Wijk, C. H. P. Volschenk, J. J. P. Oosthuizen, J. A. Wolfaard, J. A. B. van Zijl, D. F. van Tonder, S. G. Brits, A. J. Jonker, regerende en oudkerkeraadsleden."

Ik meen hiermede aan mijne verpligting voldaan te hebben, en zal mij met geene verdere correspondentie over deze zaak inlaten. Zoo de beschuldiger eenigen grond heeft voor zijne beschuldiging tegen den kerkeraad van Ladysmith, distrikt Riversdale, hij kome met zijnen naam en zaak voor den dag. Zoo hij het niet doet, houd ik hem voor den persoon dien ik hem nu acht te zijn.

Uw dienaar,

P. B. BORCHERDS, V.D.M.,
Leeraar der Ned. Ger. Kerk Riversdale, en Consulent van Ladysmith.

Riversdale, 15 Julij, 1879.

— De persoonlijke *nalatenschap van wijlen Lionel de Rothschild* moet, volgens de wettelijke opgave, bij de £2,700,000 bedragen. Bij zijn testament, waarvan zijn beide zoons executeuren zijn, vermaakt de overledene aan zijne weduwe een kapitaal van £100,000, eene lijfrente van £50,000, het huis in Piccadilly en het landgoed te Gunnersbury. Daarbij is het verzoek gevoegd, dat "zijne goede vrouw" £10,000 zal geven aan Joodsche en £5,000 aan andere liefdadige instellingen. In het testament vindt men verder dankbetuigingen aan de Voorzienigheid voor genoten voorspoed in zaken, benevens vermaningen tot eendracht, aan de kinderen gericht. Het was aan de eensgezindheid, die tusschen hem en zijn beide broeders heerschte, dat de overledene "het succes van de firma" grootendeels meende te moeten toeschrijven.

— HET HUWELIJK TUSSCHEN NEGERS EN BLANKEN VERBODEN.—Laatst werden te Terre Haute, Amerika, acht personen gearresteerd, beschuldigd van de bestaande wetten omtrent het huwelijk in den staat Indiana overtreden te hebben. De gearresteerden waren vier negers, waaronder zich bevonden zekere Nelson, en vier blanke vrouwen. Allen werden naar de gevangenis overgebragt, terwijl tegen verscheidene anderen nog een aanklagt ingediend is. De huwelijken van deze allen werden voor onwettig verklaard, terwijl Nelson voor allen schijnt te hebben moeten boeten, ten minste de anderen werden op "suspende sentence" vrij gelaten. Mede werden door de "grand jury" twee bekende negerpredikanten, namelijk Robert Jeffries en William H. Anderson, in staat van beschuldiging gesteld, wegens het sluiten der huwelijken van bovengenoemde personen. Onder de talrijke negerbevolking in Indiana heeft dit vrij wat sensatie te weeg gebragt; daar zij hierin terecht eene verkorting van hun burgerregt zien.

Wij kwamen expresselijk op deze zaak terug, omdat we ons niet begrijpen kunnen hoe deze wetten met een vrij land, waarin alle burgers, naar men beweert, gelijke regten hebben, te rijmen is. Eenmaal zijn de negers als burgers dezer Unie erkend, (of dit besluit wijs of onwijs was doet hier niets ter zake) en geen staat heeft naar onze meening het regt, wetten te maken die tegen de grondwet der Ver. Staten indruischen. Op dezelfde wijze zou men wetten kunnen maken, waarin het huwelijk tusschen de in dit land geboren en de van elders afkomstigen verboden werd.—*Vrijheidsbanier.*

ZIE BIJVOEGSEL.

STRUISVEDEREN!

ARTHUR G. WILSON,
Opvolger van ROBERT SEATER,
58a Adderleystraat,

ONBEPERKTE ORDERS van de grootste Fabrikanten van Europa en Amerika ontvangen hebbende, is bereid Struisvederen te koopen tegen de Hoogste Marktprijzen en voor Kontant Geld.

Kaapstad, 6 Januarij 1879.

DE PAARLSCHE
Brand Assurantie en Trustmaatschappij.

Westelijke Provincie Bank Gebouw.

Opgericht den 1sten October 1873.

KAPITAAL £40000.

DIRECTEUREN:

De Wel-Edele heer J. R. ZEEDERBERG, M.D. Voorzitter.

De Wel-Edele heeren

J J ALBERTIJN,	I A J ROOS,
E G RETIEF,	B P DU PLESSIS,
D G HORAK,	J F MARAIS,
D MARAIS, A P zn,	M SMUTS DU TOIT.

BRANDDEPARTEMENT.

AANZOEKEN voor de Verzekering van Los- en Vastgoed tegen verlies of schade door Brand zullen dagelijks ontvangen en Polissen uitgereikt worden op zeer voordeelige termen.

TRUSTDEPARTEMENT.

Voor de Administratie en bereddering van Boedels en ander eigendom, als Executeurs, Curatoren, Redderaars, Voogden of Agenten, op de liberaalste voorwaarden.

Beleeningen toegestaan op Eerste Verband van Vastgoed.

Directeuren komen elken Woensdag bijeen voor bezigheden.

J. J. DE VILLIERS,
Secretaris.

Koloniale Weeskamer en Trust Maatschappy.

OPGERIGT DEN 31 MAART 1856.

Kapitaal £29,000.

TOT het Administreren van Eigendommen en Boedels waartoe dezelve wettig zal worden aangesteld als Executeuren, Administrateuren, Voogden, Curatoren, Trustees en Agenten.

DIRECTEUREN

De Wel-Ed. hr. E. LANDSBERG, Voorzitter,
" " L. P. CAUVIN,
" " F. PORTER.
" " M. S. VAN DER BIJL.
" " H. M. ARDERNE.
" " W. J. VAN DE VEN.
" " W. M. M. FARMER, L.W.V.

AUDITEURS.

De Wel-Ed. Heer J. J. HOFMEYR,
" " D. P. KRYNAUW.

Personen die verlangend zyn hen aantestellen zullen gelieven hen te bezoemen en aantestellen als "*Het Collegie van Directeuren van de Koloniale Weeskamer en Trust Maatschappy.*"

De Insolvente Tak zal bestierd worden door den Secretaris, voor wiens daden de Maatschappy verantwoordelyk zal zyn.

De Directeuren komen elken Donderdag byeen ten 11 Ure, tot het verrigten van bezigheden.

Kantoor.—Kamer Gebouwen, 3, Kerkplein.

G. W. STEYTLER, Secretaris.

De Paarlsche Bank,
PAARL.

DIRECTEUREN.

Wel-Ed Heer JACS. J. DE ROUX, Sr., Voorzitter
" " G. J. MALHERBE
" " A. J. MARAIS, J.zn.
" " SEB. V. VAN NIEKERK
" " J. A. BERNHARDI
" " JACS. J. MINNAAR
" " P. B. DE VILLE.
" " F. J. HUGO, J.zn.
" " P. C. LE ROUX.

De Bank geeft Renten op Vaste Deposita, het tarief te worden vernomen ten haren kantore.

De Directeuren vergaderen Maandags en Donderdag's morgens ten 10 ure om over Applicaties voor Disconto te beslissen.

J. J. F. LE ROUX, Kassier.

Executeurskamer.

Acte van Vennootschap, gedateerd 1 October 1859, opgemaakt volgens de basis der oorspronkelyke Acte, gedateerd 26 Augustus, 1858.

Tegenwoordige Acte ingelijfd bij Acte des Parlements, No. 17, 1859.

DIREKTEUREN:

De Edele Heer J. H. HOFMEIJR, Voorzitter

De Wel-Edele Hr. W. HIDDINGH, LLD	De Wel-Edele Hn. J P ROUX, MD.
J. G. BORCHERDS	I.P.H. VAN DER POEL

AUDITEURS.—

De Wel-Edele Heer W C. MOORE,	De Wel-Edele Heer J. P. DE WET.

F. J. BROERS, Secretaris.

Westelijke Provincie Bank,
PAARL.

Nominaal Kapitaal,	...	...	£50,000
Opbetaald Kapitaal,	...	...	30,000
Reserve Fonds,	...	...	18,000

DIRECTEUREN:

Wel-Ed. Hr. J. R. ZEEDERBERG, M.D. Voorzitter
— ABR. BOS DE VILLIERS.
— J. W. WESSELS.
— L. J. DU PLESSIS, C.zn.
— J. D. BOSMAN
— J. H. ENSLIN, A.zn.
— J. J. PROCTOR, L.H.A.
— P. DE V. MOLL.
— D. G. HORAK.

DE Bank geeft Renten op vaste Deposita.

Directeuren vaceren Dingsdags en Vrijdags, 's morgens ten 10 ure, om over Applicaties voor Disconto te beslissen.

B. P. DU PLESSIS, Kassier.

L. ALEXANDER & COMPY.,

EENIGE AGENTEN VOOR ZUID AFRIKA,

DEBAIN'S

VOORTREFLIJK GEMAAKTE PIANOS EN HARMONIUMS

In Rozenhout, Notenhout en Gepolitoerd Eikenhout,

Zullen verkocht worden in het Klein voor Prijzen als in het Groot.

"PANTECHNETHECA,"

80, 82, 84 EN 86, LANGEMARKTSTRAAT.

SNOEK PEKELAAR.

PAS ONTVANGEN EEN VERSCHE BEZENDING

BESTE SNOEK PEKELAAR

TE KOOP BIJ

BARRY, ARNOLD & Co.

Burgstraat, Kaapstad.

DE GROOTSTE VOORRAAD
VAN

MEUBELEN,

IN ZUID AFRIKA

88, 90 en 92, LANGEMARKTSTRAAT, KAAPSTAD.

D. ISAACS & CO.

HEBBEN aan het Publiek van de Kaapstad en de Buiten Distrikten te berigten dat zij hunne Gebouwen aanmerkelijk vergroot hebben tot betere plaatsing van hun uitgebreiden voorraad, welken zij gestut kunnen aanbevelen, daar alle Artikelen van goed droog hout gemaakt zijn, geschikt voor dit klimaat. De eigenaars, vele jaren lang dezen handel gedreven hebbende, en kontante koopers op de Engelsche Markt zijnde, zijn in staat om te verkoopen:—

GOEDE MEUBELS tegen merkwaardig LAGE PRIJZEN. Daarenboven zijn zij ook voornemens VOOR KONTANT GELD te verkoopen, hetwelk hen in staat stelt aan hunne klanten het volle voordeel van kleine winsten te geven, daar er niets toegegeven wordt voor KWADE SCHULDEN.

Een groot assortiment van in de kolonie gemaakte Meubels en Stinkhouten Stoelen altijd voorhanden.

Het Publiek wordt uitgenoodigd tot het komen zien van hunnen voorraad en het vernemen van de prijzen.

LET OP HET ADRES:

De Zuid Afrikaansche Meubelbazaar,

88, 90, en 92, Langemarktstraat, Kaapstad.

NB.—Op aanvraag zijn Geïllustreerde Catalogussen te verkrijgen, Prijs Drie Shilling, welk geld zal worden terugbetaald aan den Koper van een of ander Artikel.

Spaden, Schoppen, Vorken, Ledekanten!

L. H. TWENTYMAN & CO.
ONTSCHEPEN THANS

Spaden,—"Parkes," "Lee en Cape" "Lyndon's" "Foster's," enz.
Schoppen,—"Foster's, Nos. 1, 2, 3 en 4, enz.
Vorken,—Mes, Hooi, enz.
Ledekanten,—IJzeren, met vollen, halven, en zonder Kap, verschillende prijzen, en maten
Heiningdraad,—Gegalvaniseerd, gevlochten en enkel
Standaards en Houdvasten voor dito.

En hebben altijd voorhanden een gegoten voorraad van

Assen, Veren, IJzer, en algemeene IJzerwaren.

HUISBELASTING,

KAAPSCHE AFDEELING,

INSLUITENDE

KAAPSTAD EN GROENE PUNT.

DEZE Belasting voor het jaar 1879—80, vervalt op 1 JULIJ AANST. en is betaalbaar, zonder verdere kennisgeving, aan het Kantoor van de Huisbelasting, No. 1, "Hofmeyr Chambers." Indien niet betaald vóór 29 SEPTEMBER AANST., zal de Boete van een-vijfde worden opgelegd.

Wordt verzocht dat de laatste quitantie getoond worde, ter voorkoming van oponthoud in de betaling van de Belasting voor het volgende jaar.

Kantoor van den Civielen Commissaris,
Kaapstad, 26 Junij 1879.

Broeimachines voor Struisvogels.

DE ONDERGETEEKENDEN HEBBEN TE KOOP EEN KLEIN AANTAL VAN

CHRISTY'S BEROEMDE HYDRO-BROEIMACHINES VOOR 50 EIJEREN.

DEZE MACHINES zijn gebleken bij uitstek geschikt te zijn voor het Uitbroeijen van Eijeren en heel gemakkelijk in de behandeling, daar zij slechts twee maal per dag met Heet Water behoeven aangevuld te worden.

ALSMEDE

HYDRO-KWEEK-MOEDERS. Een toestel, verwarmd met Heet Water, voor het opkweeken van Kuikens en zeer doelmatig voor dat oogmerk.

Adderleystraat. **JAMIESON & Co.**

AMERIKAANSCHE GOEDEREN.

R. M. ROSS & Co.

HEBBEN ONTVANGEN PER "COMMERCE"

Amerikaansche Ploegen, 25 & 26, P & M.
Ploegscharen, 23, 25, 26
Korenmolens voor Hand- en Drijfkracht
Mieliepellers
Damschrapers
Karnen
Worststoppers
Dorschmachines voor Hand- en Drijfkracht
Pompen
Pakhuiswagentjes
Handwagens
Amerikaansche Bezems, 8-streng
Bijl- en Pikstelen
Spijkers, enz., enz.

Tegen Lage Prijzen.

STRANDSTRAAT, KAAPSTAD.

AAN WIJNBOERENEN STOKERS.

DE Ondergeteekende is bereid om voor het aanstaande Saizoen bestellingen te ontvangen voor zijn **NIEUWEN DISTILLEERTOESTEL**, die aanbevolen wordt als eenvoudig en doelmatig, gevende grootere uitvoeijing van voortreffelijke Spiritus, zoowel wat kwaliteit als kwantiteit betreft, dan de oude Koperen Brandewijnketel bedekt met KEARNS' geregistreerden Helmrende het werk. Hij is draagbaar en behoeft geen Baksteenen Gebouw. Referentes omtrent deszelfdoelmatigheid kunnen gegeven worden. Prijs en bijzonderheden zijn te vernemen op aanvraag bij

R. KEARNS, Ingenieur,
8, Kerkplein, Kaapstad.

Men gelieve vroegtijdig bestellingen te doen, opdat de Toestel tegen het volgende Saizoen moge gereed zijn.

EQUITABLE,

Zee- en Brandassurantie Maatschappij,

ADDERLEYSTRAAT, KAAPSTAD.

DEZE Maatschappij, besloten zijnde de Zaken van hare Brandassurantie uit te breiden, is voornemens Agenten in de Buitendistricten aan te stellen, en zal aanzoeken inwachten van al degenen, die genegen zijn zoodanig Agentschap op zich te nemen.

Kaapstad, 15 Julij 1879. J. P. HERMAN, Secretaris.

ONTVANGEN

EX "TANTALLON CASTLE:"

100 Vaten Johnson's Portland Cement
220 Bundels Tuppers Gegalvaniseerd IJzer, 6, 7, 8, 9 en 10 voet
615 Staven best Bandijzer, 2, 2¼, 2½, 2¾ en 3 duim
193 Staven en 22 Bundels best Scrap IJzer
350 Bundels Hoepelijzer, 1¼, 1½ en 2 duim
600 Gegoten IJzeren Buikpotten, 1 tot 5 Gallons
150 Vaten Brandran.'s Zwavelbloem
50 Vaten Veiligheidslont om te laten Springen,

En Groote Bijvoegingen tot den Algemeenen Voorraad.

GEORGE FINDLAY & CO.,

Handelaars in IJzerwaren, Gravestraat.

NIEUWE GOEDEREN.

DE Ondergeteekenden hebben pas ontvangen per "Walmer Castle" groote bezendingen tot uitbreiding van hun voorraad KRUIDENIERSWAREN, PROVISIEN en KOMMENIJSWAREN, en hebben steeds in voorraad

KOFFIE, Rio Blaauwboon, en Java.
THEE, Congo, Souchong en Fancy soorten.
SUIKER, alle schakeringen en kwaliteiten.

E. S. SMITH & Co.
Adderleystraat, tegenover het Spoorwegstation.

TUINZADEN.

ONZE Voorraad CARTER'S GROENTE- en BLOEMZADEN voor het tegenwoordige Saizoen is thans ontpakt.

E. S. SMITH & Co.
Adderleystraat.

DE ZUID AFRIKAANSCHE
Glasmaatschappij (Beperkt)

DEZE Maatschappij is nu bereid de volgende prijzen te geven voor gebroken Glas, geleverd aan hunne Fabriek bij de Observatory Road.

Groen, van Een Shilling per 100 lb. (naar qualiteit), Wit (Flint) Vier Shillings per 100 lb.

Indien gemengd zal minder gegeven worden.

Geen Zwart Glas zal gekocht worden. Doe aanzoek bij de Fabriek aan Observatory Road bij

F. O. GREEN, Bestuurder.

BOTANISCHE TUIN.

NIEUWE ZADEN, ENZ.

PAS ontvangen per K. M. St. *Nyanza* nieuwe bezendingen tot uitbreiding van den tegenwoordigen Voorraad Landbouw- en Moestuinzaden, als Erwten, Poonen, Mangelwortel, Lucerne, Klaver, enz., enz., en een uitgebreid assortiment Nieuwe Bloemzaden, Bloempotten van verschillende grootten, Camelias, Aralias en Rozen in verscheidenheid.

Katalogussen op aanvraag.

ONDERLINGE
Maatschappij van Levensverzekering
AAN DE KAAP DE GOEDE HOOP
(MUTUAL.)

Kantoor, Darlingstraat, Kaapstad.

Opgerigt 1845.

Het Bedrag van 't Opgeloopen Fonds op 31 Mei, 1878, ...	£564,806	0 0
Vorderingen op het Genootschap, verleden jaar betaald	55,000	0 0
Jaarlijksch Inkomen	94,000	0 0

BESTUUR:

De WelEd. heer S. SOLOMON,	L.W.V., Voorzitter
WelEd. hr. R. le Sueur	WEd. C. J. Manuel, LWV
" G. Myburgh.	" J. R. Marquard.
" H. M. Arderne	" Walter Bolus.
" James Murison,	" E. Landsberg.

Curatoren:

WelEd. Heeren C. J. Manuel, Jas. Murison, en J. R. Marquard.

Auditeuren:

WelEd. heeren J. P. Herman en S. V. Hofmeyr.

Secretaris:

WelEd. heer J. C. Gie.

AGENTEN IN DE BUITENDISTRIKTEN

Aliwal Noord ..	De heer J. W. Sauer
Bedford	" C. W. Hutton
Beaufort	" C. Pritchard
Bredasdorp ...	" Danvers & Co.
Burgersdorp ...	" G. Sichel
Caledon	" C. J. N. Dempers.
Calvinia	" L. H. Goldschmidt,
Ceres	" H. Carson.
Colesberg ...	" T. J. Plewman
Cradock	" J. B. Kidger
Diamantvelden ...	" F. S P. Stow.
Dordrecht ..	" Gebroeders Bradfield.
Oost Londen	" A. Webb & Co.
Fauresmith (O. V. S.)	Executeurskamer.
Fraserburg .	" W. J. Smith
Fort Beaufort ..	" W. P. Quin
George	" Michael O'Connell
Graaff-Reinet ...	Executeurskamer
Grahamstad ..	" R. Tillard.
Hanover ...	" Centlivres & de Villiers.
Humansdorp ..	" R. & W. Metelerkamp.
Hoopstad ..	" P. J. van Coller.
King Wm's. Town	" Richard Walker
Knysna	" P. C. Metelerkamp
Malmesbury ...	Executeurskamer
Middelburg	" Wentzel & Zoon.
Mosselbaai .	" Hudson, Vreede & Co.
Murraysburg ..	" Jos. Sissison & Co.
Namaqualand ...	" J. H. Hofmeyr,
Natal ..	" T. Shepstone, Jr.
Oranje Vrijstaat ..	Bloemfontein Exc.kam.
Oudtshoorn ...	" G. Reitz.
Paarl	" J. R. Zeederberg, M.D
Piquetberg ..	" G. H. Parrott.
Port Elizabeth ...	" E. L. Kift
Potchefstroom ..	Executeurskamer.
Pretoria ...	do.
Queen's Town ...	" J. W. Bell.
Richmond ...	" J. S. O. Brink.
Robertson	" Barry & Neven
Riversdale ...	" Jos. Barry & Co.
Somerset Oost ..	" S. J. Annear
Stellenbosch ...	" J. G. Mader.
Swellendam ...	" Barry & Neven
Stockenstrom ..	" N. H. Smit, Jr.
Uitenhage ...	Executeurskamer
Victoria West ...	" J. B. Auret
Worcester ...	" C. M. Bernard.
Willowmoore ...	" B. Z. Stegmann.

Premien voor de Verzekering van £100,
OP ENKELE LEVENS,
VOOR DEN GEHEELEN LEVENSTIJD.

Ouderdom.	Premie. £ s. d.	Ouderdom.	Prem £ s. d
14	1 15 5	35	2 17 6
15	1 16 5	36	2 19 0
16	1 17 6	37	3 0 6
17	1 18 6	38	3 2 3
18	1 19 7	39	3 3 9
19	2 0 7	40	3 5 6
20	2 1 6	41	3 7 5
21	2 2 5	42	3 9 3
22	2 3 3	43	3 11 3
23	2 4 1	44	3 13 4
24	2 4 11	45	3 15 6
25	2 5 10	46	3 17 9
26	2 6 10	47	4 0 3
27	2 7 10	48	4 2 9
28	2 8 11	49	4 5 6
29	2 10 0	50	4 8 3
30	2 11 1	51	4 11 2
31	2 12 3	52	4 14 2
32	2 13 6	53	4 17 4
33	2 14 9	54	5 0 8
34	2 16 1	55	5 4 2

De Premien zyn jaarlyks vooruit betaalbaar; of, naar dat de Verzekeraar het verlangt, half-jaarlyks met eene geringe verhooging.

Daar dit een "Onderlinge Verzekeringsmaatschappij *is, worden de winsten niet, als in Eigendoms Maatschappyen, tusschen de Eigenaren en de Verzekerden verdeeld. Alles behoort den Polishouders toe.*

De Winsten worden onder de Polishouders aan het einde van elk tydvak van DRIE JAREN verdeeld, en het is aan de keus van iederen houder overgelaten, om zyn deel aan de door hem verzekerde som te doen toevoegen, òf het als eene dadelyke betaling te ontvangen,—of het kan te worden tot vermindering van de toekomstig door hem te betalen jaarlykssche premie.

De laatste Verdeeling was @ 2 percent per jaar, of 6 percent voor de drie jaren.

De volgende Verdeeling van Winsten zal geschieden in Aug., 1880.

Personen, die zich ter verzekering voorstellen, zullen hunne *Doop-attesten*, of zulke andere bewijzen van ouderdom als de Directeuren voldoende mogen achten moeten inleveren.

Personen, die zich ter verzekering voorstellen, worden *niet* belast met de betaling van de *Geneeskeeren* van het Genootschap.

Prospectussen, Vormen van Aanzoek en alle informatie betreffende het Genootschap, kunnen verkregen worden aan het Kantoor te Kaapstad, of bij iedere een der Agentschappen over de geheele kolonie.

Op last van het Bestuur,
J. C. GIE, Secretaris.
Kantoor Open van 9 tot 4 ure.

Bekendmaking van Verhuizing.

DAAR de Ondergeteekende Eigenaar geworden is van het Huis, No. 34, Strandstraat, tegenwoordig bewoond en gebruikt door Mejuffr. de Weduwe MOREL als een Privaat Logieshuis, zoo geeft de Ondergeteekende hiermede te kennen dat hij zijn Logieshuis heeft verplaatst van No. 28 naar No. 34, Strandstraat, front makende naar Burgstraat, eenstaande Dr. ABERCROMBIE en de Heeren ATTWELL & Co.

C. S. HAYLETT.

Kaapstad, 18 Junij 1879.

Gedrukt bij SMUTS & HOFMEYR
Kasteelstraat, Kaapstad

Godsdienstonderwijs op Scholen.

De rede, door Ds. de Villiers op 11 Dings lag in de Wetgevende Vergadering gehouden over dit onderwerp, luidde als volgt:—

Bij het voordragen van dit voorstel vertrouw ik, dat de leden van dit Huis met mij zu len gevoelen in de onvoordeelige positie, waarin ik mij bevind Want toen ik voor drie weken eene vraag deed aangaande de opvoedingszaak, zeide de Koloniale Secretaris, dat de Regering niet voornemens was om eenige verandering te maken in het tegenwoordige stelsel, dat het goed werkte en zoo volmaakt is als het maar zijn kan. Ik kan mij hiermeê niet vereenigen. Indien leden in hun geheugen terugroepen de rapporten van Inspekteuren en van den Super intendent van Onderwijs, zullen zij bevinden, dat bijna een ieder hunner spreekt van de gebreken van het tegenwoordig stelsel en de verschillende maatregelen voorgesteld om hetzelve te verbeteren. Bijv. Dr. Dale, in zijn rapport van 1867 reeds. "Het kan niet verwacht worden," zegt hij, "dat publieke scholen, welker welslagen voornamelijk afhangt van de zamenwerking van de meer invloedrijke ingezetenen eener plaats dat zulke scholen 'would be uniformly and harmoniously effective' gelijkmatig en krachtdadig zullen zijn!" Weer in het rapport van 1871 zegt hij: 'De werking van dit stelsel is in sommige opzigten onregelmatig; het helpt hen, die in staat zijn zichzelve te helpen; maar dezulken die uit onkunde, armoede of onverschilligheid geene pogingen aanwenden om scholen te stichten, worden in hunne traagheid en onverschilligheid gelaten. Inspekteur Rowan in zijn rapport van 1877: "De jaloezie der gezindten, die in sommige steden en dorpen zeer hoog loopt, vermeerdert de moeijelijkheden der Bestuurders. Dit is zigtbaar op eene pijnlijke wijze, wanneer een nieuwe onderwijzer aangesteld moet worden. Elke partij tracht om haar eigen kandidaat in te krijgen, en de niet gelukkige partij in menig geval, dat ter mijner kennisse gekomen is, onttrekt hare ondersteuning en begint eene oppositie-school." De heer Ely, een ander Inspekteur, in zijn rapport van 1871, betreurt het, dat er niet meer kerkelijk opzigt over de Zendingscholen is. "Een groot voordeel zou men behalen," zegt hij, "als de leeraars van de voornaamste Kerkgenootschappen meer werkdadig opzigt wilden houden over de Zendingschool binnen hun bereik" In eene voorlezing gehouden voor de Zuid Afrikaansche Onderwijzers vereeniging door den heer Rowan, geeft hij eene lijst van de objecties, gemaakt tegen het tegenwoordig stelsel niet minder dan 10 in getal. Daar lees ik ook: "Dat er inklevende gebreken zijn in het tegenwoordig stelsel, kan niemand, die eenige connectie gehad heeft met de opvoeding in de Kolonie, tegenspreken; en zij zijn niet ontsnapt aan de opmerkzaamheid van Dr. Dale, die door zijn wonderbaar talent van besturen veel deed om ze onschadelijk te maken." Ik denk dus dat de verklaring, dat het tegenwoordig stelsel bijna zoo volkomen is als maar wezen kan, een weinig nader bepaald moet worden. En ik vertrouw, dat onder deze omstandigheden ik nu rekenen mag op de ondersteuning van den Kolonialen Secretaris. Daarvan ben ik verzekerd en ik weet, dat dit Huis zamenstemmen zal dat de goede werking van het stelsel niet te wijten is aan goede hoedanigheden van het stelsel, maar aan het goede bestuur en den onvermoeiden ijver van den Superintendent van Onderwijs.

Het onderwerp is niet alleen een van de voornaamste punten in verband met de opvoeding maar een van de voornaamste kwesties des tijds. Dit is de groote vraag in alle landen: moeten scholen, die door de Regering ondersteund worden, Kerkelijk zijn of niet. In Holland is de kwestie van Kerkelijke scholen het beslissend punt in de kiezing van leden der Tweede Kamer. In Duitschland zijn de Roomsch Katholieken, de orthodoxe en behoudende conservatieve Protestanten in een strijd gewikkeld over dit punt met de liberalen, die nationale scholen willen in plaats van de confessie- (belijdenis) scholen Maar deze liberalen zijn het weer onderling oneens over de gewigtige vraag, of de godsdienst geheel en al buiten de school gesloten moet worden of niet. In de Vereenigde Staten wordt een belangrijke discussie gevoerd over de verdeeling van de publieke fondsen voor schooleinden, die nog niet geëindigd is Ook in ons land is het de groote vraag in verband met onderwijs. Ik vertrouw daarom dat de zaak die aandacht zal vinden die zij verdient, te zamen met een geduldig aanhooren van den spreker Ik vertrouw dat ik niet in den toestand geplaatst ben van een advokaat, die een "jury" moet toespreken over eene zaak, waaromtrent zij al lang besloten heeft wat hare uitspraak wezen zal. Ik hoop in staat te zijn aan te toonen, dat de positie van godsdienstig onderwijs in niet-kerkelijke scholen een valsche positie is; en dat het voorstel, dat ik doen zal, regtvaardig is en tot groot nut strekken zal voor de school en den Staat.

Wat ik wil is dit: dat ondersteuning van Staatswege ook gegeven zal worden aan vrijwillige scholen, die voldoen aan de eischen van Acte 13 1865, wat betreft seculair onderwijs, zonder eenige beperking van godsdienstig onderwijs Wat ik begeer is, dat de Staat hoegenaamd zich niet bemoeijen zal in zaken van godsdienst, maar deze geheel laten in de handen des volks. Al wat de Staat behoort te doen, is toe te zien op gewoon onderwijs, en als dat beantwoordt aan het doel van den Staat, namelijk de opkweeking van goede burgers, laat zoodanige school dan ondersteund worden zonder eenige vraag over of beperking van godsdienstig onderwijs.

De beperking van godsdienstig onderwijs, dat het gegeven moet worden in een uur, daartoe afgezonderd van de gewone schooluren, sluit inderdaad de godsdienst buiten de school, door die uit te sluiten van de gewone vakken van onderwijs. Maar als eene zaak van liefdadigheid uit medelijden, opdat de godsdienst niet buiten zou staan bedelen om een herberg, mag die een plaatsje krijgen voor een uur of halfuur in een hoek van de schoolkamer De naam van godsdienst is dus behouden voor de school, maar zonder de werkelijkheid. Het is een transactie tusschen de Kerk of een deel der Kerk en den geest des tijds, die tegen de Kerk aanloopt, en het doel is de staatstoelagen te verkrijgen. Het is een poging om tegenstrijdige belangen en eischen te verzoenen, die nimmer met elkaâr vrede kunnen hebben. Ik denk dat het beter zou geweest zijn voor de zaak van godsdienst en waarheid als de godsdienst niet slechts van de school buitengesloten was maar ook van de schoolkamer.

Eenige maatregel, die ten doel heeft om de godsdienst van de opvoeding af te scheiden, moet beschouwd worden als nadeelig voor de zaak der zedelijkheid. Het kind wordt geleid, om met suspicie op de godsdienst neer te zien, omdat de onderwijzer daarin niets mag doen bij het geven van gewoon onderwijs. Het kind zal natuurlijk denken dat de godsdienst iets goeds is voor Zondag, maar niet voor een gewonen weekdag, dat die wel in het onderlijke huis zijn aandacht mag bezig houden, maar niet in het dagelijksch leven en werk. Door den Bijbel van de school uit te sluiten, stelt men het boek der boeken, den leidsman der jeugd, niet eens op gelijke lijn met de gewone schoolboeken. En welke achting kan het kind dan hebben voor het Woord Gods, wanneer het niet eens geplaatst mag worden onder de schoolboeken, veel minder zijne plaats innemen als *eerste handleiding* voor den jongeling? Nu wijlen Bisschop Gray verklaarde voor de commissie van opvoeding: "Ik zou niet een smaad op de godsdienst willen werpen door dezelve buiten de school te sluiten." En meest allen, zoo als Eerw. Cameron, Thompson en de vaders van onze eigene Kerk, Di. P. E. Faure en W. Robertson, waren er voor, dat Bijbelsch onderwijs ten minste voor één uur in de school zou toegelaten worden. Maar de Commissie, op wier aanbeveling de tegenwoordige Acte is opgesteld, heeft dat niet gewild, waarom dan ook de vorige Superintendent (Dr. Innes) vanwege de uitsluiting des Bijbels een protest heeft ingeleverd. En ik heb de gevolgen hiervan gezien in kinderen, die in de niet-kerkelijke scholen met tegenzin, zoo niet vijandschap, vervuld zijn tegen de kerk hunner vaderen en tegen elke kerk. En dit ten spijte van Zondagschool onderwijs, waardoor leeraren, bewust of onbewust van de kwade strekking van de godsdienstlooze school, trachten die nadeelige gevolgen uit den weg te ruimen. Ik houd mij daarvan overtuigd, dat deze scheiding van godsdienst en opvoeding zeer nadeelige gevolgen hebben zal èn voor de Kerk èn voor den Staat.

Nogtans zal ik heden niet zoo ver gaan als te vragen, laat het niet-kerkelijke stelsel varen voor het kerkelijke. Houdt het stelsel in zijn volle werking aan, maar waar gij een vrijwillige school vindt waar gewoon seculair onderwijs gegeven wordt, voldoende aan de eischen van de wet, geeft die school ondersteuning, zonder eenige beperking van godsdienst.

Ik vraag gunstige overweging van de volgende argumenten, waarop mijn voorstel rust. Wat ik vraag is.

I. *In overeenstemming met de beginselen der opvoedkunde.*

1. *De godsdienst is eene behoefte der menschelijke natuur.* Het hoogste vermogen der ziel is dat, waardoor de mensch het Opperwezen kan leeren kennen en dienen. Waar men den mensch ook aantreft, hetzij beschaafd of onbeschaafd, in den woesten barbaar of in den diepdenkenden wijsgeer, in allen vindt gij een godsdienstige aandrift hun van nature eigen. De onkundige heiden, wien het aan 't helder licht der openbaring ontbreekt, "ziet God in wolken of hoort Hem in het suizen van den wind, en valt in het stof voor een Wezen van oneindige magt en majesteit." God te kennen, na te volgen, in zijne zalige gemeenschap te wandelen, dit is het hoofddoel van 's menschen schepping, en dit is godsdienst.

2. *Daarom kunt gij ook niet de godsdienst van de wetenschap scheiden zonder nadeel voor beiden.* Let op het woord *educatie*. Eigenlijk de uitleiding van de vermogens der ziel; het is de werking van die invloeden, die de ontwikkeling van de vermogens der jeugd besturen door opleiding en onderrigt, om alzoo de vorming van een degelijk karakter tot stand te brengen. De mensch nu is niet slechts verstand, hij is ook ziel en geest; hij bezit niet alleen een verstandelijk, maar ook een zedelijk en gemoedsleven, en het "hart" is juist het middenpunt van zijn wezen, dat aan het geheel leven en kracht geeft. Ook dezen moeten bestuurd worden, en dit kan niet geschieden door de wetenschap. Tenzij zijne geestelijke neigingen geregeld en bestuurd worden, zal de mensch vallen in de diepten van bijgeloof en zelfverlaging.

De godsdienst moet dan in innig verband blijven met de andere deelen van degelijke opvoeding. Om harmonie van karakter te weeg te brengen, moet men ook de verschillende takken van opvoeding gezamenlijk en in juiste evenredigheid met elkaar aankweeken. Het groote doel der opvoeding in onzen tijd is juist harmonie van ontwikkeling. Aldus spreekt Dittes, die beroemde opvoedkundige: "Eén deel van onderwijs mag niet strijden met een ander; niets mag verwaarloosd, niets mag overdreven worden; al de vermogens van den leerling moeten opgekweekt worden zooveel mogelijk; en al de verschillende voorwerpen en onderdeelen van onderwijs moeten onafgebroken en in juiste evenredigheid behartigd worden. Het verstand moet niet begunstigd worden ten koste van de zedelijke natuur en het ligchaam," en ik voeg er bij, ook niet ten koste van de geestelijke natuur.

Ik ga verder en zeg, indien godsdienstig onderwijs zulk een wezenlijk bestanddeel is der opvoeding, dan moet men daarop letten in de school en niet daarbuiten, zooals thans geschiedt in de niet-kerkelijke scholen. Wat kan de Zondagschool doen, welken invloed zal huiselijk onderrigt hebben, indien niet ondersteund en bevestigd, maar veeleer tegengewerkt door de school? De school is daar, niet alleen om te onderwijzen, maar ook om op te voeden, hetgeen iets veel hoogers is dan het bloot geven van onderwijs; het is de ontwikkeling en besturing van al de vermogens der ziel, en het geven van voedsel aan den honger van den onsterfelijken geest. Indien de mensch alleen bestond uit een ligchaam met 5 zintuigen, bestemd om te zwoegen en te arbeiden, of 's levens korte genengten te hebben, laat ons dan tevreden zijn met rekenkunde, geschiedenis en aardrijkskunde, maar indien de mensch ook geest is, geschapen voor de eeuwigheid, die hier opgeleid moet worden voor een hooger bestaan en een beter leven, dan mogen wij de godsdienst niet afscheiden van de opvoeding, of wij offeren de hoogere natuur des menschen aan de lagere op.

Wat ik vraag is,

II. *Gegrond op de beginselen van regtvaardigheid.*

Dit is, mijns inziens, het beginsel dat ten grondslag ligt aan de geldelijke toelagen aan scholen, *dat ieder het zijne moge krijgen.* De Regering zegt: "Mahomedaan, Jood, Ongeloovige, Christen, gij allen zijt mijne onderdanen, en ik zal den één niet aan den ander opofferen, maar elk een het zijne geven. Welnu, van het standpunt van den Staat, dien men in dezen tijd beschouwt niet alleen als niet-christelijk, maar als geheel kleurloos en zonder geloofsbelijdenis, heb ik niets tegen deze bewering in te brengen. Ik meen dat het meer dan eens in dit Huis verklaard is dat de Staat geen godsdienst belijdt, en dat deze vergadering zelfs niet kan beschouwd worden als dragende een christelijk karakter. Ik zal dit niet betwisten, maar dan beweer ik, dat volgens deze beschouwing de Staat *niet* elkeen het zijne geeft. Want terwijl on-christenen zeggen, wij willen niet dat onze kinderen onderwezen zullen worden in de beginselen der christelijke godsdienst, komt de Christen. — en ik beweer dat de bevolking des lands nog christelijk is, — de Christen komt met het dringend verzoek "geef godsdienstig onderwijs aan mijn kind; ik beschouw dit als mijn goed regt," maar zijn verzoek wordt van de hand gewezen.

Buitendien, een consequente toepassing van het tegenwoordig stelsel voert ons juist tot het punt, waarvoor ik nu strijd; want indien het het doel is van den Staat, om goede burgers te verkrijgen, zonder de minste vraag naar hunne godsdienstige overtuigingen, dan heeft de Staat ook niets te doen met de godsdienst, om die toe te laten of niet toe te laten, zoals nu het geval is op onze niet kerkelijke scholen. En hier is het juist dat de opvoedings-acte feilt, want door te bepalen dat de school-commissie buiten de schooluren om in de schoolkamer voorziening kan maken voor godsdienstig onderwijs, bemoeit de Regering zich met iets, waarmeê zij volgens haar eigen belijdenis volstrekt niets te doen heeft. En als een gevolg van deze inconsequentie, van deze bepaling in strijd met den geest van het gansche niet-kerkelijke stelsel, vinden wij dat de scholen werkelijk gezindtescholen worden. Dit is een der bezwaren van degenen die anders deze scholen voorstaan. En ik kan mij geen grooter tegenstrijdigheid denken, dan dat een leeraar, in de bediening zijnde, als onderwijzer van een niet-kerkelijke school ageert. En dit is werkelijk het geval: volgens het jongste rapport van den Superintendent Generaal toch zijn er vijf predikanten, die het ambt van onderwijzer hebben in zoovele niet-kerkelijke scholen.

Ik ga nog verder en zeg, dat die vrijheid van godsdienst die de Staat zoo gaarne geeft aan al zijne onderdanen, in zake het onderwijs niet genoten wordt door den Christen. Want terwijl de Christen zoo ernstig begeert dat het onderwijs dat zijn kind ontvangt in de school, van beslist godsdienstigen aard zijn zal, komt de wet en zegt "neen, het mag niet wezen, want anderen objecteren tegen de beginselen van het Christendom." Daar is dan inderdaad een gewetens-clausule voor den ongeloovige, maar niet voor den geloovige; voor den Godloochenaar, maar niet voor den aanbidder van den éénen, waren, levenden God. Wat ik vraag is enkel een gewetens-clausule voor den Christen, uit achting voor die overtuigingen en beginselen, die hem dierbaarder zijn dan het leven, en die de Staat om zijns zelfs wille behoort te protegeren. Dit is een zaak van bloot regt en geregtigheid

Let ook op het goede dat door deze vrijwillige (private) scholen verrigt wordt. Indien zij uit hoofde van gewigtige bezwaren onder bestaande voorwaarden, geen staatstoelagen mogen aannemen, geef ze dan restitutie. Ten einde de bezwaren van den on-christen uit den weg te ruimen, heeft men den christen een struikelblok in den weg gelegd, en hij kan geen geldelijke toelage aannemen. Om hem nu te gemoet te komen, kan men billijkerwijze dit doen, dat men hem compensatie geeft. Dit is hetgeen de confessionele partij in Holland eischt, eene sterke partij, die scholen door de lengte en breedte der lands sticht en zelfs den moed heeft aan, het vestigen van een eigen Universiteit te gaan. "Geef ons een billijke vergoeding," zegt zij, "voor het goed werk dat wij doen." Dit is een punt, waarop de Roomsch Katholieken in Ontario (Canada) hebben aangedrongen, en het is hun onlangs toegestaan, als een zaak van regt, zoodat zij daar nu hun eigen afgescheiden scholen hebben, ondersteund door den staat Indien dat geschieden kan in Canada, waarom ook niet hier? Waarom kan men dan ook niet aan vrijwillige scholen hier te lande restitutie geven voor hetgeen zij doen. Nu reeds moeten de ontevredenen indirect betalen voor de niet-kerkelijke scholen, maar als er eens een schoolbelasting geheven zal worden, dan zullen zij een zwaar juk te torschen hebben. De Roomsch-Katholieken in de Vereenigde Staten van Amerika vragen ook om een verdeeling van de publieke gelden ter ondersteuning van onderwijs onder alle gezindten; zij worden hierin gesteund door protestanten, en zelfs hunne tegenstanders erkennen dat hun verzoek billijk is. Dit is een merkwaardig verschijnsel in de Vereenigde Staten, die van den beginne af zoo geheel niet-kerkelijk gezind waren in zake de opvoeding, en draagt zeer veel bij om mijn standpunt te versterken.

III. Indien iemand zegt: "Uw voorstel is regtvaardig en beveelt zich aan, maar wij zien geen kans om het uit te voeren," dan antwoord ik dat de bezwaren daartegen niet onoverkomelijk zijn. Mijn plan kan heel vriendschappelijk zamen gaan met het tegenwoordige stelsel. Indien er mededinging is, goed zoo: gezonde competitie zal ook in school-zaken geen kwaad doen. Volgens de werking der natuurwetten zullen toch eindelijk de sterkeren en beteren, de zwakken en slechten overwinnen. Denkt iemand misschien dat er vijf of zes scholen in een dorp zullen opstaan, roepende om hulp, waardoor de onkosten te hoog loopen en de krachten verbrokkeld zullen worden, dan zeg ik, niet alzoo, gelijk nu met de publieke scholen, zal elke school die om ondersteuning vraagt, een bepaald getal kinderen moeten hebben. En ik houd het er voor, dat, gaat mijn voorstel door, er meer medewerking en tevredenheid bestaan zullen dan onder het tegenwoordige stelsel, dat, gelijk ik reeds aangetoond heb, zoo onderhevig is aan twisten en oneenigheid.

Hetgeen ik vraag, is werkelijk reeds ten uitvoer gelegd in *Duitschland*: daar bestaat het oude stelsel van kerkelijke scholen te zamen met de nieuwe publieke scholen.

Oostenrijk. De nieuwe schoolacte geeft aan kerkgenootschappen het regt om hun eigen kerkelijke scholen te stichten.

Zweden, Noorwegen, Denemarken. Godsdienstig onderwijs wordt bij het gewoon onderwijs gegeven.

Canada, provincie *Ontario.* Gelijk reeds aangemerkt, het niet-kerkelijke stelsel staat boven aan, maar ook de afgescheidene Roomsche scholen worden door den staat ondersteund.

Engeland. In de statistieke opgaven van verleden jaar vindt ik de gemiddelde opkomst van kinderen in alle scholen 2,400,000, waarvan meer dan de helft aan de kerkscholen van de Staatskerk behoort,—1,365,000. Iets minder dan de helft van de rest behoort aan de andere kerkscholen, en iets meer dan de helft aan de publieke volks- (Board) scholen, en dat de kerkscholen gezamenlijk een som jaarlijks ontvangen van één en een kwart millioen pond stg. Ik vind verder dat de kerk- en volksscholen goeden voortgang maken, uitgezonderd een enkel geval hier of daar, waar de "Board" verpligt is een kerkschool over te nemen, ten einde in leven te blijven. Ik weet dat wanneer ik naar Engeland heenwijs, ik vooral bijval zal vinden bij dezulken, die dat groote land gaarne hun 'moederland" noemen.

IV. Mijn laatste aanmerking is, dat hetgeen ik vraag, *in 't belang is van de welvaart van den Staat.* Indien gij de begrooting voor 1879 nagaat, dan zult gij een post vinden van £33,000 meer ten behoeve van gevangenissen en bandieten. Ik vrees, dat indien wij voortgaan om de godsdienst van de school, en de school van de kerk te scheiden, men aan tuchthuizen en gevangenissen jaar op jaar meer zal moeten ten koste leggen. Dit is toch ontegenzeggelijk, dat wanneer de godsdienst bloeit, dan worden wet en orde hoog geacht, dan bloeit ook de Staat, en de Regering is de gelukkige regering van een gelukkig volk. Ik zou willen vragen, wat is de oorzaak van al die onrust en woelingen in Europa? Waarom zijn de onderste lagen der maatschappij in beroering en dreigen zij het bovenste dakwerk gansch omver te werpen? Het is van wege het verval der godsdienst. En het doet mij leed te zeggen dat de Staatsregering meê gewerkt heeft om zulk een staat van zaken in 't leven te roepen, en nu maar maait, wat zij gezaaid heeft.

Onverschilligheid omtrent en verwaarloozing van de godsdienst voert onvermijdelijk tot verlaging en onzedelijkheid. Wij mogen *verstandelijke* en *zedelijke* opvoeding als twee onderscheiden deelen der opvoeding beschouwen en nogtans zijn zij zoo innig verbonden als het fundament met het gebouw, dat daarop rust. Wanneer wij nagaan dat het beheerschen van 's menschen driften en vrijwillige daden zoo gewigtig is, omdat het niet alleen zijn eigen geluk maar ook het geluk der maatschappij insluit, dan zien wij de waarde van eene zedelijke opleiding, die zich ten doel stelt de driften te beteugelen. Maar dit weer kan niet geschieden zonder de godsdienst. Want het 2de gebod is de grond (basis) van de besturing van 's menschen zedelijke vermogens. En gij kunt nooit zonder godsdienst zulke deugden inscherpen als waarheidsliefde, eerlijkheid, gehoorzaamheid en vaderlandsliefde. Zonder godsdienst is de zedekunde niets waard, en zonder een echte zedekunde is de geheele opvoeding niets waard.

Wij zullen dan bevinden, dat de uitsluiting van godsdienst leiden zal tot de uitsluiting der goede zeden, zoo als werkelijk reeds het geval is in Engeland. In Birmingham, bijv., blijkt het, dat de voorzitter van de Board, die eerst tegen de zedekunde was, nu eene resolutie heeft voorgesteld, die dan ook aangenomen is, namelijk. "dat stelselmatig, zedelijk onderwijs behoort gegeven te worden in al de Birminghamsch "Board" scholen; en de reden van dit besluit was, dat de zedelijke toestand van de Birminghamsch kinderen niet geheel voldoende was. Omtrent deze zaak merkt de "School Guardian" aan (blads. 277): "Dat de *zedelijke* toestand van de Birminghamsche kinderen niet voldoende is, blijkt uit de jongste criminele rapporten, en het is een billijke en inderdaad eene levensvraag, of zulk zedelijk onderwijs als de heer Dixon (de voorzitter van de "School Board") wil, ligt de drijfveren der daden bereiken en de vereischte verbetering bewerken zal." Elk Christen zal ongetwijfeld antwoorden, neen, niet zulk eene kleurlooze zedeleer zonder den vasten grond van de Christelijke zedekunde zal de zaak verbeteren. De poging om op te voeden zonder zedeleer zal een even groote mislukking zijn, als de poging om de zedekunde te onderwijzen zonder godsdienst. Ik houd het dus daarvoor, dat het de belangen van den Staat bevorderen zal, den Christen volle vrijheid van godsdienst in zijne school te geven, want geregtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is een schandvlek der natiën.

Vóór dat ik eindig wensch ik mijne getuigenis kracht bij te zetten door eenige beroemde mannen aan te halen, wier gevoelen ongetwijfeld groot gewigt hebben zal in deze vergadering.

In de kwestie in de Vereenigde Staten over de verdeeling van de publieke fondsen onder de verschillende Kerkgenootschappen ten behoeve der scholen, hebben zelfs tegenstanders erkend, dat het beginsel, waarop deze eisch rustte, degelijk was, namelijk, dat uit het oogpunt der opvoedkunde het wenschelijk is, om de godsdienst in te sluiten in het gewoon schoolonderwijs. En verder lees ik, "dat groote Staatsmannen, zoo als W. H. Seward, in leven Staatssecretaris, geneigd was om dezen eisch te erkennen, als inden grond billijk en dien toe te staan.

De heer Barrington, een van H. M. School Inspectors in Lincoln, schrijvende over de gebreken van de volksscholen (Boardschools) zegt: "Er is in mijn district ten minste niet de minste aanduiding van dien trapsgewijzen overgang tot het School-Board stelsel, waarover zooveel in de laatste jaren gesproken en geschreven is."

De heer W. E. Forster, de autheur van de Schoolacte van 1870, sprak aldus bij de inwijding van de nieuwe Schoolgebouwen te Bristol: "Het geven van onderwijs geeft alleen kracht over dingen; geeft aan de toekomstige mannen en vrouwen alleen magt over de natuur. Het verwijdert hen niet van verzoeking, het geeft hun niet zelfbeheersching, want geen gewoon (seculair) onderwijs kan met eenige mogelijkheid mannen en vrouwen noodzakelijk beter maken." Alzoo sprak de man die Bijbel en godsdienst buiten het gewoon school-onderwijs gesteld heeft. Misschien heeft hij ook al lang, gelijk de heer Dixon, vertrouwen op zijn eigen theoriën verloren. Wat zal onze mannen en vrouwen noodzakelijk beter maken? Alleen de godsdienstige school.

Ik kan ook den naam van den beroemden Milton bijbrengen, dien Prins van Engelsche heldendichters, die niet alleen schoolmeester geweest is, maar ook een traktaat over de opvoeding geschreven heeft. Wel, wat zegt hij? Het einde van alle opvoeding is om den val van onze eerste ouders te herstellen door God regt te leeren kennen, en uit die kennis Hem lief te hebben, na te volgen en gelijk te worden, zooals wij het naast kunnen zijn door onze zielen in 't bezit van ware deugd te stellen, die, vereenigd met de hemelsche gave des geloofs, de hoogste volkomenheid uitmaakt."

Ik mag ook wijzen naar dien edelen lord, die zooveel belang stelt in de aangelegenheden van Z. Afrika, en wiens gevoelen, hoewel wij met hem niet overeenkomen in zijne toekomstige politiek van Z. Afrika, toch ernstige overweging waard is. Wel, in eene rede door hem onlangs over onderwijs uitgesproken, komt deze belangrijke zinsnede voor: Dr. Arnold had volkomen gelijk, toen hij er op stond dat godsdienst de grondslag van alle opvoeding behoort te zijn."

Laatst, de heer W. H Smith, M. P., sprak aldus bij de laatste prijsuitdeeling van de Westminstersche Onderwijzersvereeniging: "Met betrekking tot de kwestie van godsdienstig onderwijs waren er punten van verschil onder dezulken, die verschillende belijdenissen ondersteunden, ofschoon zij aan de groote waarheden van het christelijk geloof vasthielden; maar daar was een sterke overtuiging, die door geheel Engeland ging onder de groote massa van het volk, dat zonder godsdienst als de grondslag der opvoeding, zonder acht te geven op het toekomende zoowel als op het tegenwoordige leven, bloot seculair onderwijs moet gerekend worden van zeer twijfelachtige nuttigheid te zijn.

Hetzij men zichzelven Kerkelijken, Methodisten, Independenten of Baptisten noemt, zullen allen gereed zijn de belangrijkheid der godsdienst te erkennen in de zaak der opvoeding. Al de ondervinding van het leven van menschen, van maatschappijen en van volken, strekt tot bewijs, dat indien een volk de godsdienst niet erkende als de basis van opvoeding, het zijn nationale bestaan onzeker vond, en het volk zonder geluk en zonder hoop werd gelaten. Zijn eigen overtuiging was, dat het van het hoogste politieke belang was, wat betreft de vastigheid des lands, dat opvoeding gegrond wordt op godsdienst, hetzij zij eene kerk of de andere aannamen, en hij verzocht hun te gelooven in het beginsel van een toekomstigen staat en in een God, die alle rangen van menschen regeert en bestuurt." Ik onderschrijf van harte deze degelijke gevoelens van den Eersten Lord van de Admiraliteit, en ik vertrouw dat van elkeen die de welvaart van het land en het heil onzer toekomstige maatschappij op het harte draagt.

Met deze aanmerkingen leg ik mijn voorstel in het midden dezer vergadering neder Ik moet echter eene aanmerking maken, die ik hoop, dat men niet als zelfzuchtig zal beschouwen. Het is dit, dat ik mijne plaats in dit Huis te danken heb aan de zaak die ik nu voor de aandacht van dit Huis gebragt heb. Ik ben er niet voor, dat de kerk zich zou laten vertegenwoordigen in het Parlement, maar er kunnen tijden komen, waarin het de pligt is des leeraars om naar de Raadzaal des lands te gaan ter wille van de zaak der kerk en van godsdienst. Zoo was het met mij, en het zou mij zeer spijten, indien ik niet de gelegenheid had om iets, hoe weinig dan ook, te doen ter bevordering der goede zaak. Het is alleen om deze reden, dat ik de zaak eerst aangevat heb, die ik anders liever in bekwamer handen en aan rijper oordeel had willen overlaten. Maar ik vertrouw dat dit Huis gevoelen zal, dat ik, in de uitvoering van de taak mij toevertrouwd deze zaak niet geheel onaangeroerd heb kunnen laten.

Ik verzoek dat deze vergadering het beginsel in mijn voorstel aan zal nemen, nam. d algeheele vrijstelling van godsdienst in de school; godsdienstig onderwijs, niet onderwijs in kerkelijke leerstukken, zonder eenige beperking in onze vrijwillige scholen, in welke gewoon onderwijs gegeven wordt naar eisch der Regering.

Ik geloof, dat de Christelijke bevolking van dit land zich vereenigt met den geest van mijn voorstel, en dat het in overeenstemming is met de beginselen van eeuwige waarheid en geregtigheid. Ik weet dat het woord "fair play" billijkheid grooten invloed heeft in dit Huis, en ik ben verzekerd, dat eene vergadering die dagelijks met gebed geopend wordt, ook het belang van godsdienstig onderwijs zal gevoelen en mijne motie ondersteunen.

Verder voerden nog de volgenda leden het woord:—

De heer Reid dacht dat in het voorstel eenige wijzigingen noodig waren, en derhalve was hij voor eene verdaging van het debat.

De Prokureur-Generaal begon met Ds. de Villiers te prijzen wegens diens voorbrengen en verdedigen van het onderwerp; doch hij verklaarde zich daartegen, en wel hoofdzakelijk omdat daardoor aan verschillende kerkelijke ligchamen de opvoeding van de jeugd des lands zou worden toevertrouwd, en de geestelijken, zooals men wist, een ontzaggelijken invloed konden uitoefenen op het opkomende geslacht. Spreker maakte gewag van zijn eigen land (Ierland). om te bewijzen welk een verderfelijken invloed een sectarisch stelsel ook op de politieke aangelegenheden van een land kon uitoefenen; doch de invloed der kerken, hoe ook genaamd, was ongeveer dezelfde in alle landen. Spreker gaf hoog op van de voordeelen in Engeland en in andere landen afgeworpen door niet-sektarische scholen. Spreker protesteerde tegen het sektarische stelsel, en achtte het onverantwoordelijk dat de ouders bijvoorbeeld hunne kinderen moesten onderwerpen aan de invloeden, uitgeoefend door geschiedboeken, welker schrijvers waren geïnfluenceerd door zekere bekrompene denkbeelden van welke se te ook. De schooluren moesten niet worden gebruikt tot het mededeelen van bijzondere godsdienstige denkbeelden, en de tegenwoordige wet gaf aan de ouders voldoende gelegenheid om hunne kinderen te laten onderwijzen in de godsdienst waarin zij hen wilden laten opvoeden, zonder dat hun gewoon schoolonderwijs daarmede werd gemoeid.

De heer Brown was zeer voor den invloed van de godsdienst op het onderwijs. Hij was echter tegen het onderrigt in dogmas; en spreker had in der tijd in de school in Schotland den Bijbel gelezen, en als een schoolkameraad een tekst beter las dan spreker zelf, dan kreeg die natuurlijk eene hoogere plaats; maar dit was voorzeker geen godsdienst. Spreker was tegen sectarisch onderwijs en dacht, dat de godsdienst beter onderwezen werd door voorbeelden dan door voorschriften. Hij was ten gunste van eene herziening van het bestaande stelsel van Onderwijs, maar tegen het voorstel van Ds. de Villiers.

De heer Reid was ook ten gunste van eene verandering van het bestaande stelsel van onderwijs, en wel van de ondersteuning door de Regering van hen, die zichzelven niet konden helpen. Spreker leverde eenige statistieke opgaven om aan te toonen dat distrikten, die de meeste behoefte hadden aan onderwijs, de allerminste ondersteuning kregen van de Regering. Thans was de tijd gekomen ter overweging van de vraag, of de toelagen voor het onderwijs niet op nieuw moesten worden verdeeld. Hij sprak tegen het beginsel van het benoemen van zoo vele geestelijken als schoolmeesters; want de geest der wet was hier bepaald tegen; een geestelijke toch, die eene zekere gemeente onder zijne zorg had, kon niet helpen, al won hij het ook doen, om zekeren leerstellingen invloed uit te oefenen op zijne leerlingen; en de wet was bepaald tegen de uitoefening van zoodanigen invloed. Spreker las ten slotte een memorandum, waarin eenige veranderingen in het bestaande stelsel aan de hand werden gegeven, en verklaarde zich ten gunste van eene overweging der zaak gedurende het reces door een Comité.

De heer Fuller was hiertegen en achtte de zaak van zooveel belang dat hij het Huis moest aanraden het voorstel van Ds. de Villiers geheel te verwerpen. Het onderwijs moest niet van een sektarischen aard zijn, maar, volgens de beste authoriteiten eenvoudig doordrongen zijn van de algemeen aangenomene beginselen van de godsdienst. Er moest in deze wereld een verdeeling zijn van den arbeid; en wereldsche en godsdienstige opvoeding zouden veel er door worden gebaat De Staat had niets te maken met de vraag tot welke sekte een kind behoorde; de Staat moest of een breeden grondslag aannemen waarop het stelsel van onderwijs werd gebouwd, of het geheel aan de leeraars der verschillende sekten overlaten; doch het werk in de school moest worden verdeeld even als dat in het huisgezin. Er was een tijd voor alles: en als de Staat voor sektarisch onderwijs ging zorgen, welk eene verdeeling zou er dan niet plaats hebben? De staatsscholen waren niet zoo ongoddelijk als Ds. de Villiers het wilde doen voorkomen. Het was de pligt van den Staat, eenvoudig toe te zien, dat de scholen werden bestuurd volgens de breede godsdienstige beginselen die werden erkend door alle sekten in het algemeen.

De heer Hofmeyr zeide: Het komt mij voor dat het WelEerw. lid voor Victoria Oost (de heer Geo. Brown) die zoo grappig was over het onderwijs in de "Shorter Catechism" geen begrip hoegenaamd heeft van de ware beteekenis der motie van het lid voor Beaufort West. Die motie eischt niet dat de Regering geld zal toekennen aan eene school om godsdienstonderwijs te doen geven; maar wel dat zij geen geld zal onthouden aan eene school, enkel en alleen omdat daarin godsdienstonderwijs wordt gegeven. De Regering zal hare ondersteuning wel niet onthouden aan eene school die aan de eischen der wet voldoet, zelfs al wordt daarin een of ander vak onderwezen, waaraan zij minder waarde hecht. Zij zal b v. gedoogen dat op een door haar ondersteunde school onderwijs wordt gegeven in het maken van Kafferverzen. Waarom zou zij dan anders handelen met eene school, op welke de "Shorter Catechism" als leerboek wordt gebezigd? "O!" zegt het lid van Kaapstad (de heer Fuller) "gij kunt even goed eischen, dat er op een handelskantoor bidnur zal worden gehouden." Met uw verlof merk ik aan, dat zoodanig geval hier niet te pas komt. Maar veronderstel dat der Regeering werd verzocht, zekere stoombootmaatschappij te emploijeeren, en dat de Regering, alvorens daartoe over te gaan zou onderzoeken of de direkteur en klerken niet soms gedurende de kantooruren bidnur hielden en zou weigeren de maatschappij te emploijeeren, tenzij eene verzekering van het tegendeel werd gegeven. Wat zou van zoodanig onderzoek en zoodanigen eisch worden gezegd? Enkel dit: "Wat gaat het u aan, of wij al dan niet bidnur houden, zoolang wij ons werk als stoombootmaatschappij niet verwaarloozen, en wij uwe soldaten en mailzakken in tijds overbrengen?" En het lid voor Kaapstad zou een der eersten zijn om dat antwoord goed te keuren. Met godsdienstonderwijs op de school is het, van bloot burgerlijk standpunt beschouwd, niet anders gesteld. "Ja," zegt de Prokureur-Generaal, "dat moge nu zoo zijn; maar geen godsdienstige school kan aan de eischen der opvoeding voldoen: op zulk eene school kan men geene geschiedkundige waarheid verwachten; want de eene gezindte heeft eene opvatting omtrent de geschiedenis die hemelsbreed verschilt van die der andere." Maar bestaat dat bezwaar niet evenzeer zelfs op de meest godsdienstlooze school? Kan een Christen een verhaal schrijven van dat allergrootste geschiedkundige feit, het ontstaan des Christendoms, dat Joodsche ouders zou behagen? En zou een Protestant als geschiedschrijver der Hervorming wel vallen in den smaak van Roomsche ouders? Zulke moeijelijkheden doen zich voor, hetzij men het eene of het andere stelsel van onderwijs kiest. Maar niettegenstaande deze overwegingen kan ik mij niet onvoorwaardelijk verklaren tot voorstander der motie. Daartoe heb ik meer informatie noodig. Sommige personen beweren, dat daar het den onderwijzers in van Regeringswege ondersteunde scholen vrijstaat tusschen 9 en 10 uur godsdienstonderwijs te geven, er geene behoefte is aan de door het lid voor Beaufort West verlangde verandering. Ik weet echter dat er ingezetenen zijn, door wie die verandering wel begeerd wordt. De vraag is nu, of de zoodanigen zoo talrijk zijn, dat de zaak van het onderwijs werkelijk zou worden bevorderd door hen te bevredigen. Zou de gevraagde concessie zoo zeer werken op den godsdienstijver van de leeraren en anderen, dat scholen zouden worden gesticht in thans verwaarloosde wijken, en dat kinderen van armen, die thans geen onderwijs krijgen, in de gelegenheid zouden worden gesteld school te gaan? Ik acht het van belang, dat vooral aan dat punt attentie wordt bewezen.

De heer Mijburgh gaf hoog op van de diensten door de Stellenbossche professoren en leeraren aan de zaak van het onderwijs bewezen, door wier ijverige pogingen zoo vele jonge lieden uit alle deelen der Kolonie werden gevormd tot bekwame leden der maatschappij.

(Men weet dat het debat over de zaak werd verdaagd.)

— Een document, door de Britsch-Indische Regeering in het licht gezonden, geeft verslag van Hindostan's finamcieelen toestand. Er wordt op gewezen, dat aan alle takken van beheer last gegeven is om in het volgend jaar zooveel mogelijk de uitgaven te besnoeien. Bij het civiel departement rekende men op eene bezuiniging van £1,000,000; en men onderzocht in hoever ook bij het departement van oorlog besparing doenlijk is.

— Een zonderlinge weddingschap heeft in een restauratie te Parijs tusschen eenige heeren en twee negers plaats gehad.

De twee zwartjes, van Haiti geboortig, namen aan, zes uren achter elkander te eten, en werkelijk begonnen ze ten 12 uur 's middags en stonden om 6 uur op. Deze heeren hadden zoo achtereenvolgens opgepeuzeld 8 gekookte tongen, 12 lamscoteletten, 1 gebraden kalfsschijf van 8 pond, 3 Ned. pond asperges, een ommelet van 12 eijeren, een Hollandsche Edammerkaas, 12 pond brood; en daar men niet eten kan zonder te drinken, hebben de heeren slechts 15 fleschen wijn uitgedronken. De weddingschap was om 1,000 frs. aangegaan, die zij broederlijk deeldene Wij durven wedden, dat na dit heldenstuk der smakelijke eters niet veel uit eten gevraagd zullen worden.

Koloniale Veeziekten.

(Vervolg.)

BRANDZIEKTE

Moet worden uitgeroeid om het verlies te voorkomen van duizenden ponden sterling jaarlijks voor de kolonie, maar zonder eene *Algemeene Wet op Brandziekte* zie ik niet dat zij het ook eenige bescherming kan worden verschaft voor den vlijtigen zorgvuldigen, energieken en zorgdragenden veeboer, die zich er vooral op toelegt om zijne kudde schoon te houden van eene zoo afschuwelijke ziekte.

Over deze zaak heb ik vroeger geschreven in mijn verslag van verleden jaar en daaraan kan ik, in het voorbijgaan, hier de raadgeving toevoegen die ik persoonlijk heb verstrekt aan hen die ik heb ontmoet, dat, wanneer eigenaars hunne schapen bij de hand hebben ter indompeling, of naderhand voor het uitwasschen van vlekken of ook in den scheertijd, door hen aan elk schaap op oordeelkundige wijze, met heel weinig extra moeite of arbeid, een dosis zout en zwavel kan gegeven worden, omtrent een theelepel vol van dezelfde middelen te voren dooreengemengd, en gegeven hetzij door of gemengd met ongeveer eene halve bottel water, en bij dit mengsel kan met voordeel worden gevoegd het sulphaat van ijzermengsel, welks toediening eenige dagen later wordt aanbevolen, te worden herhaald van tijd tot tijd waar er een bewijs wordt aangetroffen van eenige zwakheid onder de kudde.

HET HOUDEN VAN TE VEEL VEE.

Wat betreft de verschillende pas opgenoemde euvelen, ik heb daarvan gewag gemaakt in vroegere verslagen, als ook van dit, maar ik acht het gebiedend noodzakelijk, kortelijk de verklaring te herhalen, dat waar op een stuk lands te veel vee wordt gehouden, de dieren worden gedwongen struiken, boschjes en onverteerbare grassoorten te eten, de meeste van welke onverteerbare stoffen er groen en welig uitzien, en den eigenaars doen gelooven dat hij niet te veel vee op zijn land houdt en dit ook nooit heeft gedaan, of, dat dit in eenvoudiger bewoordingen niet ontbloot is van het vleeschvormende voeder, terwijl men de weliger opschietende planten ongehinderd heeft laten bloeijen, welke de dieren naauwelijks geneigd zouden zijn te eten als zij eene kans hadden om beter en gezonder voedsel te bekomen; en dat daardoor eene verstoorde conditie der verteringsorganen meer gereedelijk wordt tot stand gebragt, die in den loop des tijds een chronischen en voortdurend nadeeligen vorm aanneemt.

Als mijn gevoelen over deze punten juist is, en ik geloof dat ik het kan staven, kan ik telijkertijd zeggen dat aan de tegenwoordige

VERSLECHTING VAN HET VELD,

in allen gevalle voor zoo ver als vele streken in de distrikten Albanie en Fort Beaufort betreft, de ernstigste aandacht behoort te worden geschonken, en dat zonder verder uitstel maatregelen dienen te worden genomen die waarschijnlijk zullen strekken tot eene verbetering van den toestand des velds.

De oorzaken der ziekte, welker nasporing bij de tegenwoordige en vroegere gelegenheden mijn pligt is geweest, zijn, naar ik moet erkennen, voornamelijk geweest van zulk een aard dat zij door de toediening van goed, gezond en verteerbaar voedsel konden worden genezen, met zorgvuldige veranderingen daarvan voor het vee, en van tijd tot tijd het gewone gebruik van zout, zwavel en ijzermengsels. In gevallen van plotselinge ziekte kunnen andere middelen worden toegediend, zoo als lijn- of castoorolie, epsom- of Glauber's zout (het sulphaat van magnesia of soda, en aloë, welke laatste en eerste middelen het meest geschikt zijn als purgerend voor paarden, terwijl castoor-olie niet alleen onzeker, maar, onder zekere omstandigheden bepaald nadeelig is voor paarden; voor rundvee, schapen of struisvogels zijn al de genoemde medicijnen veilige purgeermiddelen, maar zij behooren gevolgd te worden door de toediening van een middel dat krampen in de ingewanden wegneemt als gemalen gemberwortelen een afkooksel van capsicum of karweiplanten, of, bij gemis hiervan, van essens van pepermunt, boerenbrandewijn, whiskey, jenever of andere geestrijke dranken, waar er geen bepaald bewijs is dat er inflammatie is ontstaan. Deze aanmerkingen moeten worden beschouwd als maatregelen aan de hand gevende voor gewone gevallen, en in onwetenschappelijke handen; en ook moet men niet verstaan dat brandziekte geneesbaar acht eenvoudig door verandering van voedsel; doch zeker zal deze tot de genezing bijdragen, wanneer men tot indompeling is overgegaan. Ook moet men niet denken dat ik longziekte, miltziekte, rot- of slakziekte, droes of schurft daaronder insluit; die ziekten kan ik slechts als noodlottig beschouwen en daaromtrent wensch ik, als verdere inlichting noodig mogt zijn, u te verwijzen naar mijne vroegere parlementaire rapporten. Dit rapport zou onnoodig verlengd worden door speciaal gewag te maken van deze kwalen.

OVER HET VERVAL DER SCHAPENBEERDERIJ.

Ik heb in verband met andere onderwerpen die naauw daarmede verbonden zijn onlangs eene publieke vergadering der Albanische Boerenvereeniging toegesproken, en met uwe goedkeuring zal ik, van oordeel zijnde dat zulk eene zaak niet op ongepaste wijze in deze mededeeling zal worden geplaatst, als een deel van mijn parlementair rapport, de toespraak in haar geheel wedergeven, zoo als die is gerapporteerd in het Grahamsstadsche *Journal*:—

Albanische Boerenvereeniging.

Eene vergadering van boeren werd gehouden ten stadhuize op Dingsdag, 13 Mei, 1879, met het doel om Professor Branford te ontmoeten en schikkingen te maken om partij te trekken van zijn verblijf in deze streken. Wij zullen eenvoudig melden met betrekking tot de verrigtingen die hoogst belangrijk waren dat eene Commissie, bestaande uit de heeren G. White, voorzitter der Vereeniging, J. Webb en J. Gadd, Hon. Secretaris, last kreeg om de noodige schikkingen te maken voor den Professor om verschillende middelpunten van het distrikt te bezoeken; en wij zijn in staat gesteld 's heeren Branford's belangrijke toespraak tot de vergadering in haar geheel weder te geven, die luidde als volgt:—

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Secretaris, en heeren leden der Albanische Boerenvereeniging,—Met betrekking tot de aanmerkingen die zijn ontvallen aan het edele lid voor Grahamstad, den heer Cron Wright, omtrent de instrukties die ik heb ontvangen, kan ik dadelijk melden dat het groote belang gesteld door uwen Premier, den Ed. J. Gordon Sprigg, in het welzijn van de kolonisten, maar in het bijzonder van de veeboeren en landbouwers, vooral in deze Oostelijke distrikten, tezamen met eene bekendheid der zeer ernstige en tot nog toe blijkbaar onbeschreven en onverklaarbare oorzaken der vreeselijke verliezen door het groote verval der schapenboerderij, alsook de vermindering der door de landbouwers in deze onmiddelijke nabijheid gemaakte winsten dien heer hebben bewogen om zijne ernstige aandacht te wijden aan de verklaringen der deputatie, die in October jl. op verzoek der vereeniging hare opwachting bij hem maakte, betgeen uitliep op zijne bereidwillige vervulling uwer wenschen, dat ik Beneden Albanie een bezoek zou brengen, tezamen met de aangrenzende distrikten, en trachten de oorzaken en redenen te vernemen van deze ernstige, en toch, naar ik hoop, niet ontegrijpelijke, ofschoon welbekende feiten. Ik kan, om regt te laten wedervaren aan de leden der tegenwoordige en niet minder aan die der vroegere Regering deze gelegenheid te baat nemen om te melden dat, voordat eenigerlei deputatie hare opwachting had gemaakt bij den Premier, het allerbelangrijkste onderwerp van den achteruitgang der schapenboerderij in dat gedeelte der Kolonie hare aandacht had getrokken, en dat zij te kennen hadden gegeven dat verdere onderzoekingen in de zaak behoorden te worden gedaan. Maar wat mijn eigen persoon betreft, en om meer onmiddelijk praktisch te zijn zult gij mij wel veroorloven te melden dat, op den bijzonderen tijd toen de Premier wenschte dat ik naar dit distrikt zou vertrekken, geene speciale gevallen van ziekte onder het vee werden vermeld uit eenig gedeelte van het distrikt Neder-Albanie. Ik wensch ook een indruk weg te nemen uit de gemoederen van eenige heeren die tegenwoordig zijn, als zoude ik meer tijd hebben besteed aan mijn professioneel werk in het Westen dan in het Oosten. Het is een feit dat bijna twee derden van mijn tijd zijn besteed geworden aan de Oostelijke, Middenlandsche en Noordelijke distrikten. Dit ontstond, in werkelijkheid, uit het feit dat er ongelukkig genoeg meer noodzakelijkheid heeft bestaan voor professionele raadgeving in die distrikten dan in het Westen, ofschoon het mijn gevoelen is, zoo als dit ook was van de vorige Regering, dat het Veeartsenij-departement zoo behoorde te worden zamengesteld, dat professionele raadgeving verkrijgbaar zou worden gemaakt in zoowel de Oostelijke als de Westelijke Provincie, en om die reden deed de vorige Regering aanzoek bij het Parlement en ontving verlof hiervan om een extra som van £1,000 per jaar uit te geven, om te worden besteed aan de betaling van assistenten in de veeartsenij, terwijl het buiten het Huis werd aan de hand gegeven, welk plan werd goedgekeurd door vele leden, dat wegens mijne bekendheid met de behoeften der kolonie, der verkiezing van zoodanige assistenten door mijzelven behoorde te geschieden, onderworpen aan de goedkeuring der Regering. In antwoord aan dien heer welke vraagt, "Waarom werd dat niet ten uitvoer gelegd?" kan ik verklaren, wat, naar mijn gevoelen, invloed uitoefende op die zaak. Gij allen weet dat de oorlog uitbrak, en dat de aandacht van het Ministerie toen ten volle bezig werd gehouden. De vorige Koloniale Secretaris, de Edele heer J. C. Molteno, die altijd een groot belang stelde in het welslagen van mijn departement, sprak met mij over de zaak, en wegens den rusteloozen toestand des lands en de uitwerking der zware droogte, werd de zaak uitgesteld. Intusschen kwam die groote verandering in het Ministerie, en in de volgende Parlementszitting werd de toegestane £1,000 teruggetrokken van de Begrooting, waarschijnlijk ten gevolge van de toenemende uitgaven in andere departementen en om andere redenen.—Zoo die post, aan den anderen kant, was bijbehouden, dan geloof ik, dat het resultaat zou zijn geweest de aanstelling van een staf van assistent-veeartsen, één van welke zou gevestigd zijn geweest in deze stad, en zou hebben gehandeld in vereeniging met mijzelven bij het doen van verdere onderzoekingen; en de gezamenlijke pogingen van het departement zouden zijn in het werk gesteld tot de bevordering van de welvaart der veeboeren en landbouwers; en ik kan zeggen, dat, op deze manier, niet alleen die bijzondere klassen der bevolking, maar deze in haar geheel, daardoor zou zijn bevoordeeld. Want in een land als dit, waar zoo veel afhangt van de indirekte voortbrengselen van den grond, onafhankelijk van zijn delfstoffelijken rijkdom, beteekent het welslagen dier klassen het welslagen van allen, zoowel de ingezetenen der steden als die der buitendistrikten. Als de prijs van vleesch moet worden geregeld door vraag en leverantie, hoe noodig is het niet voor verbruikers, dat de leverantie voldoende is; en het strekt tot voordeel van allen, dat de Staat een deel betaalt van de uitgaven om te voorzien in hetgeen noodig is voor zulk een doel. Na of, tamelijk gelukkig, tegelijk met den oorlog, kwam droogte. De gevolgen hiervan — eene lang aanhoudende droogte—maakten een geweldigen indruk op aller gemoederen. Derhalve achtte men het raadzaam, dat ik een professioneel bezoek zou uitstellen tot het geen men in de zamenleving "een meer gerijfelijk saizoen" zou noemen; vooral dewijl men moest bedenken, dat, tot op den tijd waarvan ik gewag maak, vele belangrijke afdeelingen en distrikten der kolonie niet door mij waren bezocht. Groote hoeveelheden der bewoners daarvan hadden geene gelegenheid gehad om mij te raadplegen of te spreken over de euvels waarmede zij hadden te worstelen in hun bedrijf of op hunne plaatsen, hetzij wegens de eene oorzaak of de andere; en vele van zoodanige heeren hadden maanden vóór dien tijd den wensch uitgesproken, dat ik aan hun distrikt een bezoek zou brengen. Bovendien, vernomen hebbende, toen ik bij vorige gelegenheden onder u vertoefde, van heeren van ervaring, die goed in staat waren een gevoelen uit te spreken over de zaak, dat de tijd na de herfstregens de beste zou zijn voor mijne professionele bezoeken, verkoos ik mijne onderzoekingsreis over land te doen, door de Middenlandsche, Noordelijke, Noord Oostelijke en Oostelijke afdeelingen, voornemens zijnde in deze buurt te wezen op zulk een tijd als de bovengemelde heeren het best achtten. Daarom moet ik zeggen, dat ik voor mijne late aankomst alhier in groote mate aansprakelijk ben; maar niet geheel en al, dewijl, ten gevolge van de ziekte onder de paarden der Koloniale Regering te King William's Town, waardoor ik in dat distrikt langer werd opgehouden dan ik eerst verwachtte, mijne afwezigheid ook gedeeltelijk daaraan is te wijden. Ik vertrouw, evenwel, dat iets goeds zal worden te weeg gebragt door mijn bezoek, en dat een geest van onderzoek onder u moge ontstaan, alsook dat groote voordeelen voor de bevolking in het algemeen ten slotte mogen voortvloeijen uit de verrigtingen dezer vereeniging. Uw onvermoeide Secretaris, de heer Gadd, heeft mij op dit oogenblik verzocht om eene korte schets te geven van de kwalen, die op het oogenblik zoo geheel en al de aandacht van ons allen bezig houden, en de weinige, ik kan zeggen heel korte aanmerkingen, die ik maak, zullen, naar ik vertrouw, eenig licht verspreiden over de zaak. Ik behoef uwen tijd niet in beslag te nemen met lange statistieke opgaven omtrent de groote sterfte die men heeft aanschouwd, en evenmin met een niets beduidenden omhaal van woorden, maar ik zal dadelijk vragen aan welke oorzaken al deze kwalen of althans een deel daarvan kunnen worden toegeschreven. Er is een groot geschreeuw aangeheven, dat het houden van te veel vee de wortel des kwaads is; een ander geschreeuw wordt aangeheven over de schapenluis en hare kameraads; eenigen verzekeren, dat het verbranden van het gras, en anderen, dat het twee maal scheren per jaar een verderfelijken invloed uitoefenen; en verder wordt ook gezegd, dat het kralen heel wat te doen heeft met het vernielende werk. Ik geloof, dat deze allen te zamen een slechten invloed hebben uitgeoefend, en dat bij deze kwalen kan worden gevoegd het gebrek aan eene toediening van zout aan de schapen, en het niet-wedergeven aan den grond van die middelen welke den plantengroei bevorderen, die bestaan in de uitwerpsels van dieren, en die jaren lang zijn opgehoopt in de kralen nabij de boerenwoonsteden, en deze staat van zaken, het niet teruggeven van zoodanige uitwerpsels aan den grond, en de ligging der kralen, die, in den regel aan het uiterste einde der plaats zijn, hebben een ontzaggelijken boel getrappel op en afslijting van het veld te weeg gebragt, die in een van nature droog klimaat niet anders dan hoogst nadeelig kunnen zijn. Nu geloof ik, dat wij, bij zorgvuldige overweging, allen hierin moeten overstemmen, dat er veel reden bestaat, om aan de waarheid dezer beweringen geloof te hechten, en ik denk, dat wij niets beters kunnen doen dan de kwestie te bespreken, en de aanmerkingen te vergelijken met eenige weinige treffende feiten, waaraan men misschien in het algemeen niet heeft gedacht, maar die, bij overweging, goede gronden schijnen op te leveren voor zulke beweringen, vooral wat betreft het houden van te veel vee en het bemesten alsook het onthouden van zout aan het vee. Kooplieden vertellen ons (en zij zijn voorzeker tamelijk goede beoordeelaars van het geldelijke gedeelte der zaak, dewijl de voortbrengsels des lands door hunne handen gaan alvorens zij uit de kolonie worden weggezonden), dat zij aanzienlijke verschillen hebben opgemerkt in hunne winsten op zekere tijdperken van hunne handelstransakties, welke tijdperken in groote mate overeenkomen met andere theorieën en strekken om de waarheid te bewijzen van professionele beweringen. Ons wordt gezegd, dat, na een aantal jaren van onafgebroken grazen, tot op een zeker punt, heele veel werd verkocht, dat daarop eene trapsgewijze afname plaats had, die gevolgd werd door bijna niets, en dat dan wederom eene praktie en eene groote toename in het gewigt der produkten plaats had, die na weinige jaren werd gevolgd door eene dergelijke gedruktheid. Dan wederom is er, zoo als ons wordt verteld, een volslagen gebrek, en dit gaat zoo voort, waaruit blijkt, dat de eene of andere bijzondere, zoowel als algemeene oorzaak, aan het werk moet zijn om deze vreeselijke gevolgen te weeg te brengen, die heden morgen door ons worden overwogen. Bijvoorbeeld, in 1835 vonden lieden, die met eene kleine kudde schapen een aanvang maakten, in zeven of acht jaren eene groote vermeerdering, en in 1846 waren zij rijk geworden; geene euvelen veroorzaakt door het houden van te veel schapen waren nog gevoeld. In 1846 werd eene rust gegeven aan het land door den oorlog, en de wol nam af, om reden, dat de boeren uit het distrikt wegtrokken. Toen tot in 1851 brak een voordeelig tijdvak aan voor de wolboeren, maar eene afname begon juist toen een andere oorlog uitbrak; dan bevinden wij weder, dat het land rust kreeg. Na den oorlog en de korte rust, ging het alles ten gunste der wolboeren, en de verkoopingen namen gestadig toe voor eenige jaren, toen trapsgewijze eene verandering en een verval met zekerheid schenen te beginnen, en de boeren, in alle rigtingen, elkander begonnen te ondervragen omtrent den toestand hunner schapen. De antwoorden waren in bijna elk geval onbevredigend; en, gedurende de laatste tien of vijftien jaren, is deze onbevredigende staat van zaken gestadig erger geworden; en wij bevinden, dat die plaatsen welke, in vroegere jaren, zonder twijfel de beste schapenboerderijen waren, thans, wegens de toenemende sterfte onder de schapen, betrekkelijk waardeloos zijn, terwijl eenige volstrekt niets waard zijn. Ik behoef zoodanige plaatsen niet in bijzonderheden aan te duiden, de feiten zijn onbetwistbaar; en het betaamt ieder onzer op ernstige manier te overwegen hoe wij het kwaad kunnen verhelpen, als het verholpen kan worden. Ziende op de beweringen der kooplieden, zou men tot de gevolgtrekking komen, dat wij, na eene rust van eenige weinige jaren, kunnen verwachten, dat het land meer zal opleveren, en de Bank der natuur weder de orders zal betalen van hare hebzuchtige klanten; maar laat ons in den tusschentijd trachten maatregelen te beramen en te nemen voor het bespoedigen van dezen gelukkigen tijd. In het tegenwoordige tijdsgewricht is het noodeloos het aanwenden van mest, van kunstmatigen of natuurlijken aard, aan te bevelen. De arbeidskwestie verbiedt zulks. Het omheinen zal grootelijks bijdragen tot de verbetering van het veld; om die reden zal de struisvogelboerderij hoogst weldadig blijken te zijn, zonder te spreken van den tegenwoordigen rijkdom, bestaande in de vederen; het voeden der vogels zal ook, met een zoo groote hoeveelheid kunstmatig voeder, zonder twijfel invloed hebben op het bemesten van den grond—met mest bijna gelijkstaande met Peruviaansche guano—maar verspreid over het land in homoeopathische doses.

(Te worden vervolgd.)

Wijlen de Prins van Oranje.

Corr. Nieuwe Rotterdamsche Courant.

Parijs, 21 Junij.

Per telegraaf heb ik u de indrukwekkende plechtigheid beschreven, die heden plaats had aan de Nederlandsche ambassade. Melding maakte ik ook van de voortreffelijke rede, door ds. Bersier bij het lijk van den Prins gehouden. Het werd mij vergund inzage te nemen van die rede, en ik deel haar u mede, overtuigd dat dit hartelijk en welsprekend woord met graagte zal worden vernomen. De heer Bersier dan zeide, toen de liturgie was afgeloopen:

Mijne Heeren!

Wij zijn vereenigd om het lijk van Z. K. H. Willem prins van Oranje, dien het God behaagde uit deze wereld weg te nemen, den 11en Juni jl. in het 39ste jaar zijns levens.

Een laatst vaarwel richtend tot dit sterfelijke omhulsel, dat weldra naar Nederland vertrekt, waar het de laatste eerbewijzen zal ontvangen onder de algemeene deelneming van een loyaal, innig aan 't geslacht zijner souvereinen gehecht volk, wensch ik, na uwe gedachten en onze gebeden tot God te hebben verheven, uit naam van Frankrijk te spreken een woord van eerbiedige sympathie voor den Koning der Nederlanden, voor zijn geheele familie, voor die natie, die ons dierbaar is, voor u, Monseigneur, die in dezen dood, waardoor gij plotseling geroepen zijt eenmaal een kroon te erven, slechts—wij weten het—eene ontzaggelijke beproeving ziet, die uw broederhart wreedelijk trof.

Wij zijn smartelijk getroffen door dien slag, onverwachts als een bliksemstraal, welke in volle jeugd en te midden van de drukten en het gedruisch van Parijs, dit leven is komen vellen, eer hierover het uur geslagen had van inkeer, waarin de plichten van den rijpen leeftijd in 't licht hadden kunnen stellen de schitterende gaven van verstand en de aangeboren edelmoedigheid, welke gaarne erkend werden door allen, die den prins van Oranje van naderbij kenden.

Aller hart is vol sympathie, als wij denken aan den rouw, waarin gedompeld is die dynastie, welke in haar geschiedenis zoovele roemrijke bladzijden telt, waar moed en loyauteit erfelijk zijn en die kort geleden door zoovele verliezen is beproefd. Gisteren was 't Prins Hendrik van Luxemburg, twee jaren geleden, in dezelfde Junimaand was het de Koningin, die uitstekende vrouw, zoo scherpzinnig van geest en wier gehechtheid aan Frankrijk wij kenden. O! voor haar is het zonder twijfel beter dat God haar toen opriep en aan haar moederhart die groote smart spaarde van dezen zoon te verliezen, dien zij teeder lief had.

Vorstelijke familiën worden getroffen als alle andere, maar haar is de bijzondere beproeving weggelegd, dat zij nimmer hare smarten en tranen kunnen verbergen, noch een toevlucht zoeken in die stilte, waarin gewonde harten gaarne tot zichzelf inkeeren en waarin God alleen nimmer te veel is. Het is dubbel lijden te lijden op een groot tooneel en te voelen dat, men wat men ook doe, een schouwspel is, de algemeene nieuwsgierigheid aangeboden.

Zoo echter iets die smart kan lenigen, dan is het wel het gevoel omringd te zijn door een trouw volk, dat in zijn hoofd de incarnatie ziet van het vaderland dat hem altijd en ondanks alles lief heeft en voor hetwelk de rouw des Konings een rouw van allen wordt. Ja, mijne heeren, zoo wij ooit gevoeld hebben, wat er edels, treffends en innigs is in die schoone deugd van een volk, welke men trouw en aanhankelijkheid noemt, dan is 't zeker in een uur als dit. Ja, hoe slecht velen ook de menschelijke natuur mogen willen voorstellen, deze trouw strekt haar tot eer en verheft haar.

Een volk is sterk als het in zijne instellingen gelooft en ze eerbiedigt in den persoon van hen, die er in zijne oogen de historische vertegenwoordigers van zijn. In Nederland, houdt er u van verzekerd, zal er niet alleen de plechtigheid van een officieelen rouw zijn. Als binnen weinige dagen de sombere rouwstoet door het land zal trekken, dan zal de boer op den drempel zijner hut, de dienstbode aan de deur van de woning zijns meesters, de ruwe varensgezel op zijn schip, de oogen voelen vochtig worden door tranen van droefenis, en de naam van Oranje, die eertijds op zoovele slagvelden weerklonk, te midden van de juichkreten der zegevierende soldaten, die naam welke steeds in alle vreugde en in alle droefheid van het vaderland gemengd was, zal op dien dag eerbiedig worden uitgesproken tot in de kleinste gehuchten van Nederland en in de verre kolonien waar de Nederlandsche vlag wappert.

Maar, mijne heeren, in een oogenblik als dit, houden ons andere gedachten bezig dan aardsche gedachten en reikt onze blik verder dan tot den horizon der aarde. De vorstenkronen verdorren even als de honderden kransen die hier en ginds deze kist zullen dekken. Wenden wij onze blikken omhoog, naar het eenig vaderland waar geen rouwe meer zijn zal, naar het vaderland der verlosten, waar geen smart meer is, naar den Koning van alle koningen, die alleen blijft terwijl alle droomen, de bedriegelijke bekoorlijkheden der heerlijkheden der aarde vergaan. Prijzen wij Hem, dat Hij in de sombere duisternis die dezen dood omgeeft, de beloften van het eeuwig leven voor onze oogen doet doorschijnen; prijzen wij Hem, den Heilige en den Rechtvaardige, dat Hij ons, volgens het heerlijk psalmwoord, geopenbaard heeft dat Zijne barmhartigheid eeuwig is, want zoolang er barmhartigheid in den hemel zal zijn, zoolang ook is er hoop op aarde. God zelf heeft ons gezegd te blijven hopen, en wie onzer gevoelt niet, hoe wij met den dood en het laatste oordeel voor oogen hoop en barmhartigheid behoeven?

Ja! barmhartigheid in den hemel en hoop op aarde. Groote God, wat zouden wij zonder deze zijn? Vaak in dit groot Parijs, te midden van den maalstroom die de zielen meesleept zonder haar een oogenblik tijd tot nadenken en tot berouw te geven, vraag ik met angstige smart: wordt uwe stem gehoord, o Heer! dringt zij door tot het geweten van hen, die door hun verheven positie door allerlei verleiding en verlokkingen omringd zijn en van wie men met de schrift kan zeggen, dat zij op glibberige paden, op een hellend vlak geplaatst zijn, waarvan zij gemakkelijk afglijden? Inderdaad is men dikwijls geneigd er aan te twijfelen. Men luistert, doch hoort slechts het gedruisch van den wervelwind die voorbijgaat. Maar nauwkeuriger oplettende schort men zijn oordeel op. De vurige harten leven snel en dringen tot den bodem der dingen door en in hun benauwdheid ontsnapt hun een kreet, de kreet uit de gelijkenis: "Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan." Die kreet is voldoende om den hemel te openen. En om dien uit te spreken is één oogenblik van stilte, van angst voldoende. Die kreet, ik weet het, wordt door de menschen niet altijd gehoord, omdat hij gesmoord wordt door het gedruisch der aarde, maar Gods Engelen vangen dien op, en terwijl wij op aarde weenen, is er vreugde in den hemel.

Koninklijke Hoogheid, mijn laatste woord zal voor u zijn. Gij neemt hier de eerste plaats in in onze eerbiedige sympathie, omdat gij het zwaarst getroffen, het diepst bedroefd zijt. Op de treurige reis, die gij weldra gaat aanvaarden, zult gij steun vinden in de liefde van uw volk, en hier laat gij harten achter die innig in uw rouw deelen. Breng aan den Koning, uwen vader, breng aan uwe geheele natie de wenschen over, waarvan ik hier slechts de onwaardige tolk ben, en zeg hun dat het laatste openbare woord dat in Frankrijk over den prins uwen broeder is gesproken, een woord geweest is van smart, van hoop en van geloof. Dat de Almachtige u geleide en behoede! Amen.

De Oorlog met de Zulus.

DE TOESTAND VAN ZAKEN.

LORD CHELMSFORDS TOESPRAAK.

In weerwil van de vrij algemeene opinie, dat sedert den slag bij Ulundi de wezenlijke oorlog met Cetewayo als geëindigd kon beschouwd worden, zijn er nog redenen genoeg om die blijde hoop eenigzins te temperen. Hoe verder de dag dier overwinning terugtreedt, hoe meer de belangrijkheid van hare gevolgen schijnt af te nemen, en hoe meer ook de overtuiging veld wint, dat Lord Chelmsford, willens of onwillens, slechts half werk verrigt heeft. Althans dit moet men opmaken uit de nu telkens geopperde bewering, dat, had hij zijne overwinning voortgezet, met den vlugtenden vijand na te jagen tot des Konings nieuwe kraal, die slechts 12 mijlen van Ulundi verwijderd is, zich onder de uiteengespatte horden zulk een vertwijfelende demoralisatie zou verspreid hebben, dat met een ferme houding van de Britsche legermagt een beslissende uitkomst zoo goed als zeker zou zijn geweest. Zoo als de zaak nu staat, schijnt zelfs aan de onderwerping der vele opperhoofden geen groot gewigt gehecht te kunnen worden. Zij bewoonden allen de kuststreek van Zululand en, ten minste die meening wordt nu geuit, waren nimmer zoo innig aan den Koning gehecht als de stammen, die meer in het middenpunt des lands gevestigd waren en thans nog zoo getrouw aan zijn persoon en zijn belangen verbonden zijn, dat het zelfs John Dunn niet is mogen gelukken, communicatie met hen te houden. Een correspondent van eene zustercourant, verzekert, dat Cetewayo nog een groot leger onder zich heeft, een leger van twintig of dertig duizend man, en zoo lang dat leger nog ter zijner beschikking staat, kan Sir Garnet Wolseley onmogelijk de Britsche troepen uit Zululand terugtrekken, en moet de strijd worden voortgezet tot de Koning zich onderworpen heeft. In een reeds medegedeeld telegram wordt gesproken van maatregelen tot voortzetting van den veldtogt door middel van een gezamenlijken aanval. Sedert wordt berigt, dat de operatie bestaan zou in het doorschrijden van Zululand door al de kolonnes, en wel van het oosten naar het westen, maar het was niet waarschijnlijk dat Sir Garnet daarvoor zijn geheele leger bezigen zou.

Op Zaturdag 19 dezer zou te Empangawene de groote vergadering worden gehouden met de tot onderwerping geneigde opperhoofden, maar ter elfder ure werd het hoofdkwartier tot plaats van zamenkomst bepaald. Dat baarde teleurstelling, vooral aan hen die naar eerstgenoemde plaats waren gegaan en niet tijdig genoeg van de verandering in het plan gehoord hadden. Zoowat twee duizend Zulus maakten daar hunne verschijning. Men had er veel meer verwacht, maar de afwezigheid van vele Indunas, die, gelijk beweerd werd, waren uitgegaan om vee en wapenen op te halen, verklaarde het schrale der opkomst. De Zulus legerden zich in het front van de soldaten, en Sir Garnet Wolseley met Fynney en John Dunn bij zich, plaatsten zich in het midden. Fynney bragt als tolk de woorden van Z.Exc. aan de verzamelde menigte over. Wat Sir Garnet te zeggen had kwam vrij wel overeen met de woorden van vermaning bij de eerste aanbieding van onderwerping tot de opperhoofden gerigt. Hij zeide dat als zij den vrede wenschten, gelijk hij het deed, dan zou de krijg niet meer van langen duur zijn. De oorlog was niet gerigt tegen Zululand, maar tegen Cetewayo, die Engeland tot het opnemen der wapenen genoodzaakt had en er dus nu ook de gevolgen van dragen moest. Het Zuluvolk zelf, slechts op last van den Koning gestreden hebbende, was niet verantwoordelijk, maar nu moest het zich onderwerpen en de wapenen opleveren. Engeland droeg den Zulus geen kwaad hart toe, maar vorderde onderwerping en zou zorgen dat de gestelde voorwaarden ten uitvoer werden gelegd. Hij wees er op, dat onder Cetewayo's heerschappij er noch voor personen noch voor bezittingen veiligheid was, en zeide dat het militaire stelsel dat den jongelieden verbood te trouwen en grondbezit te erlangen, evenals zij in Natal doen, moest ophouden. Cetewayo had de vermetelheid gehad de Britsche troepen in het open veld te bestrijden en was verslagen. Engeland had natuurlijk het regt, Zululand aan te hechten, maar wilde het land en het eigendom des volks niet nemen. Het stond echter vast bij zijn besluit, dat de wapenen zouden nedergelegd worden, en zonder dat zou er geen vrede zijn. Ook moest het vee des Konings worden opgeleverd, want dat was staatseigendom en behoorde nu aan Engeland. Voorts bestond er plan, om, ter voorkoming van de wederinvoering van het militaire systeem, het land te verdeelen in vijf of zes distrikten, elk onder het bestuur van een onafhankelijk vorst, regerende volgens de gebruiken des lands, maar vrijheid latende aan een ieder om te trouwen en land te bekomen. Zululand zou voor de Zulus blijven, en de nederzetting van blanken zou niet aangemoedigd worden. Transporten van land op blanken zou de Regering niet erkennen. Hij zou de troepen in het land laten blijven totdat de vrede hersteld is, en op 10 Augustus zou hij te Ulundi zijn om aan de noordelijke opperhoofden mede te deelen, welke distrikten er zouden zijn en welke opperhoofden daarover aangesteld zouden worden. Sir Garnet eindigde met de verzekering, dat de Koningin niets liever wenschte dan Zululand vredig en voorspoedig te zien. Sommige opperhoofden drukten hun genoegen uit over de tot hen gerigte woorden.

De *Mercury* verzekert, dat het meerendeel der opperhoofden op de grenzen, ofschoon demonstratien van onderwerping makende, geweigerd heeft de wapenen neder te leggen en neiging openbaart tot wederspannigheid. Die courant verneemt ook dat Dubulamanzi eene poging heeft gedaan om te ontsnappen en toen van John Dunn in beide beenen met geweerschoten gewond is.

Op den 22sten had eene indrukwekkende plegtigheid plaats — het door Sir Garnet decoreren der helden van Rorkesdrift. Zonder eenigerlei oogmerk bekend te maken, liet hij, te st. Pau's zijnde, al de troepen — het 13de, het 80ste, de batterij artillerie, Woods ongeregelde manschappen, de infanterie te paard, de rijdende Basutos, het inlandsche contingent, Lord Chelmsford en staf, Generaal Wood, Kolonel Buller enz. — in parade opkommanderen. Toen mededeelende dat de Koningin hem verscheidene decoratien had doen toekomen voor dezulken die zich in Zululand onderscheiden hadden, riep hij Majoor Chard in het front en hechtte hem met eigen hand het Victoriakruis op de borst, er bijvoegende dat hij eene andere gelegenheid zou waarnemen om Majoor Bromhead hetzelfde eerbewijs te doen toekomen.

Lord Chelmsford heeft niet te klagen, dat zijne schitterende militaire hoedanigheden schrale erkenning ervaren. Pietermaritzburg althans viert hem als den held bij uitnemendheid. Behalve de triomfantelijke ontvangst bij zijne aankomst aldaar, heeft die goede stad besloten, hem een eeremaaltijd aan te bieden, en daaraan zal de kroon worden opgezet door het geschenk van een zilveren tafelservies, waarvoor inschrijvingen worden bijeengebragt.

Omtrent Cetewayo wordt per telegraaf berigt, dat er boden aangekomen zijn, die hem als geheel verlaten voorstellen. Een ander telegram zegt dat hij bereid is zich over te geven, op voorwaarde dat hij zijne vrijheid behoudt, maar de berigtgever gelooft niet dat iets anders hem zal worden toegezegd dan behoud van het leven.

Telegrafische Berigten.

Pietermaritzburg, Vrijdag 25 Julij.

Lord Chelmsford vertrekt Maandag per *Queen Margaret*. Het hem gisteren avond aangeboden banket liep met succes af. De Mayor stelde zijne gezondheid in en de edele lord, daarvoor bedankende, drukte zijn genoegen uit over de sympathie die hem betoond werd, niet omdat hij eene overwinning had behaald, maar omdat hij in een moeijelijk tijdsgewricht getracht had zijn pligt te doen. Op de vraag of de oorlog al of niet zou worden voortgezet, antwoordde de heer Chelmsford dat hij slechts te wijzen had op het feit dat Wood en Buller naar Engeland teruggingen, een bewijs dat er niet veel ernstigs te doen was.

De vermeende beproefde ontvlugting van Dabulamanzi is niet waar. Hij heeft verlof gekregen om huiswaarts te keeren, wat de *Mercury* een twijfelachtige politiek noemt.

De voornaamste gevangenen zeggen, dat Cetewayo gevlugt is naar het Inyonibosch.

In den loop der volgende week zullen 5000 militaire te Durban worden ingescheept voor de reis huiswaarts.

KOLONIAAL.

PORT ALFRED.

25 Julij 1879.

Woensdag is een twist ontstaan omdat een klerk rapport had gedaan van het verbergen van zekere goederen in een ligter. Hij werd gevolgd en bedreigd door twee man van dat vaartuig, en in het toen volgende gevecht wondde hij beiden met zijn pennemes. — De eene is nog niet buiten gevaar.

NIEUWE MARKT.

	£	s.	d.		£	s.	d.
Aardappelen, per 3 bs.	0	18	0	—	1	5	3
Amandelen, per lb.	0	0	3	—	0	0	3
Boonen, per 3 bs.	2	14	0	—	2	17	0
Boter, per lb.	0	2	0	—	0	2	4
Citroenen, per stuk	0	0	0½	—	0	0	0½
Eenden, per stuk	0	3	6	—	0	3	9
Eijeren, per 100	0	15	0	—	0	15	6
Ganzen, per stuk	0	4	6	—	0	4	6
Gedroogde Abrikozen per lb.	0	0	4½	—	0	0	4½
Guavas, per 100	0	0	6	—	0	1	6
Hoenders, per stuk	0	1	10	—	0	2	4
Limoenen, per 100	0	1	6	—	0	2	4
Nartjes, per 100	0	1	6	—	0	2	4
Patattas, per 3 bs.	0	9	6	—	0	10	6
Pompoenen, per stuk	0	0	5	—	0	0	8
Rozijnen, per lb.	0	0	3½	—	0	0	3½
Uijen, per mud	0	9	6	—	0	10	6
Varkens, speen	0	6	0	—	0	7	0

MAANSVERANDERINGEN.

Julij 26, Eerste Kwartier, 11u. 50m. voormiddags.
Aug. 2, Volle Maan, 8u. 26m. voormiddags.
Aug. 10, Laatste Kwartier, 3u. 23m. voormiddags.
Aug. 17, Nieuwe Maan, 9u. 24m. namiddags.
Aug. 24, Eerste Kwartier, 4u. 26m. namiddags.
Aug. 31, Volle Maan, 8u. 12m. namiddags.

GETROUWD,

(Met Speciale Licentie),

In de Ned. Geref. Kerk, op Woensdag, 16 Julij, door den WelEw. heer G. W. Stegmann, Jr., de heer Johannes Tromp met jongejufvr. Isabella Catharina Wickens.—Op Maandag, 21 Julij, ten huize van den heer J. P. Coetzee, Loopstraat, door den WelEerw. heer A. D Luckhoff, de heer Michiel Pentz, Jac.zoon, met jongej. Barbara Wilhelmina Heydenrych.—Op Donderdag, 24 Julij, ten huize van den heer J. J. Hofmeyr, Tuinen, door den WelEw. Professor N. J. Hofmeyr, de heer David Pieter le Roux, met jongej. Johanna Jacoba Hofmeyr.

GEDOOPT.

In de Nieuwe Ned. Ger. Kerk, op Woensdag, 16 Julij, door den WelEw. heer A. D. Luckhoff, een zoon van den heer Johannes Henoch Neethling Roos, met name Tielman Johannes de Villiers.—In de Ned. Ger. Kerk, op Zondag, 20 Julij, door den WelEw. heer G. W. Stegmann, Jr., een zoon van den heer William Johannes Smith, met name Bernardus Edward.

OVERLEDEN.

Julij 15.—Lilian Elizabeth Maria, dochter van den heer Jonn Haggas, oud 11 maanden.

Julij 15.—Willemina Georgina, dochter van den heer Jan Samuel Vibronie, oud 2 jaren.

Julij 17.—Charles John, zoon van den heer Hendrik Eksteen, oud 8 maanden

Julij 17.—Mej. Johanna Rutgers, oud 76 jaren.

Julij 18.—Mej. Alida Maria Johanna Cornelissen, oud 58 jaren

Julij 18.—Jongejufvr. Elizabeth Margaretha Bennett, oud 21 jaren en 22 dagen.

Julij 20.—Zoontje van den heer Marthinus Versfeld, oud 1 maand en 10 dagen.

Julij 21.—John Fredrick William, zoon van den heer William Schattenberg, oud 5 maanden.

SHIPPING INTELLIGENCE.

TABLE BAY.—ARRIVED

July 21—Croydon, bk, 375 tons, G Larsie, from Swansea 3rd May, to this port, with coals.—Wm Anderson & Co, agents.

22—Emma, Ger bg, 173 tons, J Jesselsen, from Mauritius 26th June, with general cargo.—Poppe & Co, agents.

23—Zouave, Norw sch, 155 tons, Hansen, from Christiana 30th April, and Lisbon 14th May, to this port.—Thomson, Watson & Co, agents.

TABLE BAY.—SAILED.

22—Juliane, sch, to Algoa Bay.
22—Cape Good Hope, sch, to Port Beaufort.
22—Arab, URMSt, to England.
23—Dunkeld, CRMSt, to Natal.

MARKTPRIJZEN

Van 23 tot 25 Julij, 1879.

		£	s.	d.		£	s.	d.
225 bs.	Aardappelen, pr. 3 bs.	0	10	11	—	1	5	6
113 lb.	Amandelen, per lb.	0	0	3½	—	0	0	3½
12 bs.	Boonen, per 3 bush.	2	10	6	—	3	0	0
27 lb.	Boter, per lb.	0	1	9	—	0	2	0
	Eenden, per stuk	0	2	7	—	0	2	9
	Eijeren, per 100	0	14	3	—	0	15	9
15 bs.	Erwten, per 3 bs.	1	16	0	—	1	18	3
24 bs.	Garst, per 3 bs.	0	11	5	—	0	12	3
	Hoenders, per stuk	0	1	9	—	0	2	7
165 bs.	Haver, per 3 bs.	0	9	11	—	0	10	9
9 vr.	Havergv., pr. 100 lb.	0	6	7	—	0	8	11
78 zk.	Kaf, per 16 zakken	2	9	0	—	2	11	0
45 bs.	Koren, per 3 bush	0	18	6	—	0	18	6
50 lb.	Peren, per lb.	0	0	5½	—	0	0	5½
145 bs.	Uijen, per 3 bs.	0	8	6	—	0	10	6

Woensdag,	23 Julij	2 Wagens	7 Karren.
Donderdag,	24 do.	7 do.	14 do.
Vrijdag,	25 do.	17 do.	14 do.

Westelijke Provincie Spoorweg.

TIJDTAFEL VAN AF 1 MEI 1879.

WORCESTERSCHE HOOFDLIJN.

HEEN. WEEKDAGEN.

STATIONS.	Afstand in Mijlen.	Passag. en Goederen.	Passag. en Goederen.	Passag. en Goederen.
Vertrek van		a. m.	p. m.	p. m.
Kaapstad	..	7 0	12 15	3 40
Zoutrivier	2	7 12	12 27	3 54
Durbanweg	12	7 47	1 2	4 34
Kraaifontein	19	8 15	1 30	5 9
Muldersvlei	25	8 36	..	5 33
Klapmuts	29	8 49	2 20	5 52
Paarl	36	9 11	2 46	6 2
Ladygreybrug	38	9 20	2 55	6 3
Wellington	45	9 50	3 26	6 50
Hermon	60	10 37	4 16	
Piketbergweg	71	11 10	4 51	
Tulbaghweg	75	11 30	5 11	
Ceresweg	84	12 11	5 52	
Breederivier	93	12 38	6 20	
		p. m.		
Goudiniweg	101	1 4	6 50	
				a. m.
Worcester	109	2 0	7 16	8 20
Hexrivier	124	2 55	..	9 15
Hexrivier Oost	129	3 25	..	9 55
				p. m.
Montaguweg	160	6 15	..	12 20
Constabel	..	a	...	a
Matjesfontein	195	9 0	...	2 50
Vertrek van Matjesfontein		a. m. 7 0		3 10
Aankomst te Grootfontein	238	10 0		6 10

TERUG.

STATIONS.	Afstand in Mijlen.	Passag. en Goederen.	Passag. en Goederen.	Passag. en Goederen.
Vertrek van Grootfontein		a. m. 7 0	p. m. 3 10	a. m.
Aankomst te Matjesfontein	43	10 0	6 10	
Vertrek van Matjesfontein	..	10 15	..	5 0
Constabel		a		a
Montaguweg	78	12 25	..	7 20
		p. m.		
Hexrivier Oost	108	3 2		9 55
Hexrivier	113	3 38		10 20
Aankomst te Worcester	128	4 28		11 10
Vertrek van			a. m.	
Worcester	...		6 0	11 45
Goudiniweg	136	..	6 28	12 12 p.m.
Breederivier	145	..	6 56	12 39
Ceresweg	153	...	7 24	1 9
Tulbaghweg	162	..	8 0	1 43
Piketbergweg	167	...	8 21	2 2
Hermon	177	...	8 56	2 38
		a. m.		
Wellington	192	6 20	10 0	3 36
Ladygreybrug	199	6 44	10 21	3 57
Paarl	202	6 58	10 32	4 7
Klapmuts	209	7 26	10 55	4 30
Muldersvlei	212	7 41		4 44
Kraaifontein	218	8 10	11 27	5 9
Durbanweg	225	8 38	11 52	5 34
Zoutrivier	235	9 18	12 27	6 9
Aankomst te Kaapstad	238	9 27	12 35	6 17

STELLENBOSSCHE TAKLIJN.

STATIONS.	Mijlen.	ROEDEN. (Chains).	Passag. en Goederen.	Passag. en Goederen.
HEEN.			a. m.	p. m.
Vertrek van Kaapstad	..		7 10	3 20
„ Zoutrivier	2	25	7 23	3 33
„ Durbanweg	12	6	7 58	4 8
„ Kuilsrivier	15	54	8 10	4 19
„ Eersterivier	21	19	8 33	4 45
Aankomst te Stellenbosch	30	79	9 3	5 15
Vertrek van do.			7 15	4 20
Aankomst te Muldersvlei	38	5	7 36	4 41
TERUG.			a. m.	p. m.
Vertrek van Muldersvlei	..	..	8 38	5 33
Aankomst te Stellenbosch	7	6	8 58	5 53
Vertrek van do.	..		7 55	4 5
„ Eersterivier	16	66	8 28	4 40
„ Kuilsrivier	22	31	8 48	5 0
„ Durbanweg	25	79	9 0	5 15
„ Zoutrivier	35	60	9 32	5 50
Aankomst te Kaapstad	38	5	9 40	6 0

MALMESBURY TAKLIJN.

HEEN.	Mijlen.	Roeden.	Passagiers en Goederen.	Passagiers en Goederen.
			a. m.	p. m.
Vertrek van Kraaifontein	..		8 20	5 12
„ Klipheuvel	10	51	8 56	5 48
„ Kalabas Kraal	20	15	9 32	6 24
Komt te Malmesbury	29	27	10 5	6 54

TERUG.	Mijlen.	Roeden.		
			a. m.	p. m.
Vertrek van Malmesbury	...		6 0	3 15
„ Kalabas Kraal	9	12	6 36	3 50
„ Klipheuvel	9	56	7 14	4 20
Komt te Kraaifontein	29	27	7 55	4 55

☞ *a* Deze Treinen houden alleen stil wanneer er Passagiers zijn die op of af willen stappen.